

Nazwa opracowania:

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY KLESZCZÓW**

**TEKST ZMIANY STUDIUM – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr III/22/2018 Rady
Gminy Kleszczów z dnia 18 grudnia 2018 r.**

Zlecniodawca: **Gmina Kleszczów**

Autorzy: **dr inż. arch. Danuta Mirowska-Walas**

do dn. 09.08.2014 r. członek OIU z/s w Warszawie Nr WA-135

od dn. 10.08.2014 r. uprawniona do sporządzenia studium na podstawie art. 5
pkt 2, 3, 4 ustawy z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu
przestrzennym

dr Izabela Durecka

uprawniona do sporządzania studium na podstawie art. 5 pkt 4 ustawy
z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

mgr inż. Piotr Walas

obsługa formalno – prawna

Współpraca: **mgr inż. Dariusz Gołygowski**

uprawniony do sporządzania studium na podstawie art. 5 pkt 4 ustawy
z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Łódź, listopad 2018 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie	6
1. Podstawa i zakres opracowania	6
2. Rola studium w systemie planowania przestrzennego	10
3. Materiały wejściowe	12
II. Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego	16
1. Położenie i powiązania zewnętrzne	16
2. Struktury funkcjonalno-przestrzenne	16
2.1. Struktura funkcjonalna	16
2.2. Struktura zagospodarowania	18
2.3. Stan prawny gruntów	18
2.4. Stan ładu przestrzennego	19
2.5. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	20
3. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego	24
3.1. Rzeźba terenu	24
3.2. Budowa geologiczna i surowce naturalne	25
3.3. Warunki hydrogeologiczne	32
3.4. Sieć hydrograficzna	35
3.5. Gleby	38
3.6. Warunki klimatu lokalnego	39
3.6.a. Warunki termiczne	39
3.6.b. Wiatry	40
3.6.c. Zachmurzenie i usłonecznienie	42
3.6.d. Opady atmosferyczne	42
3.7. Środowisko przyrodnicze	44
3.8. Obszary i obiekty chronione	45
3.8.a. Rezerwat Łuszczanowice	45
3.8.b. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawki”	46
3.8.c. Użytki ekologiczne	47
3.9. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	47
3.10. Leśna przestrzeń produkcyjna	49
3.11. Powietrze atmosferyczne	50
3.12. Hałas	51
3.13. Pole elektromagnetyczne	52
3.14. Zagrożenie powodziowe	53
4. Stan dziedzictwa kulturowego	53
4.1. Rys historyczny	53
4.2. Środowisko kulturowe	54
4.3. Obiekty objęte ochroną	55
4.3.a. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	55
4.3.b. Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków	56

4.3.c. Obiekty wartościowe znajdujące się poza Gminną Ewidencją Zabytków.....	56
4.3.d. Stanowiska archeologiczne.....	57
5. Uwarunkowania społeczno-demograficzne.....	61
5.1. Demografia.....	61
5.2. Rynek pracy.....	64
5.3. Warunki życia i poziom zamożności społeczeństwa.....	67
5.4. Administracja.....	68
5.5. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa, opieka społeczna.....	70
5.6. Oświata.....	71
5.7. Kultura, sport, turystyka i rekreacja.....	72
5.8. Zagrożenia bezpieczeństwa publicznego.....	74
6. Uwarunkowania wynikające z diagnozy ekonomicznej gminy Kleszczów.....	74
6.1. Sytuacja ekonomiczna w latach 2011-2017.....	74
6.2. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kleszczów na lata 2018-2021.....	80
7. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych oraz obszarów zagrożeń geologicznych.....	83
7.1. Udokumentowane złoża kopalin.....	83
7.1.a. Złoże Bełchatów – Pole Bełchatów.....	83
7.1.b. Złoże Bełchatów – Pole Szczerców.....	84
7.1.c. Złoże Bełchatów – Pole Kamieńsk.....	84
7.1.d. Złoże Kocielizna 1.....	84
7.1.e. Złoże Kocielizna-2.....	85
7.1.f. Złoże Kleszczów GT-1.....	85
7.1.g. Złoże Żłobnica.....	85
7.2. Obszary i tereny górnicze.....	86
7.3. Zagrożenia naturalne.....	87
7.3.a. Osuwanie się mas ziemnych.....	87
7.3.b. Osiadanie i odkształcenia terenu.....	88
7.3.c. Procesy sejsmiczne.....	89
8. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	91
8.1. Układ komunikacyjny.....	91
8.2. Infrastruktura techniczna.....	92
8.2.a. Zaopatrzenie w wodę.....	92
8.2.b. Gospodarka ściekowa.....	93
8.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	94
8.2.d. Zaopatrzenie w gaz.....	95
8.2.e. Zaopatrzenie w ciepło.....	95
8.2.f. Energia geotermalna.....	96
8.2.g. Gospodarka odpadami.....	96
8.2.h. Telekomunikacja.....	98
9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.....	98
9.1. Kierunki i wizje rozwoju gminy wg dokumentów strategicznych.....	98

9.2. Uwarunkowania formalne dla określenia potrzeb i możliwości rozwoju gminy	102
9.3. Analiza wprowadzonych zmian pod kątem potrzeb i możliwości rozwoju gminy – obszar objęty „Zmianą studium 2017”	104
9.4. Obszar objęty „Zmianą studium 2018” w świetle wymagań art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy na tle bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę w gminie	106
10. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.	109
III. Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego.	110
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.	110
1.1. Struktura funkcjonalna.....	110
1.2. Struktura przestrzenna i kierunki zagospodarowania.	111
1.3. Przeznaczenie terenów.	114
1.4. Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów.	127
1.5. Tereny wskazane do wyłączenia spod zabudowy.....	129
1.6. Wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń studium w zakresie kierunków i wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania i przeznaczenia terenów.	130
2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego. ..	131
2.1. Powierzchnia ziemi.	132
2.2. Wody powierzchniowe i podziemne.	133
2.3. System ekologiczny i walory krajobrazowe.	134
2.4. Zasoby surowców naturalnych.	135
2.5. Powietrze atmosferyczne.	136
2.6. Hałas.	137
2.7. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	138
2.8. Ludność.....	138
2.9. Obszary ochrony przyrody.....	139
2.9.a. Obszar chronionego krajobrazu.....	140
2.9.b. Rezerwat przyrody.	140
2.9.c. Użytki ekologiczne.	141
3. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	141
3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.	142
3.1.a. Tereny rolne.	142
3.1.b. Tereny trwałych użytków zielonych.	143
3.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.	144
3.2.a. Tereny leśne.	144
3.2.b. Tereny przeznaczone do zalesienia.	146
4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	147
4.1. Cele i przedmiot ochrony.....	147
4.2. Obszary ochrony.	148
4.2.a. Strefa „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej.....	148
4.2.b. Strefa „E” – ochrony ekspozycji.	148
4.2.c. Strefa „W” – stanowiska archeologiczne.	149

4.2.d. Strefa „OW” – obserwacji i ochrony archeologicznej.....	149
4.3. Wytyczne i zasady ochrony.....	149
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	151
5.1. Układ komunikacyjny.....	151
5.1.a. Układ drogowy.....	151
5.1.b. Sieć ścieżek rowerowych.....	153
5.1.c. Komunikacja zbiorowa.....	153
5.1.d. Układ kolejowy.....	154
5.1.e. Parkowanie.....	154
5.2. Infrastruktura techniczna.....	155
5.2.a. Zaopatrzenie w wodę.....	155
5.2.b. Gospodarka ściekowa.....	156
5.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	156
5.2.d. Zaopatrzenie w gaz.....	157
5.2.e. Zaopatrzenie w ciepło.....	158
5.2.f. Energia geotermalna.....	158
5.2.g. Gospodarka odpadami.....	158
5.2.h. Telekomunikacja.....	159
6. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, osuwania się mas ziemnych, osiadania terenu i drgań sejsmicznych.....	159
6.1. Zagrożenie powodzią.....	159
6.2. Osuwanie się mas ziemnych.....	160
6.3. Osiadania powierzchni terenu.....	162
6.4. Procesy sejsmiczne.....	162
7. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, a także obszary zdegradowane.....	164
8. Polityka planistyczna.....	167
8.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	167
8.1.a. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszary przestrzeni publicznej.....	169
8.1.b. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.....	171
8.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego.....	172
9. Kierunki zabezpieczenia wymogów obronności i ochrony cywilnej.....	174
IV. Podsumowanie.....	175
1. Polityka funkcjonalno-przestrzenna.....	175
2. Objaśnienie zmian w nowym opracowaniu w stosunku do poprzedniej edycji studium.....	176
3. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.....	180
4. Interpretacja zapisów i ustaleń studium.....	181
5. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu zmiany studium.....	182

I. Wprowadzenie.

1. Podstawa i zakres opracowania.

Podstawę formalną do opracowania zmiany studium stanowi Uchwała Nr XXXV/338/2017 Rady Gminy Kleszczów z dnia 5 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów wraz z jej zmianą Uchwałą Nr XLVII/478/2018 Rady Gminy Kleszczów z dnia 6 września 2018 r.

Zmiana Studium podlegająca obecnie aktualizacji (zwana dalej w tekście „Zmianą studium 2017”) została opracowana przez firmę „WMW-projekt” s.c. Dokument ten zmieniał wcześniejszą Zmianę studium przyjętą Uchwałą Nr IV/28/2015 Rady Gminy Kleszczów z dnia 26 stycznia 2015 r., zwaną dalej w tekście „Zmianą studium 2015”, która została opracowana także przez firmę „WMW-projekt” s.c. Dokument ten zmieniał z kolei wcześniejszą Zmianę studium przyjętą Uchwałą Nr XLIII/414/2013 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 grudnia stycznia 2013 r., zwaną dalej w tekście „Zmianą studium 2013”, która została opracowana przez firmę „Uniglob” Piotr Ulrich.

Obecna aktualizacja dokumentu (zwana dalej w tekście „Zmianą studium 2018”) została powierzona firmie „WMW – projekt” s.c. wyłonionej w wyniku przetargu i jest realizowana na podstawie umowy nr ZP.2600.1.2018 z dnia 21 lutego 2018 r.

Zakres i tryb opracowania określają przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Sporządzającym studium jest Wójt, natomiast zatwierdzanie następuje w formie uchwały Rady Gminy, której załączniki stanowią:

- załącznik nr 1 – tekst zmiany studium,
- załącznik nr 2 – plansza „Uwarunkowania” w skali 1:10 000,
- załącznik nr 3 – plansza „Kierunki zagospodarowania, polityka funkcjonalno-przestrzenna” w skali 1:10 000,

- załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do wyłożonego projektu zmiany studium.

„Zmiana studium 2013”

Została sporządzona przez zespół autorski w składzie:

mgr inż. Piotr Ulrich

członek Okręgowej Izby Urbanistów z/s w Warszawie - WA-263,

mgr inż. arch. Łukasz Nitecki

członek Okręgowej Izby Urbanistów z/s w Warszawie - WA-401,

mgr Magdalena Salwa,

mgr inż. arch. Paweł Skurpel,

mgr Sylwia Adamkiewicz,

mgr Marcin Strąkowski.

„Zmiana studium 2015”

Została sporządzona przez zespół autorski w składzie:

dr inż. arch. Danuta Mirowska – Walas

członek Okręgowej Izby Urbanistów z/s w Warszawie - WA-135,

mgr Mariusz Jędraszczyk,

mgr Izabela Domańska,

mgr Dariusz Kiedrzyński.

Ze względu na:

- zdefiniowanie zakresu zmian w uchwale Rady Gminy inicjującej proces formalny,
- pełną aktualność opracowania podlegającego zmianie (zatwierdzone 20 grudnia 2013 r.)

zmiany wprowadzone w edycji z 2015 r. dotyczyły:

- uwzględnienia wniosków dotyczących przeznaczenia i ustaleń dla wskazanych terenów w zakresie zgodnym z uchwałą Rady Gminy inicjującą procedurę formalną,
- uwzględnienia wniosków zgłoszonych w trybie formalnym przez instytucje w zakresie wynikającym z nowych uwarunkowań, zaistniałych po dacie zatwierdzenia zmiany Studium podlegającej obecnej aktualizacji.

W związku z powyższym, wobec znacząco ograniczonego zakresu wprowadzanych

zmian w pełni wykorzystano materiał opracowany przez przywołany powyżej zespół autorski.

„Zmiana studium 2017”

Została sporządzona przez zespół autorski w składzie:

dr inż. arch. Danuta Mirowska – Walas

dr Izabela Durecka,

mgr inż. Piotr Walas.

Ze względu na:

- zdefiniowanie zasięgu przestrzennego zmian w uchwale Rady Gminy inicjującej proces formalny,
- znaczącą aktualność opracowania podlegającego obecnej zmianie (zatwierdzone 26 stycznia 2015 r.)

zmiany wprowadzone w edycji z 2017 r. dotyczyły:

- uwzględnienia zmiany przeznaczenia terenów wskazanych w uchwale Rady Gminy (pojedyncze tereny w obrębach: Kleszczów, Wolica i Rogowiec) inicjującej procedurę formalną,
- uwzględnienia wniosków zgłoszonych w trybie formalnym przez instytucje,
- uwzględnienia nowych uwarunkowań, zaistniałych po dacie zatwierdzenia zmiany Studium podlegającej obecnej aktualizacji, w tym m.in. wynikających z:
  - wejścia w życie nowych przepisów i regulacji, w tym ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), która zmieniła ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) skutkujących koniecznością aktualizacji uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, w tym:
    - uwarunkowań środowiskowych (m.in. Jednolite Części Wód Powierzchniowych, Jednolite Części Wód Podziemnych, udokumentowane złoża surowców mineralnych, obszary i tereny górnicze, użytki ekologiczne, zasięg leja depresji),
    - uwarunkowań społeczno-demograficznych,
    - uwarunkowań wynikających z diagnozy ekonomicznej gminy, możliwości

- finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej służących realizacji zadań własnych gminy, a także sporządzenia bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- aktualizacji stanu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian, z wyróżnieniem opracowań obowiązujących i będących w trakcie sporządzania,
  - dostosowania problematyki dotyczącej miejscowych planów do ustawowej nomenklatury z wyróżnieniem obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszarów przestrzeni publicznej, a także obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

„Zmiana studium 2018”

Ze względu na:

- *zdefiniowanie zasięgu przestrzennego zmian w uchwale Rady Gminy inicjującej proces formalny,*
- *prawie pełną aktualność opracowania podlegającego obecnej zmianie (sporządzone w latach 2017 – 2018)*

zmiany wprowadzone w obecnej edycji dotyczą:

- *zmiany przeznaczenia obszaru wskazanego w uchwale Rady Gminy (fragmenty obrębów: Dębina, Kamień, Żłobnica, Faustynów – rejon wysadu solnego Dębina) inicjującej procedurę formalną, w tym:*
  - *przeznaczenie terenów dla potrzeb prowadzenia eksploatacji złoża węgla brunatnego Bełchatów „Pole Szczerców” i końcowej fazy eksploatacji złoża węgla brunatnego Bełchatów „Pole Bełchatów” z uwzględnieniem:*
    - *weryfikacji zasięgu terenów oznaczonych symbolami: PG i P: wyznaczenia zasięgu terenu eksploatacji powierzchniowej (PG) w granicach połączonych wyrobisk z powiększeniem granicy zajęcia terenu w części południowej (obręby Dębina i Żłobnica) oraz wyznaczenia w części północnej*

i południowej obszaru terenów produkcyjnych – stref funkcjonalnych obsługi technologicznej (P) przeznaczonych pod obiekty towarzyszące wydobyciu węgla,

- *związanej z ww. zmianami aktualizacji układu komunikacji (drogi klasy Z i L) oraz sieci infrastruktury technicznej (kablowa linia 110 kV),*
- *możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,*
- *wyznaczenia obszaru wymagającego zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,*
- *aktualizacji stanowisk archeologicznych o dużej wartości naukowej i historycznej,*
- *aktualizacji kierunków rekultywacji w zakresie zasięgów terenów o zróżnicowanym przeznaczeniu,*
- *aktualizację kategorii terenów górniczych,*
- *uwzględnienia wprowadzanych zmian w bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę,*
- *uwzględnienia wniosków zgłoszonych w trybie formalnym przez instytucje.*

Zmiany wprowadzone w tekście zaznaczono pochyłą czcionką.

2. Rola studium w systemie planowania przestrzennego.

Studium jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej Samorządu. Jest ono wyrazem jego poglądów i postanowień związanych z rozwojem gminy. Głównym zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy wpisanej w politykę przestrzenną państwa oraz ogólnych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium ma także za zadanie sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, dzięki czemu staje się ono dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy. Jednocześnie posiada ono charakter wytycznych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Określona w studium polityka przestrzenna jest zgodna z zasadami ustanowionymi przepisami prawa i uwzględnia w zagospodarowaniu gminy:

- dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu,
- stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony,
- stan środowiska przyrodniczego oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego,
- stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunki i jakość życia, ochronę zdrowia oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- potrzeby i możliwości rozwoju gminy,
- stan prawny gruntów,
- występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej,
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

W polityce przestrzennej gminy nie uwzględnia się rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym dla obszaru województwa łódzkiego, wobec braku takiego dokumentu, a także udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla wobec braku ich występowania w gminie.

Obecna zmiana Studium (tak jak „Zmiana studium 2017”) opracowywana jest zgodnie z trybem określonym w art. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 o planowaniu

i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn.zm.), uwzględnia również wymogi Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118 poz. 1233).

Zmiana studium uwzględnia także wymogi ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 z późn. zm.).

W związku z powyższym równoległe do sporządzania zmiany Studium prowadzona jest procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko polegająca na sporządzeniu prognozy oddziaływania na środowisko (z niezbędnym zapewnieniem możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu).

Uchwalone przez Radę Gminy studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale zawarte w nim i uchwalone zasady polityki przestrzennej winny być wiążące dla Wójta i wszystkich jednostek organizacyjnych działających na terenie gminy. Jest to więc ważny akt władczy, w którym Rada Gminy bezpośrednio wpływa na działania całego swojego aparatu wykonawczego.

3. Materiały wejściowe.

Przy sporządzaniu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kleszczów wykorzystano następujące dokumenty i opracowania:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego
Uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.
Uchwała Nr LV/1679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.
wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020 r.,
Uchwała Nr LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2006 r.
- Wojewódzki Program Małej Retencji dla województwa łódzkiego
wraz z Anekssem i Prognozą oddziaływania na środowisko,
Uchwała Nr 581/10 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 kwietnia 2010 r.
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminy Kleszczów,

Uchwała Nr XLIII/414/2013 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 grudnia 2013 r.

- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów,

Uchwała Nr IV/28/2015 Rady Gminy Kleszczów z dnia 26 stycznia 2015 r.

- *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów,*

Uchwała Nr XLVII/477/2018 Rady Gminy Kleszczów z dnia 6 września 2018 r.

- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów wraz z Prognozami oddziaływania na środowisko i opracowaniem ekofizjograficznym do przeprowadzenia procedury „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów”,
- Opracowanie ekofizjograficzne,
- Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Kleszczów do 2015 roku, Uchwała Rady Gminy Kleszczów z dnia 31 maja 1998 r.
- Długookresowa Strategia Rozwoju Gminy Kleszczów na lata 2016-2030+, Uchwała Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 września 2016 r.
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kleszczów na lata 2008 – 2015 r.,
- Program Ochrony Środowiska Gminy Kleszczów
Uchwała Nr XL/413/05 Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 czerwca 2005 r.
wraz z Raportem z realizacji,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Kleszczów na lata 2004 – 2015
Uchwała Nr XL/413/05 Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 czerwca 2005 r.
wraz ze Sprawozdaniem z realizacji za lata 2007-2008 oraz projektem aktualizacji - grudzień 2009 r.,
- Gminna Ewidencja Zabytków,
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce - wg stanu na 31. XII. 2008 r. oraz dokumentacje geologiczne i hydrogeologiczne dla złóż kopalin i ujęć wody znajdujących się na terenie gminy Kleszczów,
- Dokumentacja otworowa otworu geotermalnego Kleszczów GT-1 - listopad 2009 r. oraz Raport oddziaływania na środowisko dla projektowanego przedsięwzięcia – poszukiwanie i rozpoznanie wód termalnych w Kleszczowie,
- Prognoza osiadań i odkształceń związanych z budową O/Szczerców (Mapa

- prognozowanych osiadań i odkształceń terenu – rok 2038) – oprac. Poltegor – projekt sp. z o. o. marzec 2000 r.,
- *Prognoza osiadań i odkształceń związanych z rozwojem wyrobiska górniczego i zwałowiska Pola Szczerców oraz rekultywacją wyrobiska górniczego Pola Bełchatów. Etap II.* – oprac. Poltegor – projekt sp. z o. o. czerwiec 2018 r.,
  - Pole Szczerców. Aktualizacja prognozy występowania wstrząsów sejsmicznych w rejonie Kopalni Bełchatów (Mapa przyspieszenia drgań powierzchni dla prognozowanych silnych wstrząsów w okresie eksploatacji węgla brunatnego w Odkrywce Szczerców i Bełchatów 2011 r) - oprac. GIG Katowice, sierpień 2011 r.
  - Raport o oddziaływaniu Zakładu Górniczego Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów” na środowisko (w tym Mapa sytuacyjno – wysokościowa obszaru przewidzianego do zagospodarowania z zaznaczeniem granic złoża, granic odkrywki, miejsca składowania nadkładu i kierunkami eksploatacji), oprac. Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu Proxima S.A., Poltegor – projekt Sp. z o.o., PROGIG Biuro Projektów Górniczych i Geologicznych, 2009 r.
  - Program profilaktyki zdrowotnej na lata 2009 – 2013 w Gminie Kleszczów, Uchwała Nr XXXIV/354/09 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 czerwca 2009 r.
  - Uchwały Rady Gminy Kleszczów zaliczające drogi na obszarze Gminy Kleszczów do kategorii dróg gminnych wraz załącznikami,
  - koncepcja doprowadzenia toru kolejowego do Strefy Przemysłowej Bogumiłów gminy Kleszczów powiatu Bełchatów - listopad 2005 r.,
  - koncepcja budowy ścieżek rowerowych na terenie Gminy Kleszczów – 2005 r.
  - Plany zagospodarowania dla terenu:
    - strefy funkcjonalnej ofertowej dla realizacji otwartych programów przedsiębiorczości w Żłobnicy, Gmina Kleszczów - grudzień 2000 r.,
    - oraz strefy funkcjonalnej przeznaczonej pod gospodarkę odpadami w Bogumiłowie, Gmina Kleszczów - lipiec 2002 r.,
  - koncepcja gazyfikacji gminy Kleszczów - marzec 2005 r.,
  - Plan rozwoju Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 31 sierpnia 2009 r.
  - Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia – bloku energetycznego 858 MW w BOT

- Elektrownia Bełchatów S.A. na środowisko – etap decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia - lipiec 2007 r.,
- Raport oddziaływania na środowisko planowanej budowy napowietrznej linii 400 kV Bełchatów -Trębaczew - marzec 2008 r.,
  - Raport o oddziaływaniu na środowisko - Instalacja demonstracyjna wychwytywania węgla w pełni zintegrowana z nowo budowanym blokiem 858 MW w PGE Elektrownia Bełchatów S.A. wraz z transportem i docelowym składowaniem dwutlenku węgla,
  - Raport oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn. „Zmiana technologii składowania odpadów paleniskowych w układzie docelowym dla PGE Elektrowni Bełchatów S.A.” - maj 2010 r.,
  - Sprawozdania z okresowych pomiarów hałasu przenikającego do środowiska z terenu PGE Elektrownia Bełchatów S.A. - grudzień 2007 r., maj 2010 r.,
  - Aktualny zasięg leja depresji ZG KWB Bełchatów (stan na marzec 2018 r.),
  - *Operat wodnoprawny na odwodnienie ZG KWB Bełchatów, Poltegor – projekt Sp. z o.o., 2014 r.,*
  - *Operat ewidencyjny KWB Bełchatów, stan na 31.12.2017 r.,*
  - *Dodatek nr 2 do Projektu zagospodarowania złoża węgla brunatnego Bełchatów – Pola Szczerców”, Poltegor – projekt Sp. z o.o., 2017 r.,*
  - *Rocznik meteorologiczny i hydrologiczny obszaru oddziaływania odwodnienia zakładu górniczego KWB „Bełchatów”, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Badawczy Oddział w Poznaniu, 2018.*

II. Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego.

1. Położenie i powiązania zewnętrzne.

Gmina Kleszczów położona jest w południowej części województwa łódzkiego, w powiecie bełchatowskim. W latach 1975-1998 wchodziła w skład województwa piotrkowskiego.

Gmina graniczy:

- od północy – z gminą Kluki i gminą Bełchatów (powiat bełchatowski),
- od wschodu – z gminą Kamieńsk (powiat radomszczański),
- od południa – z gminą Dobryszycy i gminą Lgota Wielka (powiat radomszczański),
- od zachodu – z gminą Sulmierzyce (powiat pajęczański) i gminą Szczerców (powiat bełchatowski).

Od Łodzi dzieli ją odległość 75 km, od Krakowa i Warszawy - 175 km. Dogodne połączenie komunikacyjne z Polską północną i południową zapewnia gminie przebiegająca w odległości 20 km droga krajowa Nr 1 relacji Katowice – Gdańsk, natomiast z Polską zachodnią, droga krajowa Nr 8 znajdująca się w odległości 25 km od Kleszczowa.

Powierzchnia gminy wynosi 12 482 ha, co stanowi 12,9% powierzchni powiatu bełchatowskiego. Liczba mieszkańców kształtuje się w okolicy 4 500 osób, z czego na samą miejscowość gminną przypada około 2 000 mieszkańców.

Administracyjnie gmina podzielona jest na 10 sołectw: Antoniówka, Czyżów, Dębina, Kamień, Kleszczów, Łękińsko, Łuszczanowice, Rogowiec, Wolica i Żłobnica.

2. Struktury funkcjonalno-przestrzenne.

2.1. Struktura funkcjonalna.

Gminę Kleszczów, pomimo zaliczenia do kategorii gmin wiejskich, należy rozpatrywać jako gminę o charakterze przemysłowo-rolniczym. Zrealizowanie kompleksu paliwowo-energetycznego związanego z powstaniem kopalni i elektrowni powoduje, iż dominująca do lat 70-tych XX w. funkcja rolnicza uległa znacznemu

ograniczeniu na rzecz przemysłu wydobywczego oraz produkcji energii elektrycznej. Nowe przeznaczenie w radykalny sposób wpłynęło na przekształcenie krajobrazu gminy, formy użytkowania jej terenów i politykę przestrzenną.

Przedzielenie obszaru gminy (w części środkowej) odkrywką wyrobiska Pola Bełchatów oraz koncentracja zabudowy i form użytkowania terenów związanych z kopalnią i elektrownią, zajmującymi w sumie ponad 30% powierzchni gminy, spowodowało istotne przekształcenia w gospodarowaniu przestrzenią i wyraźne rozdzielenie funkcji.

Eksploatacja węgla brunatnego spowodowała znaczne przeobrażenia powierzchni terenu, które wyrażają się:

- wyłączeniem dużych obszarów z leśnego i rolniczego użytkowania,
- zniszczeniem warstwy gleby w obrębie wyrobiska, zwałowiska zewnętrznego i obiektów pomocniczych,
- zmianą ukształtowania powierzchni terenu i powstawaniem nowych form: zagłębień (wyrobiska), wyniesień (zwałowiska zewnętrznego i wewnętrznego), osadników,
- zmianą sieci osadniczej, komunikacyjnej, energetycznej i hydrograficznej,
- zaburzeniem pierwotnego krajobrazu i ukształtowaniem się krajobrazu przemysłowego.

Część północna gminy została praktycznie pozbawiona funkcji mieszkaniowej (wyjątek stanowi wieś Rogowiec, Kamień i Stefanowizna). Charakteryzuje się ona wysokim stopniem zalesienia. Lasy otaczają kompleks przemysłowy, składowisko popiołów oraz strefę przemysłową w Bogumiłowie (której część wchodzi w skład Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej). Są one naturalnym filtrem i barierą dla wszelkich niekorzystnych oddziaływań związanych z działalnością przemysłową. Całość uzupełniają zbiorniki wodne zlokalizowane w północno-wschodniej części stanowiące zaplecze rekreacyjne dla bazy turystyczno-wypoczynkowej znajdującej się na terenie gminy Bełchatów.

W części południowej dominują formy zainwestowania i użytkowania terenów związane z zagospodarowaniem typu osiedleńczego, uzupełnione kilkoma kompleksami leśnymi. Nowymi elementami uzupełniającymi tą część

są skoncentrowane nowoczesne zespoły produkcyjne, magazynowe i usługowe ukształtowane w formie stref przemysłowych, zlokalizowanych w Kleszczowie i Żłobnicy.

2.2. Struktura zagospodarowania.

Na terenie gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana głównie wokół Kleszczowa, Łękińska i Żłobnicy, miejscami poprzeplatana zabudową zagrodową (Łuszczanowice, Wolica i Antoniówka) oraz uzupełniona zabudowaniami wielorodzinnymi zlokalizowanymi na granicy Kleszczowa i Łuszczanowic. Tereny mieszkaniowe ukształtowane są w formie pasów zabudowy zlokalizowanych wzdłuż dróg publicznych (Żłobnica, Antoniówka, Łuszczanowice), zwartych osiedli (Kleszczów) bądź układów wielodrożnicowych (Łękińsko, Kleszczów, Wolica).

Wszystkie budynki podłączone są do sieci wodociągowej, skanalizowane zostało 100% zwartej zabudowy. Ponad 75% budynków posiada przyłączenie do sieci gazowej, natomiast cały teren gminy został objęty możliwością dostępu do szerokiego wachlarza usług teleinformatycznych.

2.3. Stan prawny gruntów.

Szczególna funkcja gminy Kleszczów ma również przełożenie na strukturę użytkowania gruntów, która jest odmienna od większości gmin wiejskich w Polsce.

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Kleszczów		
Własność	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
Gmina	562	4,49
Skarb Państwa	8223	65,75
Własność prywatna	3157	25,24
Inni: Spółdzielnia Rolnicza, Spółdzielnia mieszkaniowa, Kościoły, Wspólnota gruntowa, Spółki prawa handlowego, inne	565	4,52

Wysoki udział własności Skarbu Państwa w stosunku do sąsiednich gmin związany jest z funkcjonowaniem odkrywki węgla brunatnego oraz kompleksu paliwowo-energetycznego.

Własność komunalna dotyczy terenów zlokalizowanych w ramach projektowanego „nowego centrum” Kleszczowa, osiedli zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej na pograniczu Kleszczowa i Łuszczanowic oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Kolonii Łuszczanowice. Pozostałe tereny znajdują się pod obiektami infrastruktury technicznej, drogami i obiektami usługowymi. Część wchodzi również w skład stref przemysłowych w Żłobnicy i Bogumiłowie.

2.4. Stan ładu przestrzennego.

Ład przestrzenny zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym to: „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne”. Do czynników wpływających na jego prawidłowe kształtowanie należy: właściwe rozmieszczenie funkcji dające jak najwięcej korzyści, bezkonfliktowe sąsiedztwo oraz odpowiednio ukształtowana struktura pionowa (w tym: zachowanie proporcji wysokości, występowanie dominanty) i pozioma (przez którą rozumiemy harmonijną strukturę użytkowania gruntu, odpowiedni kształt i wielkość działek, właściwe usytuowanie względem podmiotów gospodarczych).

Gmina Kleszczów charakteryzuje się wysokim poziomem ładu przestrzennego, co przejawia się w wyraźnie wydzielonych strefach funkcjonalnych, które oddzielają kompleksy zwartej zabudowy mieszkaniowej od zespołu elektrowni, kompleksu wydobywczego kopalni oraz stref przemysłowych. Tak stworzona, racjonalnie kształtowana przestrzeń stymuluje szeroko rozumiane procesy gospodarcze, które z kolei wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców.

Do walorów gminy należy zaliczyć pozytywne efekty kompozycyjno-estetyczne w kształtowaniu architektury i urbanistyki wyróżniające się wśród

zespołów zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Ich uzupełnienie stanowią tereny aktywnie biologicznie, w tym: obszary sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej.

Niewątpliwie istotnym czynnikiem wpływającym na poprawę stanu ładu przestrzennego jest również wysoki poziom wpływów do budżetu gminy pochodzący z funkcjonowania zespołu paliwowo-energetycznego. Umożliwia to prowadzenie odpowiedniej polityki samorządowej ukierunkowanej na zrównoważony rozwój. Ład przestrzenny może bowiem powstać tylko wtedy, gdy naturalne lub sztucznie wywołane mechanizmy mogą doprowadzić do stabilnego i optymalnego stanu zagospodarowania.

2.5. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Narzędziem umożliwiającym kreację przestrzeni i tworzenie zharmonizowanego otoczenia w skali gminy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W oparciu o założenia nakreślone w zmienianej edycji studium, w latach 2007 – 2008, opracowano szereg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy, które zabezpieczyły najbardziej pilne potrzeby w zakresie rozwoju przestrzennego, tj. przeznaczenie terenów pod lokalizację przemysłu oraz mieszkalnictwa.

Ponadto obowiązują również trzy plany miejscowe, z których dwa uchwalono w roku 2004 oraz jeden w 1998 r. będący jeszcze zmianą miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów z roku 1994 r. Przeznaczenie terenów określone przez ww. opracowania pozwoliło na realizację składowisk ilów, kredy jeziornej, popiołu i żużla na zwałowisku wewnętrznym, budowę odcinka obwodnicy gminnej pomiędzy miejscowościami Kamień i Żłobnica oraz uwzględnia zagospodarowanie zachodniego fragmentu gminy przez odkrywkę Szczerców i niezbędne zaplecze techniczne.

Obowiązujące plany miejscowe w znacznym stopniu gwarantują zrównoważony rozwój gminy Kleszczów, zapewniają równowagę środowiska naturalnego i kulturowego. Zabezpieczają też potrzeby mieszkańców i inwestorów poprzez ukierunkowane, długofalowe zagospodarowanie przestrzeni (w ramach wydzielonych stref funkcjonalnych).

Planami objęte zostało ok. 75% powierzchni gminy. Biorąc pod uwagę stan zagospodarowania przestrzennego w innych gminach (na terenie kraju), powyższy wynik należy uznać za wysoki.

Poniższa tabela przedstawia wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Kleszczów, natomiast ich zasięg terytorialny określono na załączniku nr 1 do tekstu zmiany studium.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Kleszczów		
Lp.	Uchwała	Publikacja
1.	Nr LIX/29/98 Rady Gminy Kleszczów z dnia 5 czerwca 1998 r. w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów, w jednostce urbanistycznej „A” w obszarze wschodniej części zwałowiska wewnętrznego KWB - Bełchatów	Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 15, poz. 218
2.	Nr XXIX/283/04 Rady Gminy w Kleszczowie z dnia 29 września 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Kleszczów wynikającego z Założeń Techniczno-Ekonomicznych budowy Odkrywki Szczerców	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 310, poz. 2552 z dnia 23 listopada 2004 r.
3.	Nr XXIX/284/04 Rady Gminy Kleszczów z dnia 29 września 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kleszczów dla fragmentu terenu na obszarze wsi: Kamień, Dębina i Żłobnica	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 292, poz. 2429 z dnia 2 listopada 2004 r.
4.	Nr XXX/301/04 Rady Gminy w Kleszczowie z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kleszczów wynikającego z korekty założeń technologicznego składowania popiołu i żużla na terenie wkopu KWB „Bełchatów”	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 341, poz. 3385 z dnia 17 grudnia 2004 r.
5.	Nr VII/92/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Bogumiłów i Karolów <u>Zmieniony:</u> Uchwała NR XXXVII/348/2017 Rady Gminy Kleszczów z dnia 11 października 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Bogumiłów i Karolów	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 171, poz. 1622 z dnia 8 czerwca 2007 r. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4475 z dnia 3 listopada 2017 r.
6.	Nr VII/90/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Antoniówka	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 171, poz. 1621 z dnia 8 czerwca 2007 r.

	<p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR XLIX/469/2014 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 czerwca 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Antoniówka</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 2014.3106 z dnia 13 sierpnia 2014 r.</p>
7.	<p>Nr VII/85/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kleszczów</p> <p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR III/20/2014 Rady Gminy Kleszczów z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kleszczów</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 172, poz. 1623 z dnia 8 czerwca 2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 202 z dnia 23 stycznia 2015 r.</p>
7a	<p>Nr XL/391/2018 Rady Gminy Kleszczów z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miejscowości Kleszczów w rejonie ulicy Głównej i Milenijnej</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 741 z dnia 14 lutego 2018 r.</p>
8.	<p>Nr VII/89/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łuszczanowice</p> <p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR XLII/398/2013 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łuszczanowice</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 172, poz. 1624 z dnia 8 czerwca 2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 5798 z dnia 23 grudnia 2013 r.</p>
9.	<p>Nr VII/86/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łękińsko</p> <p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR XLIV/430/2014 Rady Gminy Kleszczów z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łękińsko.</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 179, poz. 1710 z dnia 13 czerwca 2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 1229 z dnia 11 marca 2014 r.</p>
10.	<p>Nr VII/88/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Żłobnica</p> <p>Nr IX/120/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 21 czerwca 2007 r.</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 179, poz. 1711 z dnia 13 czerwca 2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 223, poz. 2064 z dnia 16 lipca 2007 r.</p>

	<p>w sprawie usunięcia pomyłki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miejscowości Żłobnica</p> <p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR III/21/2014 Rady Gminy Kleszczów z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Żłobnica</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 203 z dnia 23 stycznia 2015 r.</p>
10a	<p>Nr XXXVII/347/2017 Rady Gminy Kleszczów z dnia 11 października 2017 r.</p> <p>w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miejscowości Żłobnica w zakresie lokalizacji odnawialnych źródeł energii</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4474 z dnia 3 listopada 2017 r.</p>
11.	<p>Nr IX/121/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 21 czerwca 2007 r.</p> <p>w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Czyżów</p> <p>Nr XI/145/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 sierpnia 2007 r.</p> <p>w sprawie usunięcia pomyłki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miejscowości Czyżów</p> <p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR IV/29/2015 Rady Gminy Kleszczów z dnia 26 stycznia 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Czyżów</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 254, poz. 2367 z dnia 9 sierpnia 2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 299, poz. 2708 z dnia 26 września 2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 809 z dnia 5 marca 2015 r.</p>
12.	<p>Nr X/132/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 lipca 2007 r.</p> <p>w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Wolica</p> <p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR XLIX/470/2014 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 czerwca 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Wolica.</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 269, poz. 2484 z dnia 24 sierpnia 2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 2014.2913 z dnia 28 lipca 2014 r.</p>
13.	<p>Nr XXVIII/307/08 Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 grudnia 2008 r.</p> <p>w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rogowiec</p> <p><u>Zmieniony:</u> Uchwała NR XXIX/279/2017 Rady Gminy Kleszczów z dnia 31 stycznia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rogowiec</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 17, poz. 161 z dnia 5 lutego 2009 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 1243 z dnia 9 marca 2017 r.</p>
14.	<p>NR XIII/121/2015 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 października 2015 r.</p>	<p>Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4390</p>

	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla lokalizacji linii energetycznych 30kV w obrębie geodezyjnym Dębina	z dnia 18 listopada 2015 r.
--	--	-----------------------------

3. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego.

3.1. Rzeźba terenu.

Gmina Kleszczów położona jest na styku dwóch makroregionów fizycznogeograficznych – to tu przebiega geograficzna granica pomiędzy Mazowszem a Wielkopolską. Południowo - wschodnia część leży w mezoregionie Wysoczyzny Bełchatowskiej należącej do makroregionu Wzniesień Południowo - mazowieckich, natomiast północno-zachodnia część znajduje się w zasięgu Kotliny Szczercowskiej należącej do makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej.

Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Kleszczów jest wynikiem wielu procesów czwartorzędowych uzależnionych od dawniejszych elementów strukturalnych. Pod względem geomorfologicznym na obszarze gminy wyróżnić można wyżynę lodowcową i doliny rzeczne, które rozcinają obszar wyżyny lodowcowej. Deniwelacje na obszarze gminy sięgają kilkudziesięciu metrów, od terenów najniższej położonych w północno-zachodniej części gminy do najwyższej położonych w rejonie wsi Wolica na południowym wschodzie. W obrębie wyżyny lodowcowej można wyróżnić następujące elementy rzeźby: równiny gliny zwałowej i osadów wodnolodowcowych, moreny czołowe, a wśród nich moreny akumulacyjne, ozy i pagórki akumulacji szczelinowej, kemy, obszary zasypania wodnolodowcowego wokół kemów, tarasy kemowe, sandry. W obrębie dolin rzecznych wyróżniono tarasy akumulacyjne w dolinie Widawki, tarasy zalewowe i dna dolin. Poszczególne wymienione elementy rozkładają się w różny sposób na obszarze gminy.

Krajobraz zmieniony w najmniejszym stopniu przez człowieka zachował się w południowej części gminy. Morfologia tego terenu nie jest skomplikowana: największy obszar stanowią równiny gliny zwałowej i utworów wodnolodowcowych występujące w rejonie Kleszczowa i Łuszczanowic. Towarzyszą mu pola piasków wydmy i nieliczne wydmy (na wschód od Łuszczanowic oraz między Kleszczowem i Antoniówką). Lokalnie, głównie w południowej części gminy, znajdują

się odosobnione pagórki – pozostałość ciągów moren czołowych. Najbardziej typowe formy podłużnych wzgórz moren czołowych układających się w ciąg morenowy występują w Wolicy. Również w części południowej, rzadziej na pozostałym terenie, występują peryglacialne formy szczelinowe – ozy i kemy. Holocen reprezentują osady rzeczne towarzyszące dolinie Widawki, Krasówki oraz pozostałych cieków. Są to piaski rzeczne, lokalnie mułki, namuły i płyty torfów. Miejscami, najczęściej w północnej i wschodniej części gminy ciągną się pojedyncze pagórki piasków wydmy oraz wały. Na granicy południowo-zachodniej gminy pojawia się także forma wklęsła – dno doliny rzeki Krasowej i terasy zalewowe.

Najbardziej istotnym elementem krajobrazotwórczym są formy powstałe za sprawą człowieka. W środkowej części gminy znajduje się największe w Polsce wyrobisko odkrywki Pola Bełchatów, którego głębokość sięga ponad 200 m. Na stałe w rzeźbę terenu wpisały się również pozostałe formy powstałe w wyniku udostępniania i eksploatacji węgla brunatnego, w tym: zwałowisko wewnętrzne zlokalizowane we wschodniej części wyrobiska, w którego wierzcholinie utworzono składowiska kredy jeziornej (złoże wtórne – antropogeniczne), ilów oraz zbiorniki popiołu i żużla oraz zwałowisko zewnętrzne nadkładu zdjętego z obszaru gminy Kleszczów, znajdujące się na terenie sąsiedniej gminy Kamieńsk, zrehabilitowane w kierunku leśnym.

Cześć północna gminy w zasadzie w całości została przekształcona w tereny przemysłowe. Zlokalizowano tutaj, oprócz kompleksu paliwowo-energetycznego, szereg zakładów produkcyjnych, składowisko popiołów oraz sztuczne zbiorniki i koryta rzeki Widawki. Pomimo tak licznych ingerencji, w lasach pomiędzy wsią Rogowiec i Słok znajduje się nienaruszona forma akumulacji eolicznej – wydma.

Poza odkrywką węgla brunatnego, stanowiącą bezapelacyjnie największą formę ingerencji w rzeźbę terenu, napotykamy również na mniejsze wyrobiska (na północ od Antoniówki), powstałe w wyniku eksploatacji kruszywa naturalnego, zrehabilitowane w kierunku leśnym.

3.2. Budowa geologiczna i surowce naturalne.

Obszar gminy Kleszczów znajduje się w południowo-zachodniej części Niecki

Mogileńsko-Łódzkiej w pobliżu wydzielonej jako podregion Elewacji Radom - szczańskiej, oddzielającej Nieckę Mogileńsko-Łódzką od Niecki Miechowskiej. Południowa część Niecki Mogileńsko-Łódzkiej, przylegająca bezpośrednio do Rowu Kleszczowa jest wydzielona jako odrębny element – Struktura Bełchatowa. Nieckę Mogileńsko-Łódzką w stropowej części budują utwory górnej kredy, natomiast na obszarze podregionu radomszczańskiego, strop mezozoiku obok utworów górnej kredy tworzą utwory jurajskie. Utwory mezozoiczne reprezentowane są przez: osady jury (piaskowce, mułowce, łupki, iłowce, wapienie) o miąższości sięgającej kilkuset metrów, kredy (piaskowców, piasków, wapieni marglisto-ilastych, opok, margli) o miąższości ok. 300 m.

W wyniku ruchów tektonicznych w utworach mezozoicznych tego obszaru utworzony został, przebiegający równoleżnikowo przez środek gminy, Rów Kleszczowa, który rozciąga się w kierunku W-E. Na wschodzie rów tektoniczny sięga rejonu północno – zachodniego obrzeża Gór Świętokrzyskich, na zachodzie okolic Działoszyna w rejon monokliny krakowsko – częstochowskiej.

Rów Kleszczowa wypełniony jest osadami trzeciorzędowymi o miąższości osiągającej 300-400 m, przy czym na znacznym jego obszarze kilkadziesiąt metrów stanowi pokład węgla brunatnego, którego miąższość lokalnie wzrasta do 120-160 m. Osady trzeciorzędowe, wypełniające rów Kleszczowa, reprezentowane są przez:

- **piaski oraz ily, mułki i mułowce z wkładkami węgla brunatnego stanowiące serię podwęglową o miąższości wynoszącej maksymalnie 150 m;**
- **węgłe brunatne z wkładkami piasków i mułków oraz (głównie w spągu) gytii i wapieni jeziornych (kredy jeziornej) stanowiące serie węglową o miąższości przeważnie – w środkowej części rowu Kleszczowa – 60-80 m. Zmniejsza się ona ku brzegom rowu, a w lokalnych obniżeniach podłoża mezozoicznego gwałtownie zwiększa się do stukilkudziesięciu metrów.**
- **otoczaki krzemieni i odwapnionych skał mezozoicznych, ily, iłowce, mułowce oraz piaski z wkładkami węgla brunatnego stanowiące serię nadwęglową. Piaski, mułki i ily mają w rowie Kleszczowa łączną miąższość 50-80 m.**

Centralną część rowu Kleszczowa od zachodu zamyka wysad solny Dębina rozgraniczający w sposób naturalny złożę węgla brunatnego "Bełchatów" na Pole

"Bełchatów" i Pole "Szczerców". Powstał on poprzez przebicie się na przełomie pliocenu i plejstocenu mas solnych z utworów permskich przez utwory mezozoiczne i kenozoiczne.

Utwory czwartorzędowe w obrębie gminy wykazują zróżnicowanie regionalne. Wyróżnić można obszar rowu tektonicznego Kleszczowa, gdzie czwartorzęd osiąga największe miąższości i gdzie rozwinięte są szczególnie starsze osady czwartorzędowe akumulowane do okresu transgresji zlodowacenia środkowopolskiego oraz obszar poza rowem. Osady te są reprezentowane przez utwory plejstoceny i holoceny o dość zmiennej miąższości. Miąższość czwartorzędu w obrębie gminy jest bardzo różna i waha się od 10,5 m w południowej części gminy (rejon wsi Antoniówka) do przeszło 300 m we wschodniej części gminy (rejon wsi Piaski).

Lokalnie w stropowej części plejstoceny osadów czwartorzędowych znajdują się utwory zwałowe zlodowacenia południowo-polskiego oraz piaski i utwory zastoiskowe interglacjalne (interglacja wielki – Mazowiecki). Wyżej występują utwory związane ze zlodowaceniem środkowopolskim. Część południową i środkową powierzchni gminy pokrywają gliny zwałowe moreny dennej, w części zachodniej i południowo-zachodniej występują płyty osadów wodnopolodowcowych piaszczystych i piaszczysto-żwirowych.

Utwory czwartorzędu nierozdzielonego reprezentowanego przez piaski eoliczne i piaski eoliczne wydm zajmują powierzchnie w południowo-zachodniej i środkowej części gminy. Pokrywy piasków są różnej miąższości i osiągają nawet kilkunastu metrów, np. w wałach wydmowych.

Holocen reprezentowany jest przez piaski rzeczne (częściowo humusowe) tarasu zalewowego, den dolinnych i zagłębień bezodpływowych oraz namuły torfiaste i torfy. Występują one powszechnie w dolinach rzecznych oraz zagłębieniach bezodpływowych. Osiągają miąższość nie mniejszą niż 2-4 m. Na obszarze gminy Kleszczów są to dolina Widawki na wschodzie oraz dolina Krasówki w zachodniej części gminy.

Budowa geologiczna przesądziła o zasobach surowcowych gminy. Spośród surowców występujących na obszarze gminy największe znaczenie ma złoża węgla

brunatnego „Bełchatów” z osadów trzeciorzędowych. Jest to złoże o charakterze tektoniczno-zapadliskowym, które zlokalizowane jest w obrębie rowu Kleszczowa. Kształt złoża naśladuje morfologię strefy zapadliskowej i jest wydłużony na kierunku W-E. Jego łączna długość wynosi 40 km, a szerokość waha się od 1,5 do 2 km. Ze względu na warunki naturalne i budowę geologiczną w złożu wyróżnia się trzy pola: Szczerców, Bełchatów i Kamieńsk. Każde z tych pól charakteryzuje się swoistymi cechami, a granice między polami stanowią naturalne elementy strukturalne.

Pole Szczerców, stanowi najbardziej zachodnią część złoża „Bełchatów”, oddzielone jest od Pola Bełchatów wysadem solnym Dębina, który deformuje zarówno podłoże mezozoiczne jak i osady trzeciorzędowe i czwartorzędowe w obrębie rowu. Pole Kamieńsk, stanowi wschodnie zakończenie złoża „Bełchatów”, oddzielone jest od Pola Bełchatów strefą uskokuwą, wzdłuż której Pole Kamieńsk obniżone jest o około 100 m w stosunku do Pola Bełchatów. Miało to istotny wpływ na głębokość zalegania pokładu węgla, a tym samym zwiększenie miąższości osadów nadkładu, co zdecydowanie odróżnia je od Pól Bełchatów i Szczerców.

Pokład węgla brunatnego w obszarze Pola Bełchatów zalega w obrębie tektonicznej strefy zapadliskowej ciągnącej się od uskoku Widawki, aż po wysad solny Dębina. Strefa ta rozciąga się na długości około 11,5 km, a jej szerokość waha się w granicach 1,5-2 km. Na tym odcinku głębokość rowu Kleszczowa mieści się w granicach 150-200 m, maksymalnie dochodząc do 600 m (tzw. rejon rowu II rzędu). Seria węglowa w obrębie Pola Bełchatów wykształcona jest jako jeden pokład węglowy, który w strefach brzeżnych zawiera liczne przewarstwienia iłó w zawęglonych, mułków i piasków. Węgiel brunatny określony został jako węgiel ziemisty właściwy, detrytowy, słabo warstwowany. W zależności od ilości domieszanego ksylitu, wyróżniono też węgiel ksylitowoziemisty, ziemisto-ksylitowy i ksylit. Miąższość pokładu głównego była zmienna i wahała się od 30 do 70 m, a w rowie II rzędu do ponad 100 m (maksymalnie 230,5 m). Całkowite zasoby wynosiły 1,2 mld ton o średniej wartości opałowej 7960 kJ/kg. *Zasoby bilansowe Pola Bełchatów wg stanu na 31.12.2017 r. wynoszą 72 676 tys. Mg.* Pokład węgla brunatnego w Polu Bełchatów w znacznej części został już wyeksploatowany. Aktualnie pokład jest udostępniony.

Pokład węgla brunatnego w obszarze Pola Szczerców zalega w strefie rowu Kleszczowa na zachód od wysadu solnego i ciągnie się na odcinku około 7,8 km. Szerokość rowu na tym odcinku jest zmienna i waha się odpowiednio od 1,5 do 2,5 km, głębokość natomiast od 150 do 330 m. Seria węglowa wykształcona jest jako jeden pokład węglowy z licznymi przewarstwieniami ilów, mułków rzadziej piasków. Węgiel brunatny określony został jako ziemisty i ziemisto-ksylitowy. Miąższość pokładu jest zmienna i waha się od 12 do 140 m, przy średniej grubości nadkładu wynoszącej około 130 m. Zasoby bilansowe Pola Szczerców *wg stanu na 31.12.2017 r.* wynoszą 783 207 tys. Mg. Ich wartość opałowa przy średniej wilgotności 50% ma wartość 6 798 kJ/kg (1620 kcal/kg). *Aktualnie pokład jest udostępniony i następuje zdejmowanie nadkładu w kierunku wschodnim.*

Pokład węgla brunatnego w obszarze Pola Kamieńsk zalega na wschód od Pola Bełchatów w strefie rowu Kleszczowa. Seria węglowa w części dolnej tworzy jednolity pokład o średniej miąższości sięgającej 50 - 70 m i średniej szerokości 1-1,2 km.

Piaski i żwiry plejstoceńskie (czwartorzędowe) są dominującą kopaliną towarzyszącą występującą w nadkładzie złoża „Bełchatów”. Charakteryzują się dużą zmiennością warunków zalegania i jakości, co nie pozwala na obliczenie ich zasobów. W Polu Bełchatów eksploatację piasków zakończono w 2007 r. W przypadku piasków i żwirów w Polu Szczerców wyprzedzająco prowadzone będzie rozpoznanie tej kopaliny. Poza złożem „Bełchatów” piaski i żwiry udokumentowane zostały także w złożu „Kościelizna-2”, a same piaski także w złożu „Żłobnica”. Ponadto piaski i żwiry różnych rodzajów występują również w utworach wydmych, ozach, kemach, sandrach, morenach czołowych.

Torfy występują w Polu Szczerców lokalnie w obniżeniach terenu w postaci płatów o miąższości od 0,3 do 1,8 m. Są to torfy mieszkankowe, rolnicze, pozanormatywne, odwodnione i zmineralizowane. Torfy znajdują głównie zastosowanie w rolnictwie jako ziemia humusowa (ogrodnicza) oraz do rekultywacji terenów.

Głazy narzutowe występują w sposób rozproszony wśród glin zwałowych i na powierzchniach erozyjnych w Polu Szczerców. Kopalina ta na obszarze gminy Kleszczów będzie zagospodarowywana w latach 20-tych w końcowym etapie

zbierania nadkładu. Przewiduje się, że rocznie będzie można pozyskać około 10 tysięcy Mg tego surowca. Na Polu Bełchatów zakończono roboty górnicze w rejonie zalegania osadów plejstoceniowych, wśród których znajdowały się głązy narzutowe. Głązy narzutowe o objętości do kilku m³ często są zwietrzałe na powierzchni i posiadają liczne mikrospeknięcia. Ich zasoby są trudne do oszacowania. Spękane i zwietrzałe głązy narzutowe przerabiane są na kruszywo łamane budowlane i drogowe, pozostałe są zbywane jako surowiec kamieniarski.

Surowce ilaste występują w różnych kompleksach, jednak głównie są zagospodarowywane z kompleksu ilasto-piaszczystego. Osiągają miąższość ponad 20 m. Pod względem litologicznym dominują ility beidellitowe i kaolinowo-beidellitowe. Mogą one być wykorzystywane na potrzeby ceramiki budowlanej, ceramiki szlachetnej, do produkcji płuczek wiertniczych, w odlewnictwie, jako sorbenty oraz materiał izolacyjny uszczelniający podłoże składowisk odpadów (przesłony mineralne składowisk odpadów). W Polu Bełchatów eksploatację surowców ilastych zakończono w 2007 roku. W Polu Szczerców określono jedynie zasoby szacunkowe łączy przydatnych dla przemysłu ceramicznego oraz do produkcji glinoporytów.

Krzemienna pospółka piaszczysto-żwirowa (tzw. bruki krzemienne) tworzy charakterystyczny poziom litostratygraficzny wykształcony na granicy erozyjnej tzw. „powierzchni mycia”. Jej miąższość waha się od 0,1 do 20 m. Zasoby są trudne do oszacowania ze względu na bardzo zmienne warunki zalegania. Do roku 2010 na Polu Bełchatów możliwe było wydobycie od kilku do kilkunastu tys. m³/rok. Kopalina wykorzystywana jest jako kruszywo drogowe do podbudowy dróg. W 2008 roku z Pola Bełchatów wyeksploatowano 9 339 m³ tej kopaliny. W części wschodniej Pola Szczerców kopalina ta osiąga miąższość maksymalnie do kilku metrów i będzie możliwa do eksploatacji z terenu gminy pod koniec lat 20-tych w ilości od kilkudziesięciu do kilkuset tysięcy m³/rok.

Piaskowce i zlepieńce kwarcytowe powstały w wyniku lokalnej sylifikacji mioceńskich piasków kwarcowych oraz pospółki krzemiennej. Występują w sposób rozproszony w formie soczew o rozciągłości od kilkudziesięciu centymetrów do kilkunastu metrów oraz o miąższości od kilku centymetrów do 1,5 m. Zasoby

piaskowców kwarcytowych są trudne do oszacowania. Rocznie pozyskuje się od kilku do kilkunastu tysięcy Mg tej kopaliny. W roku 2009 z Pola Bełchatów wydobyto i zagospodarowano 3 551 Mg piaskowców kwarcytowych, które wykorzystano na potrzeby własne kopalni do budowy dróg technologicznych. W obrębie Pola Szczerców na terenie gminy Kleszczów piaskowce i zlepieńce kwarcytowe mogą występować w sposób rozproszony.

Kreda jeziorna zalega głównie w brzeźnych partiach złoża „Bełchatów” i zazębia się z osadami kompleksu węglowego. W Polu Bełchatów wydobyte kredy jeziornej zakończono w 2002 roku. Ogółem wydobyto 2,4 mln m³ kopaliny. W Polu Szczerców zasoby szacunkowe kredy jeziornej wynoszą około 20,9 mln Mg jednakże nie występują one w granicach gminy. W 2008 roku zagospodarowano około 18,5 tys. Mg kredy jeziornej wydobytej w latach wcześniejszych, która została złożona na składowisku północnym kopalni towarzyszących. Kreda jeziorna była i jest wykorzystywana w rolnictwie, jako nawóz rolniczy odpowiadający jakości wapna kredowego, jako wartościowy składnik użyźniający i neutralizujący grunty w ramach rekultywacji, a także jako komponent ekopreparatów używanych do poprawy własności gleb. Podejmowane są także próby wykorzystania kredy jeziornej jako kredy technicznej, malarskiej, wapna palonego i białego cementu.

Wapienie jury górnej są odsłonięte na południowym zboczu wyrobiska Pola Bełchatów. Pozyskiwane były od początku lat 90-tych. Ich zasoby w zboczach wyrobiska Bełchatów oszacowano na około 2 mln m³. Są to wapienie charakteryzujące się znaczną obecnością zwietrzelin, co ograniczać będzie możliwość ich zagospodarowania. Na zboczu południowym Pola Bełchatów w 2008 roku wydobyto, przerobiono i wykorzystano około 165 190 Mg tej kopaliny. Od początku eksploatacji z tego rejonu zagospodarowano ponad 1 mln Mg wapieni.

Miejsca magazynowania kopalni towarzyszących

Kopaliny towarzyszące złożu „Bełchatów” są składowane na specjalnie wybudowanych składowiskach. Wzdłuż północnej granicy zwałowiska wewnętrznego Pola Bełchatów, pomiędzy Piaskami i Rogowcem, od 1992 roku funkcjonuje składowisko kopalni towarzyszących tzw. składowisko północne. Zeskładowane tutaj kopaliny towarzyszące zapewniają surowiec do funkcjonowania Zakładu Produkcji

Kruszyw, Zakładu Przeróbki Kredy oraz do sprzedaży bezpośredniej. Przetworzone kopaliny są składowane w wydzielonych miejscach i przygotowane do odbioru. Drugie składowisko wschodnie kopalin towarzyszących wybudowano na wierzchołku zwałowiska wewnętrznego Pola Bełchatów. Zostało ono specjalnie przygotowane do czasowego przechowywania kredy jeziornej. Ze względu na nadmiar surowca oraz w celu umożliwienia jego późniejszego wykorzystania, składowisko zostało poddane rekultywacji. Całość przykryto utworami piaszczystymi o miąższości około 20 cm i obsiano mieszkanką roślin zielnych w celu zabezpieczenia przed erozją. Jego budowa pozwoliła zgromadzić i zabezpieczyć 2,1 mln m³ kredy jeziornej.

3.3. Warunki hydrogeologiczne.

Gmina Kleszczów położona jest w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie PLGW600083:

- ocena stanu ilościowego – słaby,
- ocena stanu chemicznego – dobry,
- ocena stanu ogólnego – słaby,
- cel środowiskowy – stan chemiczny: dobry,
- cel środowiskowy – stan ilościowy: mniej rygorystyczny cel – ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona.

Na terenie gminy występują trzy piętra wodonośne, pozostające ze sobą we wzajemnej więzi hydraulicznej, a różniące się wykształceniem litologicznym, parametrami hydrogeologicznymi, sposobem zalegania miąższością i rozprzestrzenieniem, są to:

- czwartorzędowe piętro wodonośne,
- trzeciorzędowe piętro wodonośne,
- kredowo-jurajskie piętro wodonośne.

Czwartorzędowe piętro wodonośne reprezentują warstwy piasków, żwirów, pospółek o sumarycznej miąższości 20-40 m dochodzącej w obszarze rowu Kleszczowa do 150 m. Piętro charakteryzuje się znacznymi różnicami miąższości,

dużym zróżnicowaniem w przekroju pionowym i poziomym oraz wymyciami erozyjnymi. Poza strefą rowu tektonicznego możliwa jest obecność wód w piaskach wodnolodowcowych stadiału mazowiecko-podlaskiego. Ważnym elementem w obrazie warunków hydrogeologicznych jest rynna erozyjna, rozciągająca się równoległe do osi rowu po jego północnej stronie, którą wypełniają osady czwartorzędowe osadzone bezpośrednio na utworach mezozoicznych o średniej miąższości 155 m z przeważającą ilością osadów piaszczysto-żwirowych. W obszarze rynny erozyjnej występują największe miąższości utworów wodonośnych (maksymalnie 300 m). Jest to najzasobniejszy zbiornik wód podziemnych a miąższość utworów wodonośnych wynosi średnio 50-80 m poza rynną erozyjną.

Ujęte licznymi studniami wody czwartorzędowe charakteryzują się zwierciadłem swobodnym lub napiętym i kształtują się na głębokości średnio od 1,0 m w części północnej do 14,5 m w części południowej.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne w rejonie złoża uległo w znacznym stopniu rozmyciu erozyjnemu. Poza rowem tektonicznym utwory te zachowały się jedynie w obrębie niewielkich powierzchni, najczęściej w postaci warstw piaszczystych o niewielkich miąższościach, przez co kompleks ten nie odgrywa większej roli w obrazie warunków hydrogeologicznych regionu. Na obszarze złoża opisywany kompleks stanowią piaski trzeciorzędowych serii nadwęglowej i podwęglowej. Pod względem hydrogeologicznym są to dwa odrębne poziomy wodonośne rozdzielone pokładem węgla. Poza złożem występuje jeden trzeciorzędowy poziom wodonośny. Nadwęglowy poziom wodonośny zbudowany jest z utworów ilasto-piaszczystych, a zawodnione warstwy piasków występują naprzemianlegle z utworami nieprzepuszczalnymi (mułki, ły). Sumaryczna miąższość przepuszczalnych osadów wynosi od 0 do około 40 m.

Podwęglowy poziom wodonośny występuje w obrębie serii utworów piaszczysto-ilasto-węglowych, zdeponowanych naprzemianlegle na podłożu mezozoicznym. Wody podziemne zalegają w utworach piaszczystych występujących w formie kilku warstw i soczewek rozszczepionych przez węgiel, mułki i ły. Miąższość utworów wodonośnych cechuje się dużą zmiennością, najczęściej zawiera się w przedziale 20-30 m, rzadziej osiąga wartości 50-70 m, lokalnie sięga

jednak znacznie większych wartości 100-250 m w rowie II rzędu.

Izolacje podwęglowego poziomu wodonośnego zarówno od spągu węgla, jak i od stropu podłoża kredowo-jurajskiego są nieciągłe, a zatem istnieją bezpośrednie kontakty hydrauliczne z wyżej i niżej zalegającymi poziomami wodonośnymi.

Kredowo-jurajskie piętro wodonośne charakteryzuje się występowaniem wód szczelinowych i szczelinowo-krasowych. Utworami wodonośnymi tego kompleksu są spękane i skrasowiałe wapień, margle, piaskowce, piaski oraz rumosze. Istniejące połączenie hydrauliczne z pozostałymi piętrami wynika głównie z bezpośrednich kontaktów utworów mezozoicznych z piaskami kenozoiku. Zwierciadło wód podziemnych kompleksów mezozoicznego i trzeciorzędowego kształtowało się na podobnej wysokości jak czwartorzędowego. Wody podziemne tych pięter zasilane były na drodze infiltracji wód z kompleksu czwartorzędowego lub bezpośrednio przez okna hydrogeologiczne.

Kredowo-jurajski kompleks wodonośny stanowi zasobny zbiornik wodonośny. Południowa i południowo-wschodnia część gminy znajdują się w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 408 – Niecka Miechowska (NW), wyodrębnionego w utworach górnej kredy. Zbiornik ma opracowaną dokumentację hydrogeologiczną przyjętą w 1999 r., która zakłada wydzielenie strefy ochronnej o powierzchni niespełna 3 500 km².

Na skutek prowadzonych prac odwodnieniowych, wytworzył się w użytkowych warstwach wodonośnych rozległy lej depresji, który dokonał istotnych zmian w sieci hydrograficznej i hydrodynamicznej.

Istotnym elementem w obrazie warunków hydrogeologicznych jest występowanie wysadu solnego Dębina. Dotychczasowe rozpoznanie i ocena wysadu w warunkach naturalnych wskazywała na wysoki stopień izolowania złoża solnego – soli kamiennej, od otaczających go młodszych utworów wodonośnych. Odwodnienie Pola Bełchatów objęło wysad lejem depresji, co spowodowało zagrożenie rozmywania jego struktury prowadzące do możliwego zasolenia wód kopalnianych oraz potencjalnej destabilizacji terenu. Jako zabezpieczenie przed rozmywaniem wykonano pierścieniową barierę studni depresyjnych tzw. barierę ochronną wysadu, która pełni rolę ekranu hydraulicznego, który eliminuje przepływ wód przez strefę

wokoło wysadową.

3.4. Sieć hydrograficzna.

Cieki powierzchniowe na terenie gminy należą do zlewni rzeki Odry (zlewnia I rzędu), przy czym w większości na przedmiotowym terenie są one odwadniane przez rzekę Widawkę. Naturalną sieć hydrograficzną uzupełniają jej lewostronne dopływy: Struga Żłobnicka, Struga Aleksandrowska i rzeka Krasowa.

W granicach gminy Kleszczów występują następujące zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) - rzecznych:

- Struga Aleksandrowska o kodzie PLRW60001718232;

Status - silnie zmieniona na skutek fizycznego oddziaływania człowieka

Ocena stanu – zły

Cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona

Odstępstwo – tak, przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego ze względu na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty

Uzasadnienie odstępowania – brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z prowadzonymi badaniami monitoringowymi możliwe będzie przeprowadzenie oceny rzeczywistego stanu i zagrożenia JCWP. W przypadku potwierdzenia złego stanu wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

- Krasówka o kodzie PLRW60002318269;

Status - silnie zmieniona na skutek fizycznego oddziaływania człowieka

Ocena stanu – zły

Cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona

Odstępstwo – tak, przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego ze względu na brak możliwości technicznych

Uzasadnienie odstępowania – w zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych

- Widawka od Kręcicy do Krasówki o kodzie PLRW6000191825;

Status - silnie zmieniona na skutek fizycznego oddziaływania człowieka

Ocena stanu – zły

Cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona

Odstępstwo – tak, przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego ze względu na brak możliwości technicznych

Uzasadnienie odstępowania – w zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych

W warunkach naturalnych Widawka przepływała przez rejon wyrobiska udostępniającego Pole Bełchatów w okolicy miejscowości Piaski, a jej koryto było

na przeważającej części nieuregulowane. W stosunku do wód podziemnych rzeka miała charakter drenujący. Użytkownikami wód było rolnictwo, rybactwo oraz młyny. Rolnictwo wykorzystywało wodę głównie do celów bytowo-gospodarczych, a na nielicznych większych kompleksach łąk również dla celów nawadniania.

W związku z koniecznością dostosowania sieci hydrograficznej do projektowanej eksploatacji górniczej nastąpiła częściowa jej przebudowa, która objęła:

- przełożenia rzek poza obszar prowadzonej eksploatacji (poza obrys projektowanych wyrobisk i zwałowisk),
- uszczelnienie w celu wyeliminowania lub zmniejszenia ucieczek wody z koryt i wtórnego zasilania w wodę górotworu w obrębie występującego leja depresji,
- regulację rzek związane z dostosowaniem ich koryt do nowych stosunków wodnych zmieniających się pod wpływem prowadzonej działalności górniczej (dostosowanie do przyjęcia wód kopalnianych pochodzących z odwodnienia wglębnego i powierzchniowego).

Na Polu Bełchatów zabiegi regulacyjne sieci hydrograficznej objęły m.in. przełożenie Widawki poza obręb wyrobiska oraz jej uszczelnienie i regulację, budowę zbiorników wodnych dla potrzeb magazynowania i poboru wody dla elektrowni, a także przebudowę i uszczelnienie Strugi Żłobnickiej i Strugi Aleksandrowskiej. Koryto rzeki Widawki było przekładane i regulowane na długości około 28 km, a na długości około 11 km koryto zostało uszczelnione folią i umocnione płytami betonowymi.

Powstałe w wyniku spiętrzenia rzeki Widawki, w północno-wschodniej części gminy zbiorniki wodne mają kilka zastosowań: zbiornik Słok - zasilany zrzutami wód kopalnianych stanowi źródło wody dla potrzeb energetycznych elektrowni oraz wykorzystywany jest do celów rekreacyjnych, głównym przeznaczeniem zbiornika Wawrzkowizna jest rekreacja i retencja.

Konsekwencją prowadzonych zabiegów hydrotechnicznych oraz oddziaływania systemu odwodnienia są zmiany przepływów w rzekach związane:

- ze zmniejszeniem podziemnego i powierzchniowego dopływu wody do rzek w wyniku głębokiego drenażu studziennego systemem odwadniania kopalni, który w bezpośredniej swojej zlewni przechwytuje wody poprzednio zasilające rzeki,

- z ucieczką wody z koryt rzecznych i zbiorników wodnych w obszarze leja depresji systemu drenażu kopalni,
- ze zwiększeniem przepływu rzek poniżej zrzutu wód z odwodnienia kopalni.

Odcinki cieków, gdzie zachodzą ucieczki wody są zmienne. Przesuwają się wraz z rozwojem leja depresji oraz pracami związanymi z uszczelnianiem koryt rzecznych. W wyniku prowadzenia prac odwodnieniowych niektóre niewielkie cieki wyschły np. Krasowa powyżej zbiornika Winek, natomiast inne zmniejszyły swój przepływ lub zwiększyły swój przepływ – na przykład Widawka poniżej zrzutu wód z odwodnienia kopalni.

3.5. Gleby.

Na terenie gminy Kleszczów wykształciły się gleby brunatne, biellicowe, pseudobiellicowe oraz niewielka ilość mad. Gleby biellicowe oraz gleby brunatne wylugowane stanowią większą część gruntów ornych na terenie gminy, podczas gdy gleby pseudobiellicowe w niewielkiej części wykorzystywane są jako grunty orne, występują natomiast w dużej ilości pod lasami.

Wartość rolnicza gleb zależy od stosunków wodno-powietrznych. Gleby na terenie gminy Kleszczów charakteryzują się niskim procentowym udziałem próchnicy w poziomie orno-próchnicznym wynoszącym około 0,5-1%, a co za tym idzie wykazują niezbyt korzystne właściwości rolnicze.

Użytki rolne w gminie Kleszczów						
Użytki rolne	Klasy gleb					
	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
w ha	56	258	878	751	2185	1501

Grunty orne w gminie Kleszczów						
Grunty orne	Klasy gleb					
	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
w ha	24	162	417	329	673	317

Użytki rolne zajmują ok. 40% powierzchni gminy. Rolnictwo stanowi jednak słabo rozwiniętą gałąź gospodarki, która rozwija się głównie dzięki przemysłowi wydobywczemu i energetycznemu.

Na terenie gminy Kleszczów generalnie przeważają gleby kwaśne i bardzo kwaśne, co świadczy o dość wysokim stopniu ich degradacji. Co więcej, zakwaszone gleby pomimo silnego nawożenia nie przynoszą wysokich plonów, składniki nawozowe nie są zatrzymywane w glebie i w łatwy sposób są wypłukiwane do wód gruntowych powodując ich zanieczyszczanie. Postępujący proces zakwaszenia gleb związany jest z działalnością przemysłu i natężonym transportem emitującym dwutlenek siarki i tlenki azotu. Skutki oddziaływania sektora przemysłowego zdecydowanie zmniejszyły się w ostatnich latach na skutek uruchomienia urządzeń redukujących emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

Gleby w gminie nie są zasobne w składniki pokarmowe, charakteryzują się niską zawartością fosforu, od bardzo niskiej do średniej zawartości potasu, podobną zawartością magnezu oraz wysokim wskaźnikiem wysuszenia i odwodnienia, co wynika z występowania leja depresyjnego wód podziemnych obejmującego znaczny obszar gminy.

3.6. Warunki klimatu lokalnego.

Warunki klimatyczne gminy wykazują zasadnicze podobieństwo do cech klimatu całego rejonu Polski środkowej. Wynika to ze znacznej jednorodności uwarunkowań radiacyjnych i cyrkulacyjnych. Przedstawioną charakterystykę klimatu lokalnego oparto o obserwacje prowadzone w stacji meteorologicznej zlokalizowanej w Rogowcu oraz szeregu posterunków opadowych działających w ramach kopalni oraz sieci IMiGW. *Od grudnia 2013 roku podjęto prowadzenie pomiarów i obserwacji także na założonej i wyposażonej przez kopalnię stacji meteorologicznej w Chabielicach. Stacja meteorologiczna zlokalizowana na zapleczu kopalni w Chabielicach została przeniesiona w miejsce zlikwidowanej stacji meteorologicznej w miejscowości Kaszewice.*

3.6.a. Warunki termiczne.

Średnia roczna temperatura notowana w ostatnim dziesięcioleciu (1999-2008) wynosiła 9,3°C. W stosunku do wielolecia 1975-1986 jest ona wyższa o 1,8°C. Najniższe temperatury absolutne notowano w analizowanym okresie najczęściej w lutym, a najwyższe w lipcu.

W roku 2017 średnia roczna temperatura powietrza w Rogowcu wyniosła $9,1^{\circ}\text{C}$ (dodatnie odchylenie od normy $0,2^{\circ}\text{C}$). Miało to swoje odzwierciedlenie również w odchyleniach od normy, średniej maksymalnej temperatury powietrza, która wyniosła $13,7^{\circ}\text{C}$ i średniej minimalnej temperatury powietrza wynoszącej $5,5^{\circ}\text{C}$. Średnia roczna temperatura powietrza w Chabielicach wyniosła $9,4^{\circ}\text{C}$ (dodatnie odchylenie od normy $0,5^{\circ}\text{C}$). Najcieplejszym miesiącem był sierpień ze średnią miesięczną temperaturą powietrza $20,0^{\circ}\text{C}$ (Chabielice $20,7^{\circ}\text{C}$), a najchłodniejszym styczeń, ze średnią miesięczną temperaturą powietrza $-4,0^{\circ}\text{C}$ (Chabielice $-3,9^{\circ}\text{C}$). Amplituda roczna średnich miesięcznych temperatur powietrza wyniosła więc $24,0^{\circ}\text{C}$ i była znacznie wyższa od normy wieloletniej (1976-2010). Najwyższą wartość w ciągu roku absolutna maksymalna temperatura powietrza osiągnęła w Chabielicach $36,1^{\circ}\text{C}$ (1 sierpnia), a najniższa minimalna wystąpiła na stacji w Chabielicach $-20,5^{\circ}\text{C}$ (7 stycznia). Roczny zakres wahań temperatury powietrza wyniósł tym samym $56,6^{\circ}\text{C}$. Wymienione wartości temperatur maksymalnych absolutnych należały do nie często spotykanych w tym regionie klimatycznym. Średnia temperatura półrocza zimowego (XI-IV) 2017 r. wyniosła $2,3^{\circ}\text{C}$. Ta część roku pod względem termicznym była zbliżona do normy. Średnia temperatura powietrza półrocza letniego (V-X) w Rogowcu wyniosła $15,9^{\circ}\text{C}$, a w Chabielicach $16,3^{\circ}\text{C}$. Okres ten był cieplejszy od średniej z wielolecia o $0,5$ do $0,9^{\circ}\text{C}$. Liczba dni charakterystycznych pod względem termicznym była odzwierciedleniem zbliżonego do normy roku hydrologicznego 2017. Zanotowano 89 dni z temperaturą minimalną $\leq 0^{\circ}\text{C}$, podczas gdy norma wieloletnia 1991-2010 wynosi 100.

3.6.b. Wiatry.

Z analizy roczników hydrologiczno-meteorologicznych wynika, że rozkład kierunków wiatrów rozpatrywanego rejonu wskazuje na zdecydowaną przewagę wiatrów z kierunków: zachodniego, południowo-zachodniego i wschodniego. Najmniejszy jest udział wiatrów z kierunków północnego i północno-wschodniego. Roczny przebieg częstości kierunków wiatrów wykazuje sezonową zmienność. Najwyższą częstością w poszczególnych miesiącach w 2017 r. charakteryzował się wiatr z kierunku

zachodniego (minimum 22,6% w lutym, maksimum 51,1% w październiku). W styczniu dominującym kierunkiem wiatru był południowo-zachodni (26,8% przypadków), a w lutym wschodni (29,3% przypadków). Niewielki udział (<5%) we wszystkich miesiącach roku wykazywały wiatry z kierunków północnych (N, NW) i w ośmiu miesiącach, południowych (S).

W 2017 r. dla stacji w Rogowcu wyraźnie dominował kierunek zachodni (35,5%) i południowo-zachodni (16,3%). Róża częstości kierunków na tej stacji przypomina rozkład kierunków wiatru dla stacji położonej w dolinnych formach rzeźby terenu, w tym przypadku o osi w przybliżeniu wschód-zachód. Średnie roczne prędkości wiatru mieszczą się w zakresie wartości charakterystycznych dla tego obszaru Polski. Średnia roczna prędkość wiatru wyniosła w Rogowcu 3,5 m/s. Okresami z najwyższą średnią prędkością wiatru były miesiące półrocza zimowego, w tym wyraźnie najwyższa jej wartość wystąpiła w lutym i w kwietniu (4,5 m/s) oraz w listopadzie (4,4 m/s). Cisze średnio w roku wystąpiły podczas 11,7% obserwacji. Najczęściej cisze pojawiały się w lipcu, natomiast najrzadziej w listopadzie.

W 2017 roku liczba dni z wystąpieniem wiatru silnego (≥ 10 m/s) wyniosła 183 przypadki. Wystąpienie wiatru bardzo silnego (≥ 16 m/s) zaobserwowano podczas 38 dni. W całym roku zanotowano 9 przypadków wystąpienia wiatru >20 m/s.

W Chabielicach, w roku 2017 dominował kierunek zachodni (22,6%) i południowo-zachodni (19,8%). Częstym kierunkiem wiatru był południowo-wschodni (11,7%). Róża częstości kierunków dla tej stacji przypomina rozkład kierunków wiatru dla stacji położonej w otwartym terenie bez większych przeszkód terenowych.

W poszczególnych miesiącach rozkład częstości kierunków wiatru na omawianej stacji pokrywał się zazwyczaj z rozkładem średnim rocznym. Najwyższą częstością w poszczególnych miesiącach charakteryzował się wiatr z kierunku zachodniego (minimum 6,5% w lutym, maksimum 38,9% w czerwcu) i południowo - zachodniego (minimum 11,7% w styczniu i we wrześniu, maksimum 37,0% w grudniu). W listopadzie i w styczniu dominującym kierunkiem wiatru był południowo-wschodni, natomiast w lutym dominującym kierunkiem wiatru był południowy. Niewielki udział (<5%) prawie we wszystkich miesiącach roku (wyjątek luty i kwiecień) wykazywały wiatry z kierunków północnych (N).

Średnia roczna prędkość wiatru wyniosła w Chabielicach 2,9 m/s. Okresami z najwyższą średnią prędkością wiatru były miesiące półrocza zimowego, w tym wyraźnie najwyższa jej wartość wystąpiła w grudniu (3,5 m/s) i w kwietniu (3,5 m/s). Cisze średnio w roku wystąpiły podczas 7,9% obserwacji. Najczęściej cisze pojawiały się od marca do lipca, natomiast najrzadziej w lutym.

3.6.c. Zachmurzenie i usłonecznienie.

Elementem wywierającym duży wpływ na warunki termiczne jest zachmurzenie. Największe średnie miesięczne zachmurzenie występuje najczęściej w listopadzie i grudniu, a najmniejsze we wrześniu.

3.6.d. Opady atmosferyczne.

Opady atmosferyczne są bardzo zmiennym czynnikiem pogodotwórczym, zarówno w czasie, jak i przestrzeni. Dla w miarę pełnego poznania przebiegu tego zjawiska, które jest bardzo istotne do charakterystyki warunków klimatycznych, ale także w procesach odwadniania Kopalni, duże znaczenie ma odpowiednio gęsta i równomierna sieć punktów pomiarowych.

W półroczu zimowym 2017 r. (XI-IV) na charakteryzowanym obszarze (obejmującym obszar oddziaływania zakładu górniczego KWB „Bełchatów”) rozkład opadów nie był równomierny. Sumy opadów atmosferycznych kształtowały się od 234 mm w Działoszynie do 392 mm w Bełchatowie. Najwyższe sumy opadów notowano w części środkowo-wschodniej i południowo-wschodniej analizowanego obszaru, a najniższe w części północno-zachodniej i południowo-zachodniej. W tych rejonach, w punktach pomiarowych, dla których porównano je do średnich wieloletnich, były one zróżnicowane od zbliżonych do normy do powyżej normy. Rozpiętość odchyleń zawierała się między 98% normy w Działoszynie (w południowo-zachodniej części regionu) do 169% w Bełchatowie Widawie (w części środkowo-wschodniej). Ogólnie półrocze zimowe na przeważającym obszarze należy ocenić jako wilgotne i bardzo wilgotne, lokalnie szczególnie wilgotne, a w rejonie Działoszyna, Szczercowa i Łasku można je sklasyfikować jako zbliżone do normy. W analizowanym półroczu najwilgotniejszym miesiącem był kwiecień.

Opady półrocza letniego były o około 45% wyższe od opadów z półrocza zimowego i na przeważającym obszarze mieściły się w granicach półrocza określanego jako bardzo wilgotnego, lokalnie zbliżonego do normy a na krańcach południowo-zachodnich suchego (Działoszyn). W tym półroczu najwyższą sumę opadów za całe półrocze zanotowano w Bełchatowie (568 mm) a najniższą w Działoszynie (352 mm). Średnia suma opadów atmosferycznych w analizowanym okresie, w całym regionie wyniosła 448 mm (o ok. 15% wyższa jak w roku 2016) i była wyższa od średniej w półroczu zimowym o 131 mm.

Najwyższe sumy opadów atmosferycznych (>500 mm) wystąpiły miejscami w części środkowo-wschodniej analizowanego obszaru (w okolicach Bełchatowa 568 mm oraz Hub Ruszczyńskich 522 mm) oraz w części północno-wschodniej (rejon Piotrkowa Trybunalskiego 451 mm). Lokalnie w części południowo-zachodniej i środkowo-wschodniej sumy za to półrocze nie osiągały 400 mm (Działoszyn - 352 mm, Truszczańek 389 mm). W części południowo-zachodniej sumy te były niższe od 450 mm. Na pozostałym obszarze sumy opadów atmosferycznych kształtowały się w przedziale do 450 do 500 mm.

W półroczu letnim wystąpiło w stosunku do normy wieloletniej dość duże zróżnicowanie w przebiegu miesięcznych sum opadów. Trzy miesiące mieściły się w przedziale suchych (maj, lipiec i sierpień), 1 zbliżony do normy (czerwiec), a wrzesień i październik szczególnie wilgotny.

Wysokie opady dobowe występowały praktycznie przez cały rok hydrologiczny. W półroczu zimowym nie występowały one w grudniu i w styczniu, a w półroczu letnim w dwóch charakterystycznych klimatycznie pod względem występowania wysokich opadów dobowych miesiącach: lipiec i sierpień.

Roczne sumy opadów zawierały się w przedziale od 586 mm w Działoszynie do 960 mm w Bełchatowie. Średnia suma opadów obliczona ze wszystkich analizowanych stacji (28) wyniosła ok. 780 mm. Na tym obszarze w stosunku do normy wieloletniej jest to wartość określająca rok jako bardzo wilgotny. Szacunkowo norma opadów w tym rejonie wynosi 580-600 mm. Tak więc rok 2017 pod względem wysokości opadów atmosferycznych na około 80% powierzchni obszaru zaliczał się do wilgotnego i bardzo wilgotnego. W rejonie Bełchatowa, gdzie zmierzono

najwyższą roczną sumę opadów był to rok szczególnie wilgotny i tylko w rejonie Działoszyna było to rok zbliżony do normy. Na dziesięciu porównawczych stacjach opady stanowiły od 91% (Działoszyn) do 158% (Bełchatów) normy z lat 1961-2010. Sumy przekraczające 800 mm wystąpiły w części wschodniej analizowanego obszaru. Najniższe opady (<700 mm) objęły część południowo-zachodnią (Działoszyn, Kiełczygłów i Siemkowice) oraz lokalnie rejon Truszcanka.

Dla rejonu obszaru oddziaływania odwodnienia Zakładu Górniczego KWB „Bełchatów” można oszacować roczną sumę opadów atmosferycznych w wysokości od 770 do 790 mm. Najwyższe roczne sumy opadów atmosferycznych zanotowano w części środkowo-wschodniej analizowanego obszaru, a najniższe w części południowo-zachodniej.

Na sumy opadów atmosferycznych w skali całego roku hydrologicznego 2017 dość niekorzystnie nałożył się ich rozkład czasowy i szczególnie wilgotne trzy miesiące: kwiecień, wrzesień i październik. Znacznie niższe od normy opady wystąpiły w styczniu, maju, lipcu i sierpniu. Zbliżone do normy sumy miesięczne opadów wystąpiły w listopadzie i grudniu 2016 roku, oraz w lutym. Miejscami zbliżone do normy opady występowały w marcu i w czerwcu, ale w tym okresie w wielu miejscach było wilgotno. Zbliżone do normy opady prawie w całym półroczu zimowym i znacznie wyższe od normy sumy opadów w kwietniu wpłynęły na okresową znaczną poprawę uwilgotnienia przypowierzchniowej warstwy gruntu.

3.7. Środowisko przyrodnicze.

Ogół warunków fizycznogeograficznych i geobotanicznych powoduje, że obszar gminy Kleszczów leży w Krainie Północnych Wysoczyzn Brzeżnych zaliczanych do Pasa Wyżyn Środkowych. Szata roślinna tej krainy ma charakter przejściowy. Można tu znaleźć zarówno gatunki typowe dla flory wyżynnej, jak i nizinnej. Charakterystycznym rysem przyrody wyżyn jest występowanie jodły pospolitej. Populacja tego górskiego gatunku ze starymi okazami jodły pospolitej oraz licznymi odnowieniami jest chroniona w rezerwacie Łuszczanowice.

Wyrazem zróżnicowania siedliskowego gminy jest rozmieszczenie krajobrazów roślinnych zdominowanych przez roślinność antropogeniczną. Przykładem

są zlokalizowane na pograniczu z gminą Bełchatów sztuczne zbiorniki wodne Słok oraz Wawrzkowizna pełniące funkcję wtórnego siedliska życia roślin i zwierząt wodnych.

Świat zwierząt nie jest bogaty, choć dość zróżnicowany ze względu na różnorodność funkcji i sposobu zagospodarowania terenu na całym obszarze gminy. W kompleksach rolnych i w sąsiedztwie siedzib ludzkich występują gatunki charakterystyczne dla obszarów rolnych, w lasach i na ich obrzeżach gatunki znajdujące tam swoje ostoje, a w pobliżu zwałowiska kopalni gatunki charakterystyczne dla obszarów zurbanizowanych.

3.8. Obszary i obiekty chronione.

Na terenie gminy Kleszczów zlokalizowanych jest kilka wielkoobszarowych i indywidualnych form ochrony przyrody.

3.8.a. Rezerwat Łuszczanowice.

Położony w południowej części gminy zajmuje powierzchnię ponad 40 ha. Utworzony w celu ochrony naturalnego drzewostanu jodłowego oraz jako powierzchnia kontrolna do badań nad oddziaływaniem Kopalni i Elektrowni na lasy. Podstawę prawną jego istnienia stanowi Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 19 kwietnia 1979 r. oraz Zarządzenie Nr 50/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 17 czerwca 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego nr 194, poz. 1568).

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Łuszczanowice” ustanowiono Zarządzeniem Nr 37/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr. 3554 z dnia 8 lipca 2013 r.).

Oprócz jodły na terenie rezerwatu rośnie również sosna, dąb szypułkowy, grab pospolity, świerk pospolity i inne. Znaczną część rezerwatu zajmują drzewostany ponad 100-letnie. W podszyciu rośnie bez koralowy, towarzyszy mu m.in. kruszyna pospolita. W runie występują typowe gatunki charakterystyczne dla lasów liściastych: gajowiec żółty, dąbrówka rozłogowa, zawilec gajowy, fiołek leśny, przytulia Schultesa. Z gatunków borowych i ogólnoleśnych liczniej występują: borówka czarna, szczawik

zajęczy i konwalijska dwulistna. W niektórych częściach rezerwatu rozwija się grąd jodłowy, mniejsze powierzchnie zajmuje wyżynny jodłowy bór mieszany.

Bliskość Kopalni i Elektrowni powoduje, że teren uroczyska Łuszczanowice stał się ważnym obiektem badawczym nad wpływem górnictwa odkrywkowego i przemysłu energetycznego na fitocenozy leśne. Występowanie na tym terenie drzewostanów jodłowych, chronionych od 1979 r., jest ważnym walorem naukowym. Jodła jest gatunkiem bardzo wymagającym, zarówno pod względem odpowiedniej wilgotności podłoża jak i czystości powietrza. Jodła występująca w Łuszczanowicach znajduje się przy północnej granicy swego geograficznego zasięgu. Jej populacja przechowuje ekotyp, który powstał w warunkach bliskich krańcom tolerancji ekologicznej tego gatunku. Wynika z tego, że badania populacyjne w warunkach stresowych mogą dostarczyć interesujących wyników i dać podstawę do ważnych wniosków praktycznych. W rezerwacie znajdują się stałe powierzchnie doświadczalne Uniwersytetu Łódzkiego.

Istnienie rezerwatu przyrody ze zbiorowiskami o charakterze naturalnym i stanowiskami roślin chronionych było podstawą do wyznaczenia dydaktycznej ścieżki przyrodniczo-leśnej o długości ok. 1 700 m. Ścieżka prowadzi po najcenniejszych, dostępnych fragmentach rezerwatu i kończy się przy zbiorniku ppoż. w pobliżu leśniczówki.

3.8.b. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawki”.

Wyznaczony w północno-wschodniej części gminy:

- rozporządzeniem Nr 59/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 4 grudnia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2007 r. Nr 374, poz. 3324),
- rozporządzeniem Nr 37/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 17 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2008 r. Nr 353, poz. 3081),
- rozporządzeniem Nr 13/2009 Wojewody Łódzkiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2009 r. Nr 75 poz. 708),
- uchwałą Nr LXI/1685/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 października 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2010 r. Nr 327 poz. 2841).

Przepisy obowiązujące w granicach OCHK Doliny Widawki regulują aktualnie zapisy Uchwały Nr XIV/237/11 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 sierpnia 2011 r. (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 311, poz. 3134 ze zm.).

Jest to teren cenny przyrodniczo, o znacznym zalesieniu, z licznymi zbiornikami wodnymi. Pełni on funkcję korytarza ekologicznego, łączącego dolinę Warty z doliną Pilicy, chroniącego wartościowe siedliska i zbiorowiska roślinne.

3.8.c. Użytki ekologiczne.

Użytki ekologiczne na terenie Gminy Kleszczów						
Miejscowość	Leśnictwo	Wydzie- lenie	Przedmiot ochrony	Powierzchnia (ha)	Opis lokalizacji	Data utworzenia
Wola Grzymalina	Łękawa I	58 b	bagno	0,42	obręb 18 - Wola Grzymalina, dz. nr ew. 68	17 grudnia 2001 r.
Wola Grzymalina	Łękawa I	58 g	bagno	0,37	obręb 18 - Wola Grzymalina, dz. nr ew. 68	
Wola Grzymalina	Łękawa I	65 h	bagno	0,79	obręb 18 - Wola Grzymalina, dz. nr ew. 78	
Bogumiłów	Piekary	125 g	sztuczny zbiornik	0,65	obręb 3 - Bogumiłów, dz. nr ew. 511/2	
Bogumiłów	Piekary	125 n	oczko wodne	0,15	obręb 3 - Bogumiłów, dz. nr ew. 511/2	
Bogumiłów	Piekary	125 m	oczko wodne	0,22	obręb 3 - Bogumiłów, dz. nr ew. 511/2	

3.9. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Przy rozpatrywaniu warunków środowiska pod kątem ich wpływu na rolnictwo brane są pod uwagę, następujące elementy: gleba, klimat, rzeźba oraz warunki wodne terenu. Jest rzeczą oczywistą, że między poszczególnymi czynnikami przyrodniczymi istnieje współdziałanie, w wyniku którego mogą się tworzyć różne układy, mniej lub bardziej korzystne dla rozwoju roślin. Chów zwierząt gospodarskich na ogół nie wykazuje ścisłych zależności podczas rozwoju od poszczególnych komponentów, dlatego przede wszystkim mówimy tu o korzyściach z punktu widzenia możliwości rozwoju produkcji roślinnej.

W celu porównania poszczególnych gmin w aspekcie przydatności ich środowiska przyrodniczego dla potrzeb rolnictwa utworzono syntetyczny wskaźnik

waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który uwzględniając jakość gleb, agroklimat, warunki wodne oraz rzeźbę terenu, przeliczył je na wartość punktową.

Najwięcej punktów gminy mogły otrzymać za jakość i przydatność rolniczą gleb (skala 100 pkt.) oraz agroklimat (skala 15 pkt.). Warunki wodne i rzeźbę terenu oceniono zaledwie w skali 5 pkt., gdyż brane były już one pośrednio pod uwagę przy ocenie jakości gleb, jako ściśle z nimi związane.

Według opracowanej Waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski, gmina Kleszczów uzyskała 55,0 pkt., przy czym wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla całego kraju wynosi 66,6 pkt., a dla powiatu bełchatowskiego – 54,74 pkt.

Najżyźniejsze gleby kompleksu żytniego wytworzone na podłożu gliniastym zlokalizowane są w okolicy Kleszczowa, Łuszczanowic oraz Wolicy.

Zestawienie kompleksów przydatności rolniczej								
Grunty orne	Kompleksy przydatności rolniczej							
	pszenny dobry	żytni b. dobry	żytni dobry	żytni słaby	żytni b. słaby	zbożowo – pastew. mocny	zbożowo – pastew. słaby	grunty orne przez. pod użytki zielone
w ha	8,8	769,1	944,4	1458,4	1670,4	22,6	627,7	3,4

W rolnictwie zatrudniona jest niewielka część mieszkańców gminy, choć użytki rolne zajmują powierzchnię niewiele ponad 5 tys. ha, co stanowi ok 40% ogółu powierzchni gminy.

Zestawienie użytków rolnych na terenie gminy						
Powierzchnia	Użytki rolne					
	grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod rowami
w ha	3855	34	475	678	188	45

Struktura gospodarstw rolnych w Gminie Kleszczów ma charakter rozdrobniony. Najwięcej gospodarstw (powyżej 40%) wykazuje powierzchnie od 2 do 5 ha. Gospodarstwa o powierzchni większej niż 10 ha stanowią niewiele ponad 3% ilości wszystkich gospodarstw. Gospodarstwa prowadzone są w znacznej części na potrzeby własne. Dla niewielkiej liczby osób stanowią główne źródło utrzymania i jedyne miejsce pracy. Podobnie jak w strukturze użytkowania gruntów

tak i w charakterystyce zatrudnienia w rolnictwie następują istotne zmiany polegające na procesie zdecydowanego ograniczania zatrudnienia w rolnictwie. Radykalna zmiana funkcji gminy spowodowała, że rolnictwo faktycznie stało się funkcją uzupełniającą.

Średnia wielkość gospodarstw			
Sołectwo	Liczba gospodarstw	Powierzchnia ogólna gospodarstw (ha)	Średnia wielkość gospodarstwa (ha)
Antoniówka	52	187,74	3,61
Czyżów, Stefanowizna	51	202,74	3,98
Dębina	42	125,14,	2,98
Kamień, Bogumiłów	46	146,78	3,19
Kleszczów, Kuców	136	439,03	3,23
Łękińsko	139	426,61	3,07
Łuszczanowice	174	509,19	2,93
Rogowiec	14	38,16	2,73
Wolica	111	303,53	2,73
Żłobnica	67	204,16	3,05
Ogólnie	832	2583,09	3,10

3.10. Leśna przestrzeń produkcyjna.

Główne kompleksy leśne zlokalizowane są na północ od odkrywki węgla brunatnego tworząc strefę buforową pomiędzy kopalnią i elektrownią, a miastem i gminą Bełchatów. Na południu gminy występują mniejsze, rozrzucone kompleksy stanowiące naturalne rozgraniczenie stref mieszkaniowych i przemysłowych oraz potencjalną bazę dla rekreacji.

Krajobraz lasów liściastych dębowo-grabowo-lipowych oraz grądów zastąpił obecnie krajobraz borów mieszanych: sosnowo - dębowych i sosnowych. Najcenniejszy kompleks leśny gminy stanowi Uroczysko Łuszczanowice, w obrębie którego zlokalizowany jest rezerwat przyrody „Łuszczanowice” z drzewostanem jodłowym. Rezerwat pełni także funkcję kontrolną do badań nad oddziaływaniem Kopalni i Elektrowni na lasy. Do gatunków roślin rozwijających się na jego terenie zaliczyć należy fitocenozy reprezentujące zespół grądu subkontynentalnego w odmianie małopolskiej: jodłę oraz bez koralowy. Największym zagrożeniem dla lasów jest zanieczyszczenie powietrza i odwodnienie, choć dotychczas nie stwierdzono negatywnego wpływu Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego na populację jodły w rezerwacie.

Część lasów zlokalizowana w północno-wschodniej części gminy, od granic pasa technologicznego odkrywki oraz w północno-zachodniej w rejonie składowiska „Lubień” w odległości 10 km od granicy miasta Bełchatów stanowi lasy ochronne.

Skutkiem działania Kopalni oraz Elektrowni powierzchnia lasów uległa znacznemu zmniejszeniu. Obecnie lasy stanowią 28% powierzchni gminy. Od lat prowadzone są prace mające na celu przywrócenie pierwotnego stanu środowiska naturalnego w gminie, m.in. poprzez zalesianie terenów zdegradowanych.

W wyniku powstania leja depresyjnego z obszaru gminy zniknęły siedliska wilgotne oraz bagiennie. Jedynie w sąsiedztwie rzeki Widawki zachowały się relikty naturalnej przyrody, związane ze starym, naturalnym korytem rzeki (obecne koryto rzeki jest wybetonowane). Odcięcie od corocznych wezbrań, zalewających te zbiorowiska powoduje, iż upodabniają się one do bagiennych lasów olszowych, wykształcających się w miejscach ze stagnującą wodą. Zbiorowiska te odegrają ogromne znaczenie w procesie renaturalizacji doliny - po wycofaniu się leja depresyjnego.

3.11. Powietrze atmosferyczne.

Głównym źródłem zanieczyszczenia na terenie gminy Kleszczów jest Elektrownia, będąca największym w kraju producentem energii elektrycznej wytwarzanej w procesach spalania węgla brunatnego. Głównymi składnikami spalin są:

- pyły,
- tlenki siarki,
- tlenki azotu,
- tlenki węgla.

Zdając sobie sprawę z zagrożeń jakie może stanowić dla środowiska, od początku istnienia, podejmowane były działania mające na celu zmniejszenia jej negatywnego oddziaływania. Dzięki temu w stosunku do lat poprzednich udało się znacznie zredukować poziom emitowanych zanieczyszczeń.

Kotły elektrowni zostały wyposażone w elektrofiltry, których zadaniem jest zatrzymywanie pyłów występujących w spalinach. Średnia osiągalna skuteczność odpylania utrzymuje się na stałym poziomie około 99,6%. Wybudowano instalacje

odsiarczania spalin metodą moką wapienno - gipsową, którą objęto wszystkie bloki energetyczne. Ich skuteczność wynosi powyżej 95%. Przeprowadzona w ostatnich latach modernizacja pozwoliła również na ograniczenie emisji tlenków azotu i dwutlenku węgla. Dzięki rozbudowanemu systemowi monitoringu zanieczyszczeń na wszystkich 12 blokach regularnie kontroluje się emisję spalin, dzięki czemu można stwierdzić, że wpływ Elektrowni na stan czystości powietrza w najbliższym jego otoczeniu jest niewielki.

Ważnym czynnikiem wpływającym na wzrost zanieczyszczenia na obszarze gminy są tereny charakteryzujące się wysoką emisją pyłu, do których zaliczyć należy składowiska popiołów oraz tereny produkcyjne firmy Knauf (efektem ubocznym jej działalności jest wysoki stopień emisji pyłu cementowo – wapiennego).

W ramach terenów eksploatacji węgla brunatnego oraz zaplecza technologicznego przeważają emisje niezorganizowane i jako takie nie wymagają monitoringu, natomiast emisje zorganizowane są monitorowane na zlecenie Kopalni przez firmy zewnętrzne.

Na stan sanitarny powietrza mają również wpływ zanieczyszczenia pochodzące z tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów z domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób.

Znaczącym emitorem zanieczyszczeń jest również transport samochodowy.

3.12. Hałas.

Na terenie gminy nie ma żadnego stałego punktu pomiarowego hałasu. Jednak biorąc pod uwagę funkcjonujące na jej terenie zakłady przemysłowe należy założyć, iż stanowią one potencjalne źródła hałasu w związku z czym przeprowadza się okresowe pomiary mające na celu zidentyfikowanie i wyeliminowanie ewentualnych źródeł emisji uciążliwych dla środowiska.

Źródłami hałasu na terenie Elektrowni, które mają największy wpływ na kształtowanie klimatu akustycznego wokół zakładu, są urządzenia zainstalowane poza budynkami, a więc: chłodnie kominowe, wentylatory spalin oraz transformatory blokowe. Wydane pozwolenie zintegrowane określa dopuszczalne poziomy hałasu

w środowisku dla pory dnia i nocy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Elektrownia ma obowiązek dokonywania okresowych pomiarów, które w 2010 roku wykazały w dwóch punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowości Rogowiec przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu przenikającego do środowiska dla pory nocnej na terenach objętych ochroną akustyczną.

Ze względu na prowadzenie robót górniczych na znacznych głębokościach oraz przy założeniu, iż ściany wyrobiska stanowią naturalne ekrany akustyczne nie uwzględnia się zakłóceń klimatu akustycznego wywołanych przez działalność związaną z wydobywaniem węgla brunatnego.

Przekroczenia obowiązujących norm hałasu na terenach objętych ochroną akustyczną zostały odnotowane we wsi Kamień, w związku z funkcjonowaniem taśmociągów łączących Pole Bełchatów z Polem Szczerców. Na tej podstawie Zarząd PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. podjął uchwałę o wykupie gospodarstw tej wsi na obszarze od wyrobiska do drogi Rogowiec-Chabelice.

3.13. Pole elektromagnetyczne.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są systemy wytwórcze i przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i urządzenia użytku domowego, słowem - promieniowanie to występuje powszechnie w środowisku. Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. W gminie Kleszczów do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą:

- bloki energetyczne Elektrowni,
- linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 400 kV, 220 kV i 110 kV,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, ośrodkach medycznych, policji, straży pożarnej.

3.14. Zagrożenie powodziowe.

Dla rzeki Widawki Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu opracował studium ochrony przeciwpowodziowej wyznaczające granice zasięgu wód powodziowych o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ (średnio raz na sto lat). Zgodnie z tym studium na terenie gminy Kleszczów, wzdłuż rzeki Widawki, nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią z uwagi na to, że wody o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ w całości mieszczą się w korycie rzeki. Związane jest to głównie z działalnością Kopalni, która od 1975 r. prowadzi odwodnienie odkrywki węgla brunatnego za pomocą barier studziennych. Przyczyniło się to do wytworzenia w użytkowanych poziomach wodonośnych rozległego leja depresji, co bezpośrednio wpłynęło na stan poziomu tutejszych cieków wodnych. Wykonanie sieci rowów melioracyjnych oraz przekształcenie naturalnej sieci hydrograficznej miało również wpływ na to, że obecnie obszar gminy nie jest zagrożony powodzią.

Dla pozostałych rzek przepływających przez gminę Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu nie sporządził studium ochrony przeciwpowodziowej, którego celem jest wyznaczenie granic zasięgu wód powodziowych o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ (średnio raz na sto lat). Rzeki przepływające przez gminę zgodnie z wykazem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi nie zostały zakwalifikowane do opracowania map zagrożenia powodziowego w I i II cyklu planistycznym.

4. Stan dziedzictwa kulturowego.

4.1. Rys historyczny.

Zakrojone na szeroką skalę prace archeologiczne, prowadzone na obszarze zajmowanym przez kopalnię węgla brunatnego pozwoliły stwierdzić, że osady ludzkie istniały na kleszczowskiej ziemi już w okresie neolitu tj. 2,5-3 tys. lat przed narodzeniem Chrystusa. Ślady po chatach, pozostałości pieców do wypalania ceramiki, a także cmentarzyska odkryte w okolicach wsi Czyżów oraz Piaski

wskazują, że miejscem chętnie wybieranym na osadnictwo sezonowe i półstałe była dolina największej w tym rejonie rzeki - Widawki. Wiek większości odkrytych tu osad datowany jest na okres kultury łużyckiej tj. ok. 600-400 lat p.n.e.

O niezwyklej przedsiębiorczości dawnych mieszkańców tych ziem świadczyć mogą odkryte w 2003 roku we wsi Kamień piece do wypalania kamienia wapiennego.

Po raz pierwszy nazwa Kleszczów pojawia się w księdze "Liber Beneficiorum" Jana Łaskiego z XV wieku. Wieś należała w tym czasie do dóbr diecezji gnieźnieńskiej, podobnie jak trzy inne wymienione w księdze miejscowości: Łuszczanowice, Kuców i Żłobnica. W XIX wieku Kleszczów wchodził w skład parafii Sulmierzyce. Teren gminy zamieszkiwały cztery nacje: Polacy, Żydzi, Niemcy oraz spora grupa Czechów, którzy uciekli ze swojej ojczyzny z powodu prześladowań religijnych.

W 1960 roku odkryto, a w następnych latach udokumentowano na terenie gminy bogate złoża węgla brunatnego. Decyzja o ich przemysłowym wykorzystaniu zapadła jednak dopiero w 1975 roku. Powstanie kopalni oraz elektrowni stanowiło przełom w rozwoju Kleszczowa i okolicznych miejscowości. Ubogie rolnicze tereny stały się miejscem największej w Polsce koncentracji przemysłu wydobywczego i energetycznego. Od tego czasu samorząd Kleszczowa postawił na stworzenie dogodnych warunków, które do dzisiaj przyciągają kolejne inwestycje przemysłowe. Choć Kleszczów nadal pozostaje gminą wiejską to tak rozwiniętej infrastruktury technicznej mógłby jej pozazdrościć niejeden ośrodek miejski.

4.2. Środowisko kulturowe.

Zachowane zasoby dziedzictwa kulturowego, obejmujące cenne zabytki wpisane do rejestru zabytków i ewidencji konserwatorskiej, historycznie ukształtowane układy przestrzenne, miejsca koncentracji podziemnych warstw kultury, a także tradycja regionu stanowią wartości podlegające ochronie prawnej i pozwalające na wyodrębnienie obszarów o znaczących walorach środowiska kulturowego.

Środowisko kulturowe, na które składają się przekształcone przez człowieka twory przyrody oraz wytworzone wartości materialne i duchowe jest istotnym składnikiem

jakości życia mieszkańców. Troska o środowisko kulturowe to nie tylko ochrona materialnych śladów naszej przeszłości, ale także ochrona tożsamości ludzi w jej najbardziej newralgicznym aspekcie, bowiem straty w środowisku kulturowym, a szczególnie utracone dziedzictwo kulturowe, są nie do odtworzenia.

4.3. Obiekty objęte ochroną.

Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej, a kształtowanie środowiska kulturowego powinno generować rozwój innych dziedzin życia regionu (np. turystykę i rekreację, osadnictwo, leśnictwo, rolnictwo). Obiekty kultury materialnej winny być wykorzystane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji i nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.

4.3.a. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela znajdujący się w Łękińsku, stanowi jedyny obiekt na terenie Gminy Kleszczów, którego wartość historyczną oraz znaczenie jako elementu dziedzictwa kulturowego potwierdzono wpisem do rejestru zabytków - Nr 541 z dnia 29 kwietnia 1950 r. oraz Nr 175 z dnia 26 maja 1967 r.

Neobarokowa świątynia, której projektantem był Jan Nepomucen Baranowski, powstała w latach 1817-1822. Fundatorką natomiast właścicielką miejscowych dóbr, Anna z Walewskich Tarnowska - sędzina piotrkowska.

Kościół składa się z prostokątnej nawy i węższego prezbiterium oraz półkoliście zamkniętej zakrystii, nad którą znajduje się loża, niegdyś otwierająca się w stronę prezbiterium. Uwagę zwracają ściany zewnętrzne i wewnętrzne opilastrowane z belkowaniami, w fasadzie falisty szczyt i okna zamknięte półkoliście oraz sufit z fasetą.

We wnętrzu na uwagę zasługują marmurowa posadzka oraz wyposażenie klasycystyczne, przeważnie z czasu budowy świątyni, w tym: ołtarz główny - murowany, zdobiony złoceniami, z obrazem Matki Boskiej Różańcowej, posiadający cechy neoklasycystyczne oraz ołtarze boczne - również murowane, zdobione polichromią, sztukateriami i drewnem.

Najcenniejszym zabytkiem we wnętrzu świątyni jest XVII-wieczny pacyfikał

w kształcie krzyża. Ponadto odnajdziemy również tablicę fundacyjną z datą 1817, tablicę nagrobną Anny Tarnowskiej zmarłej w 1824 r. (wykonaną w 1851 r.), organy kościelne z 1868 r., XIX-wieczne świeczniki, konfesjonał z 1915 r. oraz ambonę i chrzcielnicę wspartą na delfinach, wykonane w stylu będącym zlepkiem różnych stylów artystycznych.

4.3.b. Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.

W Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Kleszczów znajduje się 11 obiektów stanowiących wartość historyczną i kulturową, w tym układy przestrzenne miejscowości Kleszczów i Łękińsko oraz cmentarze rzymsko-katolickie i ewangelickie.

L.p.	Obiekt	Dane adresowe	Nr ewid. działki	Czas powstania	Uwagi
1.	cmentarz ewangelicki	Kamień, przy drodze Rogowiec-Chabielice		pocz. XX w.	
2.	cmentarz ewangelicki	Kleszczów, ul. Główna	241/1, 242/1, 243/1, 244/1	XIX w.	
3.	cmentarz rzymsko-katolicki	Kleszczów, ul. Główna	245	XIX w.	
4.	układ przestrzenny - wielodrożnica	Kleszczów		XVI w.	pierwsze wzmianki z 1512 r.
5.	cmentarz rzymsko-katolicki	Łękińsko, ul. Szkolna 15	870/1, 874/3, 875	XIX w.	
6.	dzwonnica	Łękińsko, ul. Szkolna 13	876	XX w.	
7.	kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela	Łękińsko, ul. Szkolna 13	876	1817-1822	wpis do rej. zabytków Nr 541 z 29.04.1950 Nr 175 z 26.05.1967
8.	park	Łękińsko, ul. Topolowa 3	766/1	XIX w.	
9.	układ przestrzenny - wielodrożnica	Łękińsko		XIV/XV w.	pierwsze wzmianki z 1405 r.
10.	cmentarz ewangelicki	Łuszczanowice Kolonia	288/2	pocz. XX w.	
11.	cmentarz ewangelicki	Rogowiec, przy drodze do wsi		XIX w.	

4.3.c. Obiekty wartościowe znajdujące się poza Gminną Ewidencją Zabytków.

Wymienione poniżej obiekty stanowią uzupełnienie Gminnej Ewidencji Zabytków. Są to głównie współczesne obiekty sakralne – kościoły, kapliczki i pomniki,

ale także domy oraz zabudowania gospodarcze ujęte ze względu na stan zachowania oraz wysokie walory architektoniczne z początku XX wieku.

L.p.	Obiekt	Lokalizacja
1.	kapliczka przydrożna	Antoniówka, centrum miejscowości
2.	kapliczka przydrożna	Czyżów, centrum miejscowości
3.	krzyż przydrożny	Czyżów, przy drodze do Łękińska
4.	kapliczka przydrożna	Dębina, centrum miejscowości
5.	kapliczka przydrożna	Dębina, przy drodze do Kamienia
6.	krzyż przydrożny	Dębina, przy drodze do Kamienia
7.	kapliczka przydrożna	Dębina, przy drodze do Żłobnicy
8.	kapliczka przydrożna	Kleszczów, centrum miejscowości – przy kościele
9.	kapliczka przydrożna	Kleszczów, przy drodze do Łękińska
10.	kościół p.w. Najświętszej Marii Panny Anielskiej	Kleszczów, ul. Główna
11.	kościół parafii ewangelicko reformowanej	Kleszczów, ul. Słoneczna 4
12.	pomnik Jana Pawła II	Kleszczów, ul. Główna
13.	pomnik Niepodległości	Kleszczów, ul. Główna
14.	dom mieszkalny	Łękińsko 86
15.	kapliczka przydrożna	Łękińsko, droga Kleszczów-Czyżów
16.	kapliczka przydrożna	Łękińsko, skrzyżowanie ul. Modrzewiowej i Szkolnej
17.	kapliczka przydrożna	Łękińsko, skrzyżowanie ul. Północnej i Długiej
18.	krzyż przydrożny	Łękińsko, skrzyżowanie ul. Słonecznej i Długiej
19.	kapliczka przydrożna	Łękińsko, przy drodze do Adamowa
20.	dworek na terenie obecnej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej	Łękińsko, ul. Topolowa 3
21.	zabudowania obecnej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej	Łękińsko, ul. Topolowa 3
22.	dom mieszkalny z zabudową gospodarczą	Łękińsko, ul. Szkolna
23.	dom mieszkalny	Łuszczanowice Kolonia 1
24.	dom mieszkalny	Łuszczanowice Kolonia 25
25.	kapliczka przydrożna	Łuszczanowice Kolonia, centrum miejscowości
26.	kapliczka przydrożna	Łuszczanowice Kolonia, obrzeża miejscowości
27.	kapliczka przydrożna	Łuszczanowice Kolonia, obrzeża miejscowości
28.	kapliczka przydrożna	Łuszczanowice, przy drodze do Łękińska
29.	kapliczka przydrożna	Łuszczanowice, przy drodze do Kleszczowa
30.	kapliczka przydrożna	Wolica, centrum miejscowości
31.	kapliczka przydrożna	Wolica, przy drodze do Łuszczanowic
32.	kapliczka przydrożna	Wolica, centrum miejscowości
33.	kapliczka przydrożna	Wolica, centrum miejscowości
34.	dom mieszkalny	Żłobnica 80
35.	kapliczka przydrożna	Żłobnica, centrum miejscowości
36.	kapliczka przydrożna	Żłobnica, przy drodze do Dębiny

4.3.d. Stanowiska archeologiczne.

Na terenie gminy znajduje się szereg stanowisk archeologicznych, oznaczonych na rysunku zmiany studium, będących świadectwem wielowiekowego

osadnictwa. Szereg z nich zlokalizowanych na terenie złoża węgla brunatnego w związku z eksploatacją oraz powstaniem odkrywki została poddana pracom archeologicznym.

Materiał zabytkowy odkryty podczas prac wykopaliskowych, po zinwentaryzowaniu i opracowaniu naukowym został przekazany według wskazań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do muzeów w Łodzi i Poznaniu. Były to głównie ślady osadnictwa, osady lub punkty osadnicze, z różnych okresów pradziejowych z czego najstarsze ślady pochodzą ze środkowego okresu neolitu i dotyczą plemion pucharów lejkowatych. Prace badawcze ujawniły również istnienie interesujących osad kultury niemeńskiej z neolitu, osadę ludności kultury przeworskiej z wczesnego okresu rzymskiego oraz strukturę osadniczą kultury łużyckiej. W jednym przypadku napotkano cmentarzysko ciałopalne.

Zestawienie zbiorcze stanowisk archeologicznych na terenie Gminy Kleszczów (bez stanowisk znajdujących się na terenie odkrywki Bełchatów Pole Bełchatów)						
L.p.	Nr obsz. AZP	Nr st/ob	Miejscowość	Funkcja stanowiska	Kultura	Chronologia
1.	78-51	4	Czyżów	cmentarzysko	przeworska	OWR
2.	78-51	6	Czyżów	osada	łużycka	HA D/LA
3.	78-51	7	Czyżów	śląd. os	łużycka	-
4.	78-51	8	Czyżów Dęby	śląd. os	pradzieje.	EK?EB?
5.	78-51	9	Czyżów Dęby	osada	przeworska	PÓŹNY LA
6.	78-51	10	Czyżów Dęby	cment. pop.	gr. klosz.	WCZ-ŚR.LA
7.	78-51	16	Czyżów Dęby	śląd. os	łużycka	III-V EB
8.	78-51	17	Czyżów	osada	przeworska	OWR
9.	78-51	18	Czyżów	osada	przeworska	OWR
10.	78-51	22	Łękińsko	śląd. os	-	III WCZ.ŚRW.
11.	78-51	23	Łękińsko	śląd. os	-	OKR. NOWOŻ.
12.	78-51	24	Rozprza	śląd. os śląd. os	- -	III WCZ.ŚRW. WCZ-PÓŹ-ŚRW
13.	78-51	28	Kociniak	śląd. os	-	OKR. NOWOŻ.
14.	78-51	29	Kociniak	śląd. os	-	OKR. NOWOŻ.
15.	78-51	32	Czyżów	śląd. os	przeworska	OWR
16.	79-51	104	Rozprza	osada	-	OKR. NOWOŻ.
17.	79-51	105	Rozprza	śląd. os	pradzieje.	EP. KAMIENIA
18.	77-50	32	Karolów	osada	-	OKR. NOWOŻ.
19.	78-50	2	Kleszczów	śląd. os	-	OKR. NOWOŻ.
20.	78-50	4	Kleszczów	śląd. os śląd. os śląd. os osada osada	przeworska - - - -	LA-OWR? I WCZ.ŚRW II WCZ.ŚRW. WCZ/PÓŹ.ŚRW OKR.NOWOŻ
21.	78-50	5	Kleszczów	śląd. os śląd. os	przeworska -	LA-OWR? WCZ. SRW.

				osada	-	OKR.NOWOŻ
22.	78-50	10	Łękińsko	osada	-	OKR.NOWOŻ
23.	78-50	11	Łękińsko	ślad. os	świderska	EP. KAMIENIA
24.	78-50	12	Antoniówka	osada	-	OKR.NOWOŻ
25.	78-50	13	Antoniówka	osada	-	OKR.NOWOŻ
26.	78-50	14	Antoniówka	ślad. os	łużycka	IV-V EB
27.	78-50	15	Antoniówka	osada	-	OKR.NOWOŻ
28.	78-50	16	Antoniówka	osada	-	OKR.NOWOŻ
29.	78-50	17	Antoniówka	osada	łużycka	HA
30.	78-50	18	Antoniówka	osada	łużycka	HA
31.	78-50	19	Antoniówka	ślad. os	łużycka?	HA?
32.	78-50	20	Antoniówka	osada	łużycka	HA
33.	78-50	21	Antoniówka	ślad. os	łużycka?	IV-V EB?
34.	78-50	22	Antoniówka	osada	łużycka	HA
35.	78-50	23	Antoniówka	ślad. os	łużycka	HA?
36.	78-50	24	Antoniówka	osada	-	OKR.NOWOŻ
37.	78-50	25	Antoniówka	ślad. os	łużycka?	IV-V EB?
38.	78-50	44	Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
39.	78-50	45	Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
40.	78-50	46	Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
41.	78-50	47	Kleszczów	ślad. os osada	- -	PÓŻ.ŚRW OKR.NOWOŻ
42.	78-50	48	Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
43.	78-50	49	Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
44.	78-50	50	Kleszczów	ślad. os osada osada	- - -	PÓŻ.ŚRW OKR.NOWOŻ OKR.NOWOŻ
45.	78-50	51	Kleszczów	ślad. os	-	WCZ. SRW.
46.	78-50	52	Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
47.	78-50	53	Kolonia Kleszczów	ślad. os	-	WCZ. SRW.
48.	78-50	54	Kolonia Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
49.	78-50	55	Kolonia Kleszczów	osada	-	OKR.NOWOŻ
50.	78-50	56	Ławki	osada	przeworska	OWR
51.	78-50	57	Łękińsko	ślad. os osada	- -	PÓŻ.ŚRW OKR.NOWOŻ.
52.	78-50	58	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
53.	78-50	59	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
54.	78-50	60	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
55.	78-50	61	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
56.	78-50	62	Łuszczanowice	osada	-	WCZ. SRW.
57.	78-50	63	Łuszczanowice	ślad. os	pradzieje	EP.BRAZU?
58.	78-50	64	Łuszczanowice	osada	-	WCZ. SRW.
59.	78-50	65	Łuszczanowice	ślad. os	łużycka	III EB?
60.	78-50	66	Łuszczanowice	osada osada	przeworska -	OWR? OKR.NOWOŻ.
61.	78-50	67	Łuszczanowice	osada	przeworska	OWR
62.	78-50	68	Łuszczanowice	osada	przeworska	OWR
63.	78-50	69	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
64.	78-50	70	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
65.	78-50	71	Łuszczanowice	ślad. os	przeworska ?	OWR?

66.	78-50	72	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
67.	78-50	73	Łuszczanowice	osada? osada	łużycka? -	HA? OKR.NOWOŻ.
68.	78-50	74	Łuszczanowice	osada	-	OKR.NOWOŻ
69.	78-50	76	Łuszczanowice	ślad. os	łużycka	HA
70.	78-50	77	Łuszczanowice	ślad. os	łużycka	IV-V EB
71.	78-50	78	Łuszczanowice	osada	przeworska?	PÓŻNY LA
72.	78-50	85	Żłobnica	osada	-	OKR.NOWOŻ
73.	78-50	86	Żłobnica	ślad. os	-	PÓŻ.ŚRW
74.	78-50	87	Żłobnica	osada	-	OKR.NOWOŻ
75.	78-50	88	Żłobnica	osada	-	OKR.NOWOŻ
76.	77-51	13	Piaski	osada? osada?	łużycka przeworska	EP.BRAZU
77.	77-51	14	Piaski	osada? osada? osada? osada? osada?	KCS łużycka przeworska - -	NEOLIT - - WCZ. SRW. OKR.NOWOŻ.
78.	77-51	32	Stefanowizna	ślad. os	pradzieje	EP. KAMIENIA
79.	77-51	33	Stefanowizna	osada?	łużycka	EP.BRAZU
80.	77-51	34	Stefanowizna	osada?	łużycka	EP.BRAZU
81.	77-51	35	Stefanowizna	osada?	przeworska?	OWR?
82.	77-51	36	Stefanowizna	ślad. os	pradzieje	EP. KAMIENIA
83.	78-49	2	Żłobnica	cmentarz ciał? cmentarz ciał? osada ślad os.	łużycka przeworska - -	III EB-ŚR.LA PÓŻ.LA-OWR WCZ.ŚRW.D-E -
84.	77-49	32	Dębina	ślad os.	łużycka	III-IV EB-HA
85.	77-49	33	<i>Faustynów</i>	<i>ślad os.</i>	<i>pradzieje</i>	<i>NEOLIT-WEB</i>
86.	77-49	36	Dębina	ślad. os osada? ślad os.	KCS łużycka -	NEOLIT EB-LA OKR.NOWOŻ.
87.	77-49	37	<i>Kamień</i>	<i>ślad os.</i> <i>osada</i>	- -	<i>WCZ. ŚRW.</i> <i>OKR. NOWOŻ.</i>
88.	77-49	38	<i>Kamień</i>	<i>ślad os.</i> <i>ślad os.</i> <i>ślad os.</i>	<i>pradzieje</i> <i>KPL</i> <i>przeworska</i>	<i>NEOLIT</i> <i>NEOLIT</i> <i>PÓŻ.LA-OWR</i>
89.	77-49	39	Kamień	ślad os. ślad os.	pradzieje łużycko- przeworska	? LA
90.	77-49	40	Kamień	ślad os. ślad os. ślad os.	łużycka - -	EB-LA OKR.NOWOŻ. OKR.NOWOŻ.
91.	77-49	41	Bogumiłów	-	łużycka	LA
92.	77-49	42	Dębina	ślad os.	-	-
93.	77-49	1	Dębina	osada	KPL	NEOLIT
94.	77-49	2	Dębina	ślad os. osada?	KCS łużycka	NEOLIT EB-LA
95.	77-49	3	Dębina	obozowisko	KCGD	NEOLIT
96.	77-49	4	Bogumiłów	obozowisko	pradzieje	NEOLIT
97.	77-49	7	Kamień	ślad os. ślad os. ślad os.	pradzieje pradzieje TRZ.	NEOLIT MEZ/NEOL. WCZ.EP.BRAZU
98.	77-49	8	<i>Kamień</i>	<i>osada</i> <i>osada?</i>	<i>łużycka</i> <i>łużycka</i>	<i>EB-LA</i> <i>HA D</i>

				osada? ślad os. ślad os. osada? ślad os.	przeworska - ? łużycka -	OWR OKR. NOWOŻ. ? HA OKR. NOWOŻ.
99.	77-49	21	Kamień	obozowisko?	łużycka	EB-LA
100.	77-49	22	Bogumiłów	obozowisko	pradzieje	NEOLIT
101.	77-49	23	Bogumiłów	obozowisko?	pradzieje	NEOLIT-EB
102.	77-49	31	Dębina	ślad os.	-	PÓŻ.ŚRW-O.NZ
103.	78-51	35	Kolonia Czyżów Dęby	ślad os. ślad os. ślad os.	pradzieje przew? -	- OWR? OKR.NOWOŻ.
	78-51	36	Czyżów	ślad os.	-	OKR.NOWOŻ.
	77-49	48	Kamień	ślad os.	-	OKR.NOWOŻ.
	77-49	49	Kamień	ślad os. ślad os.	pradzieje -	EK?EB? OKR.NOWOŻ.
	77-49	50	Bogumiłów	ślad os.	-	OKR. NOWOŻ.

5. Uwarunkowania społeczno-demograficzne.

5.1. Demografia.

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Łodzi liczba ludności w gminie Kleszczów wg stanu na dzień 31 XII 2016 r. wynosiła:

Stan ludności				
Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn
5807	2882	2925	47	101

Procesy industrializacyjne i związana z nimi urbanizacja, powodują stały wzrost zaludnienia gminy, który na przestrzeni lat kształtował się następująco:

Rozwój liczby ludności stan na 31 grudnia			
Rok	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2000	3495	1755	1740
2002	3696	1854	1842
2004	3935	1971	1964
2006	4281	2137	2144
2008	4532	2252	2280
2010	4700	2336	2364
2012	5009	2485	2524
2014	5351	2663	2688
2016	5807	2882	2925

Ze względu na lokalizację na terenie gminy kompleksu paliwowo-energetycznego, z jednej strony następuje wyludnianie lub wręcz fizyczna likwidacja szeregu wsi związana z postępowaniem inwestycji przemysłowych, a z drugiej od lat obserwuje się demograficzną tendencję wzrostową spowodowaną dodatnim przyrostem naturalnym. Przyrost naturalny jest wspierany przez dodatkowe jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (potocznie zwane „becikowym”) z budżetu gminy, a pośrednio przez szeroko rozbudowane świadczenia na ochronę zdrowia i pomoc społeczną.

Ruch naturalny ludności w 2016 r.				
w liczbach bezwzględnych				
Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
		ogółem	w tym niemowląt	
25	92	40	0	52

Czułym miernikiem zmian sytuacji społeczno-gospodarczej jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia, zapaścią rozwojową. Patrząc całościowo na gminę Kleszczów obserwuje się wysokie dodatnie saldo migracji kształtujące się w zależności od roku na poziomie 90 osób, co ma duży wpływ obok dodatniego przyrostu naturalnego na demograficzną tendencję wzrostową.

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym							
stan na dzień 31 XII 2016 r.							
Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym		Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
5807	1458	704	3646	1754	703	467	59,3

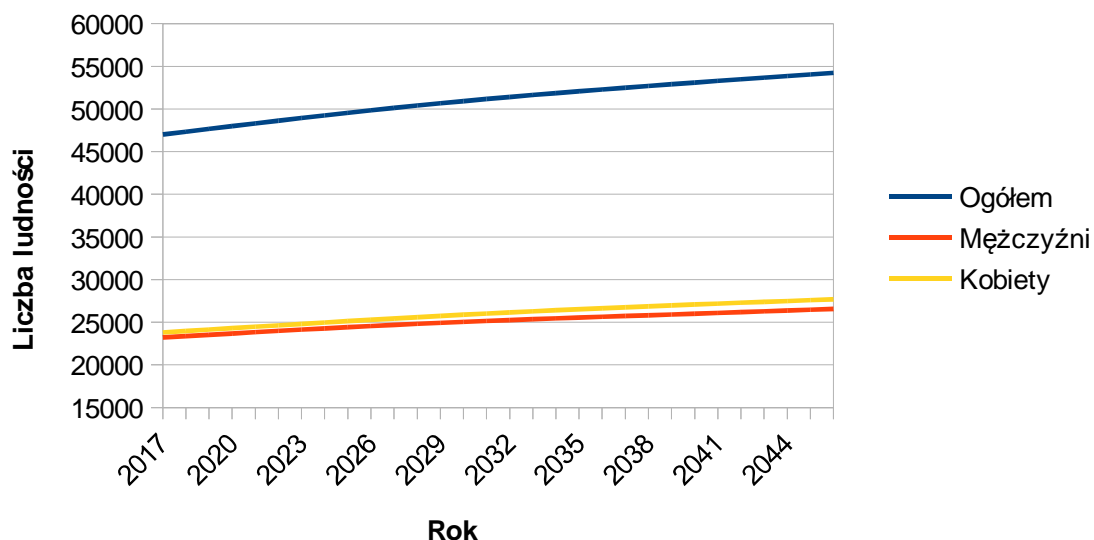
Prognoza ludności

Według prognoz demograficznych wykonanych przez GUS (2013 r.) szacuje się, że w roku 2046 liczba mieszkańców na obszarach wiejskich powiatu bełchatowskiego wzrośnie o ok. 7,2 tys. osób, zatem w stosunku do 2017 r. liczba ludności wzrośnie o ok. 15,4%. Nie pozostanie to bez wpływu na zaludnienie gminy Kleszczów. Przyjmując założenie, że tendencje demograficzne gminy Kleszczów nie będą w znaczący sposób odbiegały od prognoz dla powiatu bełchatowskiego oraz utrzymane zostaną dotychczasowe tendencje demograficzne gminy (wzrost liczby ludności, wysoki dodatni przyrost naturalny, wysokie dodatnie saldo migracji), liczba ludności gminy Kleszczów wzrośnie o taki sam procent, jak w powiecie.

Należy ponadto zaznaczyć, że czynnikiem sprzyjającym wzrostowi liczby ludności jest także uruchomienie na szczeblu ogólnokrajowym narzędzi legislacyjnych, organizacyjnych i finansowych mających na celu zwiększenie dzietności i pobudzenie przyrostu naturalnego. Ponadto obserwuje się także systematyczny wzrost przeciętnej długości trwania życia. Dodatkowo obecnie nasilone procesy emigracyjne ludności i działania polityczne Unii Europejskiej w kierunku nakładania na państwa członkowskie obowiązku przyjmowania imigrantów również mogą spowodować dodatkowy wzrost salda migracji w gminie Kleszczów oraz konieczność zapewnienia odpowiedniego zaplecza socjalnego. Na wzrost liczby ludności w gminie mogą również wpływać polepszające się z roku na rok warunki mieszkaniowe oraz relatywnie niski poziom bezrobocia. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na wzrost liczby ludności są także Kleszczowskie Strefy Przemysłowe nr 1, nr 2, nr 3 i nr 4. Strefy nr 2, 3 i 4 są w znacznym stopniu jeszcze niezagospodarowane. Ich uruchomienie wygeneruje nowe miejsca pracy, co będzie skutkowało potrzebą utworzenia nowych miejsc zamieszkania.

Prognozę zmian liczby ludności na obszarach wiejskich powiatu bełchatowskiego prezentuje poniższa rycina.

5.2. Rynek pracy.

Jednym z ważnych czynników wpływających na rynek pracy jest poziom zatrudnienia. Kleszczów jest nietypową gminą na tle kraju, ponieważ daje zatrudnienie kilka razy większej liczbie osób niż wynosi liczba jej mieszkańców, co nie oznacza jednak braku bezrobocia. W ostatnim dziesięcioleciu różnica między liczbą mieszkańców a liczbą pracujących w gminie stopniowo maleje, ponieważ z roku na rok notuje się wzrost liczby mieszkańców (dodatnie saldo migracji, dodatni przyrost naturalny), natomiast liczba miejsc pracy od 2008 r. maleje. Spadek liczby miejsc pracy związany jest z kilkoma czynnikami, wśród których należy wymienić m.in.: wzrost wydajności pracy spowodowany modernizacją i automatyzacją produkcji oraz redukcję zatrudnienia w Kopalni Bełchatów.

W 2016 r. liczba osób pracujących na terenie gminy była ponad 2,7 razy większa niż liczba mieszkańców i wynosiła 16 033 osób. Gmina jest więc miejscem zatrudnienia wielu tysięcy osób spoza swego obszaru, stanowiąc rynek pracy o znaczeniu ponadlokalnym, co wpływa na sytuację społeczno-gospodarczą całego powiatu bełchatowskiego. Co istotne, 79,5% pracowników stanowili mężczyźni, a zaledwie 20,5% kobiety. Tak wysoka dysproporcja pomiędzy pracownikami pod

względem płci jest charakterystyczna dla gmin, w których zlokalizowane są duże przedsiębiorstwa sektora górniczo-energetycznego. Głównym pracodawcą na terenie gminy jest Polska Grupa Energetyczna – Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna (PGE GiEK S.A.) – Oddziały: Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów (KWB Bełchatów) i Elektrownia Bełchatów (podmioty zapewniają około 80% miejsc pracy w gminie), w których z uwagi na wyczerpującą, fizyczną pracę zatrudnienie znajdują głównie mężczyźni.

Liczba osób pracujących w gminie Kleszczów							
Rok	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Ogółem	17 378	17 477	18 007	17 711	16 592	16 526	16 033
Mężczyźni	14 681	14 669	14 809	14 469	13 388	13 357	12 748
Kobiety	2 697	2 808	3 198	3 242	3 204	3 169	3 285

Liczba zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych wykazuje stały, powolny wzrost (w 2010 r. – 347 podmiotów, a w 2016 r. – 426 podmiotów). Biorąc pod uwagę wartości względne tzn. odniesione do liczby mieszkańców liczba przedsiębiorstw wzrasta w tempie zbliżonym do ogólnokrajowego trendu.

Natężenie przedsiębiorczości mierzone liczbą podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców (734 w 2016 r.) nie odbiega znacząco od wskaźnika średniego dla gmin wiejskich w Polsce (536).

94% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Kleszczów stanowi sektor prywatny.

Najwyższy udział przedsiębiorstw stanowią podmioty zajmujące się handlem i naprawą pojazdów – 17%, przetwórstwem przemysłowym – 16%, oraz budownictwem – 13%. Ponadto ok. 17% stanowią podmioty zajmujące się pozostałą działalnością usługową oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

Jednostki zarejestrowane w systemie REGON w podziale na sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności na terenie gminy Kleszczów w 2016 roku			
Sekcja	Ogółem	w tym:	
		sektor publiczny	sektor prywatny
A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6	0	6
B – górnictwo i wydobywanie	2	0	2

C – przetwórstwo przemysłowe	69	2	67
D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	1	1
E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	1	6
F – budownictwo	57	0	57
G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	73	0	73
H – transport i gospodarka magazynowa	15	0	15
I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10	0	10
J – informacja i komunikacja	9	1	8
K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	0	8
L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	0	6
M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	30	2	28
N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11	0	11
O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	3	9
P – edukacja	18	9	9
Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	2	7
R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	3	7
S i T – pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	72	0	72
U – organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
Ogółem	426	24	402

Na potrzeby nasilonego ruchu inwestycyjnego wyznaczono cztery Kleszczowskie Strefy Przemysłowe o łącznej powierzchni 350 ha, które mają uregulowany status prawny i są wyposażone w stosowne uzbrojenie. Do dostępnych stref należą: – KSP nr 2 w Kleszczowie (dostępna powierzchnia 40 ha), – KSP nr 3 w Żłobnicy (dostępna powierzchnia 140 ha), – KSP nr IV w Bogumiłowie (dostępna powierzchnia 100 ha), KSP nr 1 zlokalizowana przy Elektrowni Bełchatów jest w pełni zainwestowana. Teren stref jest w dyspozycji Fundacji Rozwoju Gminy Kleszczów, która prowadzi ich promocję i sprzedaje zainteresowanym inwestorom, umożliwiając dopełnienie wszelkich formalności administracyjnych. Ponadto Fundacja wspiera lokalny sektor

małych przedsiębiorstw, udzielając im wsparcia w postaci funduszu gwarancyjnego przeznaczzonego na poczet poręczeń kredytowych.

Dodatkową działalnością Fundacji jest organizacja atrakcyjnych kursów zawodowych i językowych dla mieszkańców, w tym szczególnie dla osób bezrobotnych. Prócz Fundacji, do instytucji otoczenia biznesu w gminie należy Agencja Rozwoju Regionalnego „ARREKS” S.A. W ramach agencji działa Ośrodek Doskonalenia Zawodowego ADEPT.

Świadomość lokalnej specjalizacji gospodarczej ukierunkowanej na sektor budowlany oraz inicjatywa ARR „ARREKS” znalazła swój wyraz w powołaniu i przystąpieniu części firm działających na terenie gminy Kleszczów i województwa Łódzkiego w Kłastrze „Budownictwo Polski Centralnej”, którego celem jest kooperacja i wymiana doświadczeń służąca rozwojowi branży. Gmina jest promowana także na licznych targach inwestycyjnych. Tak silne zaplecze instytucji otoczenia biznesu jest rzeczą rzadką w gminach o podobnej wielkości i stanowi ważny czynnik decydujący o atrakcyjności gminy pod kątem nowych inwestycji.

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno – gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowopowstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego. Stopa bezrobocia na dzień 31 XII 2016 r. wynosiła dla gminy 3,7% (w Polsce – 8,2%, w województwie łódzkim – 8,5%, w powiecie bełchatowskim – 7,5%), była więc znacznie niższa niż w Polsce, województwie łódzkim czy powiecie bełchatowskim.

5.3. Warunki życia i poziom zamożności społeczeństwa.

Zasoby mieszkaniowe i ich wyposażenie to jeden z podstawowych warunków poziomu i jakości życia mieszkańców. W roku 2016 w gminie Kleszczów zlokalizowanych było 1626 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 175 298 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 107,8 m², a na 1 osobę przypada 30,2 m².

Analizując dane dotyczące ilości mieszkań na terenie gminy na przełomie lat,

obserwuje się wyraźny wzrost liczby mieszkań odpowiadający wzrastającej liczbie mieszkańców.

Struktura zamieszkania na terenie gminy Kleszczów							
Rok	2003	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Liczba mieszkańców	3931	4281	4532	4700	5009	5351	5807
Liczba mieszkań	1045	1149	1278	1366	1445	1536	1626
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,6	3,6	3,55	3,44	3,47	3,48	3,57
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	94,9	98,1	100,6	105,3	106,6	106,7	107,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	29,0	28,3	28,4	30,6	30,7	30,6	30,2

Od kilkunastu lat w Polsce obserwuje się stały trend ubożenia pewnych części populacji, mimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków. Corocznie coraz większy odsetek ludności znajduje się poniżej granicy ubóstwa (opartej tak na miarach absolutnych, jak i relatywnych). Wynika z tego, że coraz więcej rodzin nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb oraz, że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie.

Biorąc pod uwagę wskaźnik dochodów podatkowych dla gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca, Kleszczów jest najbogatszą gminą wiejską w Polsce (w roku 2016 w wysokości 47 709 zł). Porównując z pozostałymi gminami powiatu bełchatowskiego, Kleszczów dzięki zlokalizowanym podmiotom przemysłowym na terenie gminy posiada wielokrotnie większy dochód podatkowy na jednego mieszkańca i cały czas obserwuje się jego tendencje wzrostową.

5.4. Administracja.

Podstawowym celem Urzędu Gminy w Kleszczowie jest profesjonalna i skuteczna realizacja określonych przepisami prawa zadań publicznych, świadczenie usług administracyjnych o wysokim standardzie jakości, zapewniających kompleksową obsługę klienta, a także realizacja zasad samorządności lokalnej, ukierunkowanej na stałe podnoszenie poziomu życia mieszkańców i aktywny udział

w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju i promocji gminy.

W celu poprawienia poziomu informacji mieszkańców zostały wdrożone systemy służące do wprowadzenia elektronicznego obiegu dokumentów. Umożliwia to mieszkańcom załatwianie części urzędowych spraw lub sprawdzenie ich stanu za pośrednictwem internetu, bez potrzeby przyjeżdżania do Urzędu Gminy. W każdym domu kultury zainstalowano komputer z bezpłatnym dostępem do Internetu, aby ułatwić mieszkańcom załatwianie spraw "na odległość".

W przekazywaniu najważniejszych informacji urzędowych pośredniczy biuletyn "Informator Kleszczowski", którego częstotliwość wydawania zwiększono do dwóch wydań w miesiącu.

Urząd Gminy jest organizatorem spotkań szkoleniowo-informacyjnych, które ułatwiają rolnikom i przedsiębiorcom staranie się o dopłaty z UE. Przygotowani pracownicy UG pomagają rolnikom w wypełnianiu wniosków oraz służą poradami prawnymi.

Dzięki dofinansowaniu z budżetu gminy w Urzędzie Gminy funkcjonuje także prowadzony przez Starostwo Powiatowe punkt, w którym mieszkańcy mogą rejestrować samochody.

Dostęp do Internetu, udział w szkoleniach na odległość, pomoc w dostępie do bazy wolnych miejsc pracy zapewnia mieszkańcom gminy działające od 2003 roku Gminne Centrum Informacji, utworzone w ramach Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca”. Pomimo, iż w programie „Pierwsza Praca” przewidziano określony czas funkcjonowania GCI (tj. do końca 2004 r.), Wójt Gminy zdecydował, że będzie ono kontynuowało pracę, a bieżące wydatki związane z jego działalnością pokrywać będzie Urząd Gminy w ramach komórki Referatu Organizacyjnego. GCI prowadzi "Kiosk z pracą", pośrednicząc w kontaktach lokalnych pracodawców z potencjalnymi pracownikami. Ponadto do zadań GCI należy zmniejszenie dysproporcji dotyczących różnic w warunkach technicznych i możliwościach ekonomicznych poszczególnych mieszkańców.

Na terenie gminy działa Fundacja Rozwoju Gminy Kleszczów, która ułatwia i optymalizuje proces inwestycyjny — prezentuje, doradza, pomaga. Potencjalni

inwestorzy Gminy Kleszczów mogą tutaj załatwić wszystkie formalności i zakupić grunty pod swoją inwestycję.

Fundacja zajmuje się także popieraniem małej przedsiębiorczości. W tym celu utworzono fundusz gwarancyjny (Fundusz Popierania Przedsiębiorczości), który umożliwia poręczanie w banku kredytów dla mniejszych przedsiębiorców, zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej.

Fundacja Rozwoju Gminy Kleszczów prowadzi też promocję gminy. Działalność ta służy pozyskiwaniu nowych inwestorów, którzy zachęceni są dogodnymi warunkami technicznymi i systemem ulg stworzonych w strefach przemysłowych gminy Kleszczów, co sprzyja powodzeniu nowych przedsięwzięć gospodarczych. Ponadto stworzono możliwość nauki języków obcych dla mieszkańców gminy oraz przyuczenia pracowników do nowych zawodów.

Od 1993 r. w Kleszczowie funkcjonuje Agencja Rozwoju Regionalnego "ARREKS" S.A., której akcjonariuszami są samorządy lokalne z rejonu Bełchatowa, gmina Kleszczów (główny udziałowiec), spółki prawa handlowego oraz osoby fizyczne. Działalność Agencji jest ukierunkowana na realizację jej statutowych celów, tj. szeroko rozumiany rozwój regionalny, ze szczególnym uwzględnieniem promocji przedsiębiorczości oraz nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, tworzenie nowych podmiotów gospodarczych i nowych miejsc pracy, pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw.

5.5. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa, opieka społeczna.

Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców Gminy Kleszczów świadczona jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (siedziba w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Kleszczowie) oraz jedną prywatną praktykę lekarską. Mieszkańcy mogą również korzystać z usług masażyisty, gabinetu rehabilitacyjnego i czterech gabinetów stomatologicznych zlokalizowanych w Łękińsku, Łuszczanowicach i dwóch w Kleszczowie. Kilka razy w roku w miejscowym ośrodku zdrowia istnieje możliwość poddania się badaniom profilaktycznym.

Kleszczów od wielu lat współpracuje ze Szpitalem Uniwersyteckim WAM w Łodzi, dzięki czemu mieszkańcy gminy mają zapewniony łatwy dostęp do specjalistycznej

opieki medycznej. Drugą, renomowaną placówką, z którą gmina podjęła współpracę jest Centrum Zdrowia im. Matki Polki w Łodzi. Dwa razy w miesiącu lekarze specjaliści z tych szpitali przyjmują pacjentów w gabinetach Gminnego Ośrodka Zdrowia. Zaopatrzenie farmaceutyczne zapewniają 2 apteki: w Kleszczowie i Łuszczanowicach.

Główną instytucją świadczącą pomoc społeczną tutejszej ludności jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczowie, do którego zgłaszają się osoby i rodziny niezaradne życiowo, osoby bezrobotne, osoby niepełnosprawne, ludzie starsi, dzieci i młodzież, bezdomni, rodziny i osoby dotknięte problemem alkoholowym, osoby opuszczające zakłady karne, ofiary klęsk żywiołowych oraz rodziny zagrożone demoralizacją i patologią.

5.6. Oświata.

Trzy gminne przedszkola (w Łękińsku, Kleszczowie i Łuszczanowicach), dwie szkoły podstawowe (w Łękińsku i w Kleszczowie), gimnazjum w Kleszczowie oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych to placówki wychowawczo-oświatowe działające na terenie gminy Kleszczów.

W ciągu ostatnich lat w każdym przedszkolu i szkole realizowane były inwestycje, poprawiające komfort pracy uczniów i personelu, a także pozwalające utrzymać szkolne obiekty w dobrej kondycji i estetyce.

W roku 2005 został oddany do użytku kompleks boisk sportowych przy Szkole Podstawowej w Kleszczowie, a w 2007 - odnowione boisko przy Szkole Podstawowej w Łękińsku.

W celu skutecznego realizowania gminnej strategii w zakresie edukacji, kultury i sportu, samorząd podjął decyzję o rozbudowie bazy oświatowej i sportowej. Rozpoczęta w październiku 2007 roku budowa dużego, wielofunkcyjnego Kompleksu Dydaktyczno-Sportowego "SOLPARK" zakończona została we wrześniu 2009 roku. Ze starej siedziby przy ulicy Szkolnej do kompleksu przeniosło się Gimnazjum im. Wł. St. Reymonta w Kleszczowie. Rozpoczęły też działalność pierwsze w historii gminy Kleszczów szkoły ponadgimnazjalne: Liceum Ogólnokształcące oraz Technikum Nowoczesnych Technologii, połączone w jeden Zespół Szkół

Ponadgimnazjalnych w Kleszczowie. Technikum kształci mechatroników, a w liceum ogólnokształcącym działają klasy o profilu językowym, matematyczno – fizycznym, medyczno-ratunkowym oraz sportowym.

W związku z dynamicznym przyrostem liczby uczniów, placówki oświaty zlokalizowane w Kleszczowie borykają się z problemami lokalowymi. Ograniczona baza lokalowa technikum rzutuje zwłaszcza na możliwości rozwoju placówki i kształcenia praktycznego.

5.7. Kultura, sport, turystyka i rekreacja.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, w ramach którego działają domy kultury w Łękińsku, Łuszczanowicach, Żłobnicy, Wolicy, Antoniówce oraz Kleszczowie, a także świetlice w Czyżowie, Kamieniu, Rogowcu i Dębinie, stanowi główną instytucję kulturalną funkcjonującą na terenie gminy.

Głównym celem działalności ośrodka jest kompleksowe rozpoznanie, rozbudzenie, zaspokajanie potrzeb i zainteresowań mieszkańców gminy w zakresie szeroko pojętej kultury, sportu i rekreacji. Wielokierunkowa działalność ośrodka prowadzona jest na podstawie własnego programu, adresowanego do całej społeczności lokalnej bez względu na wiek, poglądy czy wyznanie. Oferta Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji obejmuje m.in. organizację dyskotek, wystaw, kiermaszów, festynów, imprez estradowych.

Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Kleszczowie należą w szczególności:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- organizacja imprez kulturalno – rozrywkowych,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- gromadzenie, ochrona i udostępnienie dóbr kultury,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego,
- prowadzenie wiejskich bibliotek publicznych (gmina posiada Gminną Bibliotekę Publiczną z 2 filiami w Łękińsku i Żłobnicy),
- prowadzenie klubów i kół zainteresowań,
- stwarzanie warunków do masowego uprawiania turystyki i rekreacji,

- realizacja innych zadań wynikających z potrzeb społecznych w zakresie kultury, sportu i rekreacji.

W 2007 roku rozpoczął swoją działalność Klub Seniora, którego siedziba znajduje się w sali w Domu Kultury w Żłobnicy. Celem udzielającej się w klubie grupy seniorów jest aktywizacja ludzi starszych poprzez udział w różnego rodzaju spotkaniach integracyjnych, artystycznych i okolicznościowych. Członkowie klubu organizują wyjazdy do teatrów, kin, galerii, wycieczki autokarowe, krajoznawcze, rowerowe lub turystyczno-pielgrzymkowe. Latem organizowane są spotkania plenerowe i ogniska.

Na terenie gminy działa Ludowy Klub Sportowy Omega. Infrastruktura należąca do LKS Omega (stadion sportowy w Kleszczowie oraz 5 boisk) tworzy warunki dla rozwoju kultury fizycznej w gminie. Klub posiada zaplecze techniczne umożliwiające uprawianie piłki siatkowej, koszykówki, tenisa stołowego, piłki nożnej oraz lekkiej atletyki.

W gminie działa wiele stowarzyszeń i organizacji społecznych. Aktualnie w bazie tego typu organizacji znajdują się 22 podmioty o różnorodnym profilu, działające w każdej miejscowości sołectkiej. Przeważnie są to ochotnicze straże pożarne, jednak w społecznościach wiejskich znaczenie tego typu organizacji jest ugruntowane.

W lokalnych domach kultury działają kluby seniora, oferujące wycieczki, spotkania edukacyjne czy zajęcia ze współczesnych form rękodzieła. W 2015 r. zainaugurował działalność Uniwersytet Trzeciego Wieku Gminy Kleszczów prowadzony przez dedykowane temu tematowi stowarzyszenie, do którego należy 150 osób.

W gminie znajdują się liczne ścieżki i trasy rowerowe, które umożliwiają czynny wypoczynek. W Rezerwacie Przyrody Łuszczanowice wytyczono ścieżki ekologiczne. Można również spędzać czas nad wodą – celom rekreacyjnym służy sztuczny zbiornik wodny w Słoku. Dla wędkarzy przeznaczone są zbiorniki w Kamieniu i Czyżowie oraz Wawrzkowiznie. W nowoczesnym kompleksie edukacyjno-sportowo-hotelowym SOLPARK mieści się duży kompleks spa, w tym baseny (sportowy i 2 rekreacyjne, sauny, kriosauna, gabinety zabiegowe). Ruch

turystyczny w gminie jest związany w dużej mierze z dynamicznym rozwojem gospodarki. Liczba udzielonych noclegów wzrosła znacznie po uruchomieniu hotelu w 2008 r. Udział noclegów w hotelu w ogólnej ich liczbie rokrocznie rośnie. Jest to tendencja ogólna, przejawiająca się w Polsce i na świecie. Poza 2010 r., kiedy ukończeniu dobiegała budowa kompleksu SOLPARK, średnia długość pobytu oscyluje wokół dwóch dni. Obłożenie hotelu jest bardzo wysokie – sięga 68% w skali roku, potrzebna jest więc rozbudowa.

5.8. Zagrożenia bezpieczeństwa publicznego.

Do lokalnych jednostek służących potrzebom tutejszej ludności zaliczyć można jeden posterunek policji oraz dziewięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które zlokalizowane są w: Antoniówce, Czyżowie, Dębinie, Kamieniu, Kleszczowie, Łękińsku, Łuszczanowicach, Wolicy i Żłobnicy.

Na terenie gminy Kleszczów znajdują się dwa przedsiębiorstwa o szczególnym znaczeniu gospodarczo – obronnym: PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA oddział Elektrownia Bełchatów oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów.

6. Uwarunkowania wynikające z diagnozy ekonomicznej gminy Kleszczów

Możliwości rozwoju gminy wynikające z uwarunkowań ekonomicznych określa przede wszystkim polityka finansowa zapisana w Wieloletniej prognozie finansowej i określona w perspektywie kilku najbliższych lat, rokrocznie weryfikowana oraz istniejący stopień wyposażenia w urządzenia i sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

6.1. Sytuacja ekonomiczna w latach 2011-2017

Dochody gminy

Struktura dochodów Gminy Kleszczów w latach 2011-2016						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
dochody	212 299 140,60	262 412 543,88	233 924 810,05	255 714 064,45	269 999 658,73	270 320 413,83

ogółem [zł]						
% dochodów z ogółu						
dochody własne razem	97,1	90,4	96,8	97,0	96,8	95,1
dotacje celowe ogółem	0,6	4,0	0,6	0,6	0,7	2,0
dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych – ogółem	0,1	3,6	0,1	0,0	0,1	0,1
subwencja ogólna	2,2	2,0	2,5	2,4	2,4	2,8
	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że największy udział w dochodach gminy stanowiły dochody własne (90-97% wszystkich dochodów), a spośród nich największy udział (89-94% wszystkich dochodów własnych) stanowiły dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw oraz podatki od nieruchomości.

Wśród dochodów własnych gminy wyróżnić można także wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych, stanowiących 6-10% wszystkich dochodów własnych.

Pozostałe środki budżetowe gminy stanowią:

- subwencje (2,0-2,8%),
- dotacje celowe (0,6-4,0%),
- dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (0-3,6%).

Dochody gminy można również przedstawić w podziale wg działów Klasyfikacji Budżetowej, co prezentuje poniższa tabela. Według tego zestawienia można zauważyć, że udziały dochodów w poszczególnych działach wykazują wahania w ciągu ostatnich sześciu lat. Jedynie udział dochodów z oświaty i wychowania oraz z ochrony zdrowia rosną nieznacznie, lecz stale.

Poniższa tabela także potwierdza, że największy udział w dochodach gminy mają dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek

nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (58-73%). Drugą grupę stanowią dochody związane z gospodarką komunalną i ochroną środowiska (9-21%), a kolejną – dochody z różnych rozliczeń (8-11%).

Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w Gminie Kleszczów w latach 2011-2016						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
dochody ogółem [zł]	212 299 140,60	262 412 543,88	233 924 810,05	255 714 064,45	269 999 658,73	270 320 413,83
% dochodów z ogółu						
Rolnictwo i łowiectwo	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,04
Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	0,00	0,10	0,05	0,01	0,06
Transport i łączność	0,01	3,66	0,22	0,17	0,02	0,91
Gospodarka mieszkaniowa	2,51	1,65	2,19	1,76	1,67	1,94
Działalność usługowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Administracja publiczna	0,04	7,99	2,25	2,18	2,02	1,69
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	67,27	57,66	73,38	65,40	63,66	63,73
Różne rozliczenia	10,32	9,84	11,33	10,27	9,08	8,13

Oświata i wychowanie	0,09	0,13	0,14	0,25	0,25	0,39
Ochrona zdrowia	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04
Pomoc społeczna	0,52	0,45	0,48	0,44	0,46	1,77
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,04	0,02	0,03	0,03
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,09	0,08	0,09	0,09	0,10	0,12
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	19,04	18,39	9,41	19,23	21,42	21,14
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,01	0,05	0,12	0,02	0,02	0,01
Kultura fizyczna	0,04	0,05	0,15	0,04	1,16	0,00
	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wydatki gminy

Struktura wydatków Gminy Kleszczów w latach 2011-2016						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
wydatki ogółem [zł]	195 952 471,09	167 048 340,17	200 929 636,87	193 863 241,10	265 313 880,50	229 013 127,33
% wydatków z ogółu						
wydatki majątkowe	36,4	17,7	25,0	33,5	36,5	20,7
wydatki bieżące na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	7,5	9,9	9,2	10,7	8,5	10,7
wydatki bieżące na zakup materiałów i usług	11,1	14,3	13,9	14,3	10,9	13,3
dotacje ogółem	3,8	3,8	3,6	3,7	2,7	3,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych	1,8	2,1	1,8	1,9	1,6	3,4
pozostałe wydatki bieżące	39,4	52,2	46,5	35,9	39,8	48,3
	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że największy udział w wydatkach gminy stanowiły pozostałe wydatki bieżące (35,9-52,2% wszystkich wydatków). Drugą największą grupę wydatków stanowiły wydatki majątkowe (17,7-36,5%). Trzecią i czwartą grupę wydatków stanowią wydatki bieżące na zakup materiałów i usług (10,9-14,3%) oraz wydatki bieżące na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (7,5-10,7%). W kontekście zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i związanych w nimi inwestycji, istotne są wydatki majątkowe. Ich udział w ostatnich latach jest zmienny. Wśród nakładów inwestycyjnych, w 2016 r., największy udział stanowiły wydatki na transport i łączność (32,2% wydatków inwestycyjnych), a następnie na gospodarkę komunalną i opiekę społeczną (24%) oraz na wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (24%), co w perspektywie planowanych zmian w zagospodarowaniu gminy jest bardzo dobrym wynikiem. Następnymi grupami były inwestycje w oświatę i wychowanie (7,4%), ochronę zdrowia (4,2%), bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (3%), kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (2,6%), gospodarkę mieszkaniową (1,2%), administrację publiczną (0,7%).

Spośród inwestycji podjętych w 2016 r. przykładowo można wymienić:

z zakresu infrastruktury drogowej:

- rozbudowa dróg powiatowych w zarządzie Gminy Kleszczów,
- rozbudowa i budowa dróg gminnych,
- rozbudowa i budowa dróg wewnętrznych na terenie Gminy Kleszczów,
- przebudowa drogi powiatowej Nr 1917E na odcinku Kamień - Chabelice wraz z jej przedłużeniem do drogi wojewódzkiej P483 - Pow. Bełchatowski;

z zakresu infrastruktury technicznej:

- elektryfikacja gminy,
- budowa oczyszczalni ścieków w Bogumiłowie,
- budowa systemów nawadniania trawników,
- budowa ujęcia wody w Bogumiłowie,
- kanalizacja sanitarna zagrodowa,
- rozbudowa kanalizacji deszczowej na terenie gminy,
- rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,

- rozbudowa oczyszczalni ścieków w Łękińsku,
- rozbudowa sieci wodociągowej i olicznikowanie gminy,
- budowa PSZOK,
- modernizacja obiektów gminnych o wbudowanie urządzeń wykorzystujących OZE,
- rozbudowa sieci gazowej - gazyfikacja gminy,
- budowa parkingu przy blokach w Łuszczanowicach,
- budowa parkingu w Kleszczowie - w rejonie cmentarz,
- budowa parkingu w Żłobnicy,
- modernizacja obiektów komunalnych wraz z przebudową garaży przy ul. Głównej 122 w Kleszczowie,
- rozbudowa sieci teleinformatycznej,
- rozbudowa Zakładu Komunalnego w Kleszczowie,
- zakup przystanków autobusowych;

z zakresu infrastruktury społecznej:

- budowa budynku archiwum gminnego,
- modernizacja budynku UG Kleszczów,
- modernizacja klimatyzacji w budynku UG Kleszczów,
- budowa strażnicy w Czyżowie,
- modernizacja budynku OSP w Kleszczowie,
- modernizacja budynku OSP w Żłobnicy wraz z zagospodarowaniem terenu,
- rozbudowa strażnicy OSP Łękińsko o jedno stanowisko garażowe,
- budowa Przedszkola i Żłobka w Kleszczowie,
- budowa budynku gospodarczego przy Przedszkolu w Łuszczanowicach,
- przebudowa Publicznego Przedszkola w Łękińsku,
- modernizacja ośrodka zdrowia w Kleszczowie,
- rozbudowa placu zabaw i zakup urządzeń na place zabaw.

Powyższe przedsięwzięcia oraz dane dotyczące struktury wydatków dowodzą, że gmina Kleszczów skutecznie realizuje zadania, dzięki którym stopniowo podnoszony jest poziom jakości i dostępności urządzeń infrastruktury technicznej i społecznej zarówno na terenach już zainwestowanych, jak i tych przeznaczonych pod zabudowę. Ponadto, gmina uzyskuje i właściwie wykorzystuje środki z dotacji

celowych i Unii Europejskiej.

Budżet gminy na 2016 rok

Prognozowane dochody gminy w 2016 r. oszacowano na poziomie 290 379 448,67 zł. Na koniec roku 2016 całkowity dochód wyniósł 270 320 413,83 zł, co w odniesieniu do planowanego dochodu dało wykonanie na poziomie 93,09%.

Wydatki gminy zaplanowano na kwotę 260 588 054,42 zł. Na koniec roku 2016 całkowite wydatki wyniosły 229 013 127,33 zł, co w odniesieniu do planowanych wydatków dało wykonanie na poziomie 87,88%.

Budżet gminy na 2017 rok

Prognozowane dochody gminy w 2017 r. oszacowano na poziomie 278,7 mln zł, w tym 277,5 mln zł – dochody bieżące oraz 1,2 mln zł – dochody majątkowe. Wydatki zostały przewidziane na kwotę 320,2 mln zł, w tym 199,7 mln zł – wydatki bieżące oraz 120,5 mln zł – wydatki majątkowe. Poniższa tabela przedstawia wykonanie budżetu za I półrocze 2017 r. (w PLN).

Dochody i wydatki w I półroczu 2017 r. w gminie Kleszczów		
	Dochody	Wydatki
Ogółem	159,7 mln	101,4 mln
Bieżące	159,6 mln	65,7 mln
Majątkowe	53,3 tys.	35,7 mln

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z wykonania budżetu gminy Kleszczów za I półrocze 2017 r.

Z powyższych danych wynika, że w ciągu pierwszego półrocza 2017 r. planowane dochody zostały osiągnięte w 57,3%, przy czym dochody bieżące w 57,5%, a dochody majątkowe w 4,4%. Prognozowane wydatki zostały zaś zrealizowane w 31,7%, przy czym wydatki bieżące w 32,9%, a wydatki majątkowe w 29,6%.

6.2. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kleszczów na lata 2018-2021

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Kleszczów na lata 2018-2021 założono, że dochody gminy w 2018 r. będą niższe względem roku 2017 o 2,6%, natomiast w kolejnych latach będą wzrastać: w 2019 r. o 2,1% w stosunku do roku poprzedzającego, w 2020 o 3,6%, a w 2021 o 2,2%.

W ww. prognozie finansowej założono również, że wydatki gminy

w pierwszych dwóch latach (2018 r. i 2019 r.) będą wzrastać odpowiednio o 7,7% i 6,4% w stosunku do roku poprzedzającego. Z kolei w następnych dwóch latach (2020 r. i 2021 r.) zakłada się, że wydatki będą maleć odpowiednio o 6,8% i 12,5% w stosunku do roku poprzedzającego.

W odniesieniu do wydatków majątkowych sytuacja będzie wyglądać podobnie, albowiem w pierwszych dwóch latach będą one wzrastać (średnio o 28%/rok), a w kolejnych dwóch – maleć w stosunku do roku poprzedzającego (średnio o 23%/rok).

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w odniesieniu do wydatków bieżących, albowiem w ciągu najbliższych lat będą one zarówno maleć, jak i wzrastać w stosunku do roku poprzedzającego, przy czym zmiany te będą regularne (co drugi rok wzrost i co drugi rok spadek) i będą wynosić średnio 2%.

Z powyższych danych wynika, że Gmina Kleszczów posiada możliwości finansowe umożliwiające finansowanie podejmowanych przekształceń w strukturze użytkowania terenów, zarówno w zakresie podnoszenia standardów i jakości życia mieszkańców, jak i realizowania zmian niezbędnych do dalszego rozwoju gminy.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że możliwości finansowe gminy są wystarczające w zakresie realizacji zadań własnych związanych z inwestycjami infrastrukturalnymi. Gmina w sposób sukcesywny realizuje inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także społecznej.

Nakłady inwestycyjne na drogi (publiczne i wewnętrzne) w latach 2011-2016 wynosiły średnio około 20,8 mln zł rocznie (mediana 14,2 mln zł). Obejmują one zarówno remonty dróg, nowe drogi, jak i naprawę. W związku z powyższym można zakładać, że na realizację nowych dróg przeznaczone było rocznie ok. 40% tych nakładów finansowych, a zatem ok. 8,3 mln zł/rok. W ostatnich latach nakłady te stanowiły średnio 12,3% wszystkich wydatków majątkowych. Uwzględniając zatem prognozowane zmiany w strukturze wydatków majątkowych oraz dotychczasowy średni roczny udział wydatków na drogi w stosunku do wszystkich inwestycji majątkowych, a także udział środków przeznaczonych na realizację nowych dróg w stosunku do wszystkich inwestycji drogowych, zakłada się, że do 2046 r. gmina zrealizuje inwestycje z tego zakresu o łącznej wartości ok. 120 mln.

Nakłady inwestycyjne na infrastrukturę wodociągową i sanitacyjną w latach 2011-2016 wynosiły średnio około 8,2 mln zł rocznie (mediana 5,7 mln zł). W ostatnich latach nakłady te stanowiły średnio 12,2% wszystkich wydatków majątkowych. Uwzględniając zatem prognozowane zmiany w strukturze wydatków majątkowych oraz dotychczasowy średni roczny udział wydatków na infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną w stosunku do wszystkich inwestycji majątkowych, zakłada się, że do 2046 r. gmina zrealizuje inwestycje z tego zakresu o łącznej wartości ok. 119 mln zł.

W terenach objętych „Zmianą studium 2017”, ze względu na ich lokalizację w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, usytuowanie przy drogach publicznych oraz dostęp do sieci przesyłowych, nie wykazuje się nowych potrzeb inwestycyjnych wynikających z konieczności realizacji zadań własnych w ww. zakresie.

„Zmiana studium 2018” dotyczy obszaru związanego z działalnością ZG KWB Bełchatów i ustalone zmiany nie wymagają gminnych nakładów na realizację infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.

Odrębną kwestią są koszty infrastruktury społecznej, które na obecnym etapie są trudne do oszacowania i na które składają się m.in. koszty realizacji obiektów i urządzeń zaspokajających potrzeby ludności w zakresie oświaty, wychowania, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury i sztuki, w tym szkoły, internaty, przedszkola, żłobki, domy dziecka, przychodnie i ośrodki zdrowia, organizacje społeczne oraz obiekty kultu religijnego.

Uwzględniając prognozę demograficzną (rozdz. 5.1.) zakładającą wzrost liczby ludności w gminie oraz aktualną dobrą ocenę wyposażenia obszaru gminy w infrastrukturę społeczną (rozdz. 5.4.-5.8.), a także planowany wzrost jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie standardów zabudowy, co przejawiać się będzie między innymi rozgęszczeniem ludności, zakłada się, iż powyższy stan nie będzie w szczególny sposób generować zapotrzebowania na nową infrastrukturę społeczną w zakresie zadań własnych gminy. Obecne obiekty zaspokajają i zaspokoją potrzeby mieszkańców gminy. W przypadku, gdy jednak docelowo w ramach poprawy standardów zaistnieje potrzeba utworzenia nowych obiektów infrastruktury społecznej, to w obowiązującym miejscowym planie, wyznaczone są tereny

przeznaczone dla zabudowy usługowej, które dziś jeszcze są niezabudowane. Analiza przeprowadzona w rozdz. 6.1. wykazała, iż możliwości finansowe gminy są wystarczające w zakresie realizacji zadań własnych na terenach obecnie przeznaczonych pod zabudowę. Gmina w sposób wydajny realizuje inwestycje z zakresu infrastruktury społecznej. Od 2011 r. gmina wydawała średnio rocznie ok. 7,4 mln zł na infrastrukturę społeczną (mediana ok. 6,0 mln zł). W ostatnich latach nakłady te stanowiły średnio 11% wszystkich wydatków majątkowych. Uwzględniając Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Kleszczów oraz średni udział wydatków inwestycyjnych na infrastrukturę społeczną w stosunku do ogółu wydatków majątkowych gminy, szacuje się, że do 2046 r. gmina zrealizuje inwestycje z tego zakresu o łącznej wartości ok. 107 mln zł. W związku z powyższym uwarunkowania ekonomiczne nie ograniczają ewentualnych możliwości rozwoju terenów ze względu na infrastrukturę społeczną służącą realizacji zadań własnych gminy.

Należy podkreślić, że koszty związane z budową niezbędnych elementów infrastrukturalnych w pełni zostaną zrównoważone przyszłymi korzyściami w postaci wpływów do budżetu z podatków oraz utworzonych nowych miejsc pracy.

Zgodnie z powyższym uwarunkowania ekonomiczne nie ograniczają możliwości realizacji zamierzonych funkcji określonych w Studium i jego kolejnych zmianach.

7. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych oraz obszarów zagrożeń geologicznych.

7.1. Udokumentowane złoża kopalin.

7.1.a. Złoże Bełchatów – Pole Bełchatów.

Mięszkość pokładu głównego była zmienna i wahała się od 30 do 70 m, miejscami dochodząc do ponad 100 m (maksymalnie 230,5 m). Całkowite zasoby

wynosiły 1,2 mld ton, z czego znaczna część została już wyeksploatowana. Aktualnie pokład jest udostępniony.

Zasoby bilansowe udokumentowane w złożu wg stanu na 31.12.2017 r. wynoszą 72 676 tys. Mg.

7.1.b. Złoże Bełchatów – Pole Szczerców.

Prace poszukiwawcze w obszarze Pola Szczerców rozpoczęto w 1961 r. W latach 1964-1966 kolejne prace praktycznie zakończyły rozpoznanie złoża. Kolejny etap prac geologicznych rozpoczął się w połowie lat 90-tych.

Pokład węgla brunatnego w obszarze Pola Szczerców zalega na zachód od wysadu solnego i ciągnie się na odcinku około 7,8 km. Miąższość pokładu jest zmienna i waha się od 12 do 140 m, przy średniej grubości nadkładu wynoszącej około 130 m. Zasoby bilansowe Pola Szczerców wg stanu na 31.12.2017 r. wynoszą 783 207 tys. Mg. *Aktualnie pokład jest udostępniony i następuje zdejmowanie nadkładu w kierunku wschodnim.*

7.1.c. Złoże Bełchatów – Pole Kamieńsk.

Pokład węgla brunatnego w obszarze Pola Kamieńsk zalega na wschód od Pola Bełchatów. Seria węglowa w części dolnej tworzy jednolity pokład o średniej miąższości sięgającej 50 - 70 m i średniej szerokości 1-1,2 km. Zasoby złoża wg „Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na koniec 2008 r. wynoszą 132 424 tys. Mg (zasoby geologiczne bilansowe). Złoże jest niezagospodarowane.

7.1.d. Złoże Kocielizna 1.

Złoże kruszywa naturalnego – piasku, o powierzchni 1,05 ha jest zlokalizowane w południowo-zachodniej części gminy. Udokumentowane zasoby geologiczne określono na poziomie 57 723,35 m³ tj. 95 820,76 Mg. Złoże eksploatowane od 2003 do 2007 roku.

Z przedstawionego dodatku rozliczeniowego do dokumentacji geologicznej w kat. C₁ złoża kruszywa naturalnego (piasku) „Kocielizna 1” przyjętego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie w listopadzie 2008 roku wynika, iż w złożu pozostało ogółem 44 101,1 Mg, w tym w filarach ochronnych 22 476,8 Mg, które

z uwagi na pogarszającą się jakość złoża oraz brak uzasadnienia ekonomicznego nie będą przedmiotem eksploatacji. W związku z powyższym stan zasobów geologicznych złoża Kocielizna 1 przyjęto jako zerowy i wykreślono złożę z Krajowego Bilansu Zasobów Kopalin.

Wydobycie poeksploatacyjne zostanie zrehabilitowane poprzez wypełnienie odpadami innymi niż niebezpieczne a następnie przykryte warstwą powierzchniową o grubości 1-1,5 m i zalesione.

7.1.e. Złoże Kocielizna-2.

Złoże kruszywa naturalnego – piasku i piasku ze żwirem o powierzchni 1,9 ha zlokalizowane w południowo-zachodniej części gminy. Charakteryzuje się regularną budową wewnętrzną, jego średnia miąższość wynosi 4,25 m. Geologiczne zasoby bilansowe złoża wynoszą 67 676 m³ tj. 119 109 Mg natomiast zasoby przemysłowe złoża wynoszą 58 671 m³ tj. 103 261 Mg. Jako kierunek zastosowania kopaliny wyznaczono budownictwo ogólne i drogownictwo, a powstałe wyrobisko planuje się rekultywować w kierunku leśnym.

7.1.f. Złoże Kleszczów GT-1.

Złoże wód termalnych o powierzchni 10,2 km² zlokalizowane jest w obszarze dwóch miejscowości: Kleszczów i Łuszczanowice. Ujmowana otworem Kleszczów GT-1 część warstwy wodonośnej znajduje się na głębokości 1489,0 – 1620,0 m p.p.t., i stanowi utwory zarówno jury dolnej jak i triasu górnego przewarstwione utworami słabo- lub nieprzepuszczalnymi: iłowcami, iłowcami piaszczystymi, mułowcami i mułowcami piaszczystymi.

Ustalone i zatwierdzone decyzją Ministra Środowiska w dniu 04.04.2012r (DGiKGhg-473130/6912/13863/11/MJ) zasoby eksploatacyjne wynoszą 150 m³/h przy depresji wynoszącej 55,0 m, ciśnieniu zatłaczania w otworze Kleszczów GT-2 równym 4,4 bara i temperaturze na wypływie z otworu eksploatacyjnego równej 52,2°C.

7.1.g. Złoże Żłobnica.

Złoże kruszywa naturalnego – piasku o powierzchni 7,9 ha zlokalizowane w południowo-zachodniej części gminy. Charakteryzuje się regularną budową

wewnętrzną, jego średnia miąższość wynosi 4,6 m. Geologiczne zasoby bilansowe złoża wynoszą 581 470 Mg, brak natomiast zasobów przemysłowych. Jako kierunek zastosowania kopaliny wyznaczono budownictwo i drogownictwo.

7.2. Obszary i tereny górnicze.

W granicach gminy Kleszczów występują obszary i tereny górnicze związane z eksploatacją złóż:

- Złoże Bełchatów – Pole Bełchatów
  - Koncesja Nr 120/94 na wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 8 sierpnia 1994 r. Termin ważności: 31 *grudnia* 2026 r.
  - Obszar górniczy Pole Bełchatów I ustanowiony decyzją GK/wk/PK/4016/97 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 października 1997 r.
  - Obszar górniczy Pole Szczerców I ustanowiony decyzją znak: DGK ks-4771-21/6840/13/AK Ministra Środowiska z dnia 18 lutego 2014 r.
  - Teren górniczy Pole Bełchatów ustanowiony decyzją BKk/PK/714/95 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 kwietnia 1995 r.
  - Teren górniczy Pole Szczerców ustanowiony decyzją nr 25/97 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 października 1997 r.
- Złoże Bełchatów - Pole Szczerców
  - Koncesja Nr 25/97 na wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 1 października 1997 r. Termin ważności: 17 września 2038 r.
  - Obszar górniczy Pole Szczerców I – ustanowiony decyzją Ministra Środowiska znak: DGK ks-4771-21/6840/13/AK z dnia 18.02.2014 r.

- Teren górniczy Pole Szczerców ustanowiony decyzją nr 25/97 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 października 1997 r.
- Teren górniczy Pole Bełchatów ustanowiony decyzją BKK/PK/714/95 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 kwietnia 1995 r.
- Złoże Kleszczów GT-1
  - Koncesja Nr RŚV.7422.156.2013.MR wydana przez Marszałka Województwa Łódzkiego w dniu 20 marca 2015 r. Termin ważności: 20 marca 2065 r.
  - Obszar i teren górniczy Kleszczów GT-1 – ustanowione ww. decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego.
- Złoże Żłobnica
  - Koncesja Nr RŚV.7422.39.2017.AR wydana przez Marszałka Województwa Łódzkiego w dniu 4 lipca 2017 r. Termin ważności: 31 lipca 2037 r.
  - Obszar i teren górniczy Żłobnica – ustanowione ww. decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego.
- Złoże Kocielizna 2
  - Koncesja znak: OS.VII.7513-1/06 na wydobywanie kopaliny udzielona przez Starostę Radomszczańskiego decyzją z dnia 15 listopada 2006 r. – użytkownik nieaktywny.

7.3. Zagrożenia naturalne.

7.3.a. Osuwanie się mas ziemnych.

W okresie ponad 30-letniej eksploatacji na skarpach wyrobiska Bełchatów powstawały zarówno osuwiska jednoskarpowe, jak i duże osuwiska obejmujące układy 3-4 skarp. Osuwiska jednoskarpowe miały miejsce zazwyczaj w jednym etapie. Natomiast osuwiska duże zachodziły w kilku etapach i poprzedzone były rozwojem szczelin, lokalnych osuwisk i obrywów, które nasilając się, konturowały bryłę podlegającą procesowi osuwiskowemu. Zdecydowana większość osuwisk zaistniałych na skarpach zboczy stałych wyrobiska ma genezę strukturalną

i konsekwentno-strukturalną. Istotną grupę stanowiły również osuwiska odprężeniowe, rzadziej osuwiska wietrzeniowo-erozyjne oraz w rejonach występowania skał podłoża mezozoicznego, obrywy skalne.

Powstające osuwiska stanowiły zagrożenie dla znajdujących się głównie na poziomach i skarpach stałych oraz na powierzchni terenu obiektów systemu odwodnienia powierzchniowego i wglębnego, taśmociągów, zasilania elektrycznego oraz obiektów komunikacyjnych. Trzy osuwiska (określone nazwami 18S, 20S i 24S) zajęły swoim zasięgiem teren poza projektowaną krawędzią południową wyrobiska, przy czym nie przekroczyły docelowej granicy zajęcia terenu wyznaczonego w obecnie obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Rejon wymienionych osuwisk podlega bieżącym obserwacjom makroskopowym oraz geodezyjnym prowadzonym przez służby kopalni. Prowadzone są również specjalistyczne obserwacje deformacji wglębnych górotworu.

Rozwój zainicjowanych procesów deformacji skarp i poziomów górniczych mogących prowadzić do powstania nowych dużych osuwisk został powstrzymany w wyniku podjęcia szeregu działań zabezpieczających. Prace te polegały na odciążeniu górnych partii zbocza w zagrożonych rejonach, podparciu zagrożonych części zbocza przyporą zwałową, odcinkowym przeprojektowaniu zbocza, przeprofilowaniu zagrożonych odcinków sprzętem pomocniczym. Aktualnie nie występuje zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego mieszkańców wsi Żłobnica i Kleszczów oraz obiektów infrastruktury technicznej zlokalizowanych w rejonie istniejących na zboczu stałym wyrobiska górnego osuwisk 18S, 20S i 24S.

7.3.b. Osiadanie i odkształcenia terenu.

Szczególnym rejonem pod względem deformacji ciągłych powierzchni terenu jest obszar nad strukturą wysadu solnego Dębiny. W strefie tej, za wyjątkiem osiadania pod wpływem odwodnienia, istnieje możliwość osiadania gruntu na skutek wymywania soli. Zagrożenia związane z rozmywaniem struktury wysadu solnego ma eliminować zbudowana wokół niego bariera studni, która powinna nie dopuszczać do przepływu wód podziemnych przez wysad.

Dotychczasowe obserwacje wskazują, że procesy osiadania nie miały większego wpływu na zabudowę, a tym samym nie stwarzały zagrożenia dla ludności.

Osiadanie terenu w wyniku odwodnienia jest ruchem bardzo powolnym, a faktyczne wartości osiadania w niektórych przypadkach są nawet 10-krotnie mniejsze od zakładanych.

Prognoza osiadań i odkształceń *związanych z rozwojem wyrobiska górniczego i zwałowiska Pola Szczerców oraz rekultywacją wyrobiska górniczego Pola Bełchatów (2018 r.)* przewiduje możliwość wystąpienia wskaźnika deformacji odpowiadającego kategorii „0” terenu górniczego.

Przekroczenie wartości odkształceń dla kategorii „0” stwierdzono jedynie w 4 parach otworów, jednak ze względu na to, że pary te są znacznie oddalone od siebie nie jest możliwe wyznaczenie na ich podstawie terenu górniczego kategorii „I”.

7.3.c. Procesy sejsmiczne.

Wstrząsy sejsmiczne są zjawiskiem dynamicznym, oddziaływującym na powierzchnię terenu w rejonie omawianego złoża Kopalni. Powstają one w wyniku gwałtownego przemieszczenia, pęknięcia lub załamania się warstw górotworu, którego wstrząs powoduje wyzwolenie energii sejsmicznej i jest źródłem emisji drgań sprężystych rozchodzących się w postaci fali sejsmicznej. W otoczeniu epicentrum wstrząsu obserwuje się drgania powierzchni, których amplituda jest wprost proporcjonalna do energii sejsmicznej zjawiska a odwrotnie proporcjonalna do odległości od epicentrum.

Skomplikowana budowa geologiczna, systematyczne odwadnianie górotworu oraz zdejmowanie dużych mas skalnych nadkładu jest powodem występowania wstrząsów sejsmicznych w rejonie omawianego przedsięwzięcia. Odwodnienie powoduje odprężanie warstw wodonośnych, jak również osuszanie górotworu zbudowanego głównie ze skał porowatych i szczelinowatych, co prowadzi do zmiany ich parametrów fizyko-mechanicznych oraz zmian w układzie ich naprężeń, to z kolei powoduje naruszenie równowagi naprężeniowo-deformacyjnej na strukturach tektonicznych. Poziom intensywności zjawisk sejsmicznych jest bardzo zróżnicowany, od słabych niewyczuwalnych przez ludzi, do dość silnych, które mogą powodować szkody w istniejącej zabudowie powierzchniowej.

Zgodnie z interpretacją Głównego Instytutu Górniczego najważniejszym czynnikiem wpływającym na występowanie aktywności sejsmicznej w rejonie Kopalni

jest lokalne pole naprężeń tektonicznych, na które nakłada się pole naprężeń generowane robotami górniczymi, a ogniska wstrząsów zmieniają swoje położenie w zależności od przesuwających się w kierunku zachodnim robót górniczych. Systematyczne obserwacje wstrząsów pozwoliły na wykonanie przez GIG w 2011 r. analizy korelacji występowania ognisk wstrząsów z pracami górniczymi, w której nie stwierdzono ich bezpośredniego związku ilościowo-czasowego, poza faktem, że wstrząsy zaczęły być odczuwalne tuż po rozpoczęciu prac górniczych w Polu Bełchatów, na etapie odwadniania (przed eksploatacją węgla).

W oparciu o bazę danych zaistniałych wstrząsów, w 2011 roku Główny Instytut Górnictwa wykonał ocenę powtarzalności silnych wstrząsów sejsmicznych wraz z prognozą przyspieszeń i prędkości drgań gruntu w rejonie Pola Bełchatów i Pola Szczerców.

Omówione powyżej procesy geotechniczne i sejsmiczne wpływające na środowisko, a zwłaszcza na powierzchnię ziemi, które zaobserwowano w toku dotychczasowego funkcjonowania przedsięwzięcia, mogą mieć miejsce również w trakcie dalszego funkcjonowania kopalni.

Dotychczasowe obserwacje, pomiary, analizy i doświadczenia w zakresie wstrząsów sejsmicznych występujących w tym rejonie pozwoliły sporządzić dokumentację zawierającą prognozy występowania takich zjawisk w przyszłości, na podstawie, której określono izolinie przyspieszeń drgań powierzchni gruntów 500 mm/s^2 , 250 mm/s^2 i 120 mm/s^2 odpowiadające prognozowanym zasięgom oddziaływania wstrząsów sejsmicznych na ludzi i ich bezpośrednie otoczenie, obiekty budowlane oraz środowisko przyrodnicze. Według skali BOM RI8507 drgania o amplitudach V_{pik} do 12 mm/s^2 i o częstotliwościach dominujących dla wstrząsów górotworu z rejonu kopalni, tj. z zakresu od 1 Hz do 10 Hz, nie będą szkodliwe dla budynków mieszkalnych sprawnych technicznie z punktu widzenia norm budowlanych.

8. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

8.1. Układ komunikacyjny.

Sieć powiązań zewnętrznych stanowią drogi powiatowe umożliwiające dojazd z gminy Kleszczów do największych miast w regionie: Bełchatowa, Piotrkowa Trybunalskiego i Radomska oraz dalej poprzez drogi wojewódzkie i krajowe do Gdańska, Warszawy, Wrocławia, Łasku, Częstochowy i Katowic.

Drogi powiatowe na terenie Gminy Kleszczów			
Lp.	Nr drogi	Przebieg	Klasa
1	1500E	Piotrków Trybunalski – Kalisko – Sulmierzyce – Pajęczno	Z
2	1900E	Chorzenice – Łękińsko	Z, L
3	1901E	Żłobnica – Sulmierzyce – Dębowiec	Z, L
4	1902E	Bełchatów – Słok – Nowy Janów – Kaszewice – Kluki	Z
5	1917E	Chabielice – Trząs – Nowy Świat	Z
6	1921E	Kleszczów – Brudzice – Wola Blakowa – Wola Jedlińska	Z
7	3915E	Masłowice – Gorzkowice – Kamieńsk – Łękińsko – Brudzice	Z

Drogi gminne łączą poszczególne miejscowości gminy, stanowiąc jednocześnie o płynności ich połączeń z drogami powiatowymi. Umożliwiają dojazd do sąsiednich gmin i większych miast w regionie. Drogi wewnętrzne tworzą sieć połączeń na terenach Kopalni i Elektrowni oraz uzupełniają układ dróg powiatowych i gminnych.

Całość układu komunikacyjnego spina zrealizowana zachodnia część gminnej obwodnicy biegnąca od Kleszczowa przez Żłobnicę w kierunku wsi Kamień.

W większości drogi posiadają bardzo dobry stan techniczny nawierzchni. Duża część dróg posiada kanalizację deszczową, chodniki lub ścieżki rowerowe.

W dniu 27 września 2017 r. Rada Gminy Kleszczów podjęła Uchwałę Nr XXXVI/341/2017 w sprawie pozbawienia ww. drogi gminnej kategorii drogi publicznej. W efekcie, droga gminna nr 101421E o nazwie „Obwodnica Kleszczów” na odcinku od granic gminy w miejscowości Kamień do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1901E w miejscowości Żłobnica (długość odcinka 5,15 km), została pozbawiona kategorii drogi publicznej poprzez wyłączenie jej z użytkowania na podanym odcinku, jako drogi publicznej. Droga na tym odcinku otrzymała status drogi

wewnętrznej do czasu jej likwidacji i zajęcia pod wyrobisko górnicze Pola Szczerców i Pola Bełchatów.

8.2. Infrastruktura techniczna.

8.2.a. Zaopatrzenie w wodę.

Gmina Kleszczów jest zwodociągowana w 100%. Zaopatrzenie w wodę opiera się głównie o dwa wodociągi grupowe z ujęciami zlokalizowanymi w Łękińsku i Łuszczanowicach. Zachodnia część gminy tj. miejscowości Kamień, Dębina, Bogumiłów zaopatrywana jest z wodociągu Chabielice (gmina Szczerców), ponadto wieś Rogowiec podłączona jest do wodociągu Nowy Janów (gmina Kluki). Właścicielem sieci wodociągowej jest gmina, a jej użytkownikiem Zakład Komunalny w Kleszczowie.

Poza ujęciami w Łuszczanowicach i Łękińsku wykorzystywanymi na rzecz wodociągów gminnych funkcjonuje szereg ujęć zaopatrujących podmioty produkcyjne, elektrownię bądź strefy produkcyjne.

Ujęcia wody na terenie Gminy Kleszczów			
Lokalizacja	Poziom wodonośny	Wielkość ustalonych zasobów eksploatacyjnych	Przeznaczenie / użytkownik
Łękińsko (4 studnie)	górna jura	$Q_h = 240,0 \text{ m}^3/\text{h}$	wodociąg gminny
Kolonia Łuszczanowice (3 studnie)	górna kreda	$Q_h = 388,0 \text{ m}^3/\text{h}$	wodociąg gminny
Bogumiłów (1 studnia)	górna kreda	$Q_h = 100,0 \text{ m}^3/\text{h}$	strefa przemysłowa Bogumiłów
Antoniówka (2 studnie)	jura górna	$Q_h = 110,0 \text{ m}^3/\text{h}$	kopalnia „Antoniówka”
Kleszczów (1 studnia)	czwartorzędowy	$Q_h = 51,0 \text{ m}^3/\text{h}$	nieczynne – wodociąg wiejski
Piaski (3 studnie)	czwartorzędowo-trzeciorzędowy i kredowy	b.d.	Towarzystwo Gospod. „BEWA” Sp. z o.o.
Piaski (2 studnie)	b.d.	b.d.	KWB Bełchatów
Rogowiec (3 studnie)	b.d.	b.d.	KWB Bełchatów

Elektrownia	trzeciorzędowo- mezozoiczny	$Q_d = 1463,0 \text{ m}^3/\text{h}$	Elektrownia Bełchatów
Łuszczanowice (1 studnia)	czwartorzędowy	$Q_h = 36,0 \text{ m}^3/\text{h}$	Kółko Rolnicze

8.2.b. Gospodarka ściekowa.

Tereny zwartej zabudowy są w całości skanalizowane w ramach działających czterech systemów kanalizacji odprowadzających ścieki bytowo-gospodarcze do oczyszczalni w Kleszczowie, Łękińsku, Łuszczanowicach i Żłobnicy.

Właścicielem sieci kanalizacji jest gmina natomiast użytkownikiem Zakład Komunalny w Kleszczowie. Na terenach zabudowy rozproszonej szczególnie w miejscowościach: Czyżów, Dębina i Kamień funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków. Rozwiązania te zabezpieczają obecne potrzeby gminy w zakresie gospodarki ściekami bytowymi.

W Rogowcu działa Centralna Oczyszczalnia Ścieków, która poza obsługą kopalni, której jest własnością, obsługuje również Elektrownię oraz przyległe podmioty gospodarcze, natomiast w Piaskach oczyszczalnia należąca do TG „BEWA” Sp. z o.o.. W ramach strefy przemysłowej w Bogumiłowie zorganizowano odrębny system kanalizacji z niezależną oczyszczalnią ścieków.

Oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Kleszczów		
Lokalizacja	Wydajność	Użytkownik/ obsługiwany teren
Kleszczów	$Q = 400 \text{ m}^3/\text{dobę}$	gmina
Łękińsko	$Q_{\text{max}} = 600 \text{ m}^3/\text{dobę}$ 2174 RLM	gmina
Łuszczanowice	$Q_{\text{max}} = 400 \text{ m}^3/\text{dobę}$ 2227 RLM	gmina
Żłobnica	$Q_{\text{max}} = 660 \text{ m}^3/\text{dobę}$ 6967 RLM	gmina, strefa przemysłowa Żłobnica
Rogowiec – Centralna Oczyszczalnia Ścieków	$Q = 1219 \text{ m}^3/\text{dobę}$	Elektrownia Bełchatów
Piaski	$Q = 290 \text{ m}^3/\text{dobę}$	TG „BEWA” Sp. z o.o.
Bogumiłów	$Q_{\text{max}} = 140 \text{ m}^3/\text{dobę}$ 1000 RLM	strefa przemysłowa Bogumiłów

8.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Na terenie gminy Kleszczów zlokalizowane są dwutorowe linie blokowe najwyższych napięć (NN) 220 kV i 400 kV należące do Polskich Sieci Elektroenergetycznych, które pełnią rolę ponadlokalną wyprowadzając moc z Elektrowni Bełchatów do stacji elektroenergetycznej „Rogowiec”.

Z uwagi na specyfikę gminy, w której dominującą rolę odgrywają dwa duże przedsiębiorstwa o charakterze energetycznym, sieć elektroenergetyczna jest bardzo rozbudowana i skomplikowana, a jej struktura jest odmienna w stosunku do innych gmin w Polsce, gdzie w większości przypadków występuje jeden dystrybutor energii, będący jednocześnie operatorem sieci i jej właścicielem. W gminie Kleszczów mamy do czynienia z sieciami pełniącymi różne funkcje, kilkoma właścicielami sieci, kilkoma dystrybutorami energii i dwoma operatorami sieci, których interesy się nawzajem splatają i przenikają.

Odbiorcy zlokalizowani w strefie przemysłowej w Kleszczowie, Żłobnicy i Bogumiłowie oraz na terenie osiedla Zacisze i obszarze do niego przyległym zasilani są z sieci elektroenergetycznej stanowiącej własność gminy – Operatorem Sieci Dystrybucyjnych jest Energoserwis Kleszczów Sp. z o.o. Odbiorcy z terenu Zaplecza Wspólnego Użytkowania w Rogowcu przy elektrowni zasilani są z sieci, której właścicielem i operatorem jest również OSD – Energoserwis Kleszczów Sp. z o.o.. Pozostali odbiorcy zasilani są z sieci Zakładu Energetycznego Łódź - Teren S.A. Gmina Kleszczów w celu obniżenia cen oraz poprawy jakości dostarczanej energii elektrycznej – dla mieszkańców z obszaru gminy i podmiotów działających na jej terenie oraz przyszłych inwestorów – wykonała szereg przedsięwzięć inwestycyjnych spośród których do najważniejszych należą budowa stacji elektroenergetycznych w Kleszczowie, Bogumiłowie i Żłobnicy oraz szeregu linii elektroenergetycznych napowietrznych i kablowych 110 kV tworzących pętlicowy układ połączeń liniowych zapewniający wymagany poziom jakości i ciągłości dostaw energii.

Zestawienie stacji rozdzielczych i głównych punktów zasilania		
Nazwa	Właściciel	Napięcie (kV)
Elektrownia Bełchatów i rozdzielnia 110 kV EBE	PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów	110
Kopalnia (na terenie Gminy Bełchatów)	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź	220/110
Piaski (na terenie Gminy Bełchatów)	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź	110
Rogowiec Stary	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź	110/15
Kleszczów	Gmina Kleszczów	110/15
Żłobnica	Gmina Kleszczów	110/15
Bogumiłów	Gmina Kleszczów	110/30
Karolów	PGE GiEK S.A. Oddział KWB Bełchatów	110/30
Grzymalin	PGE GiEK S.A. Oddział KWB Bełchatów	110/30

8.2.d. Zaopatrzenie w gaz.

Źródłem zaopatrzenia gminy w gaz jest gazociąg wysokiego ciśnienia Radomsko – Piotrków Trybunalski. Ze stacji redukcyjno-pomiarowej pierwszego stopnia zlokalizowanej w Gomunicach przebiega magistrala do stacji pomiarowej w Czyżowie skąd za pomocą sieci rozdzielczej gaz dostarczany jest do odbiorców.

Siecią gazową objęte zostały miejscowości: Kleszczów, Łuszczanowice, Łękińsko, Wolica, Czyżów. Antoniówka, Żłobnica, Kamień oraz Bogumiłów.

Obecnie gmina Kleszczów ma zaspokojone potrzeby na gaz, gdyż został on doprowadzony wszędzie, gdzie ze względów ekonomicznych było to zasadne. Pozostałe tereny ze względu na rozproszoną zabudowę nie kwalifikowały się do gazyfikacji i korzystają z gazu dostarczanego za pomocą butli lub nie korzystają z niego w ogóle.

8.2.e. Zaopatrzenie w ciepło.

Scentralizowane systemy ogrzewania występują w Kleszczowie i Łękińsku. W pełni zautomatyzowane kotłownie mogące wykorzystywać jako opał zarówno gaz jak i olej opałowy. Zaopatrują one w ciepło obiekty gminne. Operatorem tych systemów jest Zakład Komunalny w Kleszczowie. Na pozostałych terenach występują lokalne kotłownie na paliwo stałe (głównie węgiel kamienny).

Sieć ciepła wodna i parowa występuje również na terenach kopalni i elektrowni. Ciepło dostarcza elektrownia, w której powstaje ono jako produkt uboczny procesu

technologicznego. Po wykorzystaniu części ciepła na potrzeby własne oraz odbiorców usytuowanych na terenie Zaplecza Wspólnego Użytkowania w Rogowcu pozostała część przekazywana jest magistralą ciepłowniczą do Bełchatowa.

8.2.f. Energia geotermalna.

Zgodnie z „Projektem prac geologicznych w celu wykonania otworu poszukiwawczo-rozpoznawczego za wodami termalnymi w Kleszczowie” w 2009 r. w miejscowości Kleszczów wykonano odwiert geotermalny. Po przeprowadzonych badaniach prace wiertnicze zatrzymano na pokładach jury dolnej. Głębokość otworu, z którego ujmowana jest woda solankowa o właściwościach mineralnych wynosi 1620 m, natomiast jego wydajność to 200,6 m³/h. Temperatura wody złożowej osiągnęła 52,2 °C a zwierciadło wody ustabilizowało się na poziomie 87,7 m ppt.

Wykonano pełną analizę fizyko-chemiczną, w której stwierdzono mineralizację na poziomie 6080 mg/l w tym chlorków w ilości 2531 mg/l. Analiza gazu wydzielającego się z solanki wykazała obecność metanu – 0,1%, dwutlenku węgla – 0,5%, azot – 87%, hel – 0,1% i wodór – 0,2%.

W 2012 r. wykonano i udokumentowano drugi otwór GT-2 zatłaczający, którego zasoby zatwierdzono decyzją Ministra Środowiska w dniu 04.04.2012r (DGiKGhg-473130/6912/13863/11/MJ) - zasoby eksploatacyjne wynoszą 150 m³/h przy depresji wynoszącej 55,0 m, przy ciśnieniu zatłaczania w otworze Kleszczów GT-2 równym 4,4 bara i temperaturze na wypływie z otworu eksploatacyjnego równej 52,2°C.

8.2.g. Gospodarka odpadami.

Odpady komunalne wytwarzane w ramach poszczególnych gospodarstw domowych odbierane są przez wyspecjalizowane firmy oraz transportowane na składowisko odpadów w Woli Kruszyńskiej (gmina Bełchatów).

Aktualnie funkcjonujący system gospodarki odpadami komunalnymi obejmuje następujące rodzaje odpadów:

- odpady zmieszane – kierowane na składowisko w Woli Kruszyńskiej,
- odpady zielone, bioodpady – zbierane sporadycznie, kierowane na płytę kompostową zlokalizowaną na terenie składowiska w Woli Kruszyńskiej,

- odpady gromadzone selektywnie o charakterze surowców wtórnych – kierowane do Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Segregowanych i Wielkogabarytowych (GPZOSiW),
- odpady wielkogabarytowe – zbierane okresowo i kierowane do GPZOSiW,
- odpady niebezpieczne – przyjmowane do GPZOSiW,
- opony – przyjmowane do GPZOSiW.

Odpady gromadzone w miejscu zbiórki – GPZOSiW, są tymczasowo magazynowane do czasu odbioru przez firmy zajmujące się ich unieszkodliwianiem.

Poza odpadami komunalnymi na terenie gminy Kleszczów powstaje duża ilość odpadów przemysłowych, których głównym wytwórcą jest Elektrownia. Jej odpady paleniskowe gromadzone są w dwóch miejscach na terenie gminy:

- składowiska na zwałowisku wewnętrznym w wyrobisku odkrywki węgla brunatnego,
- składowisko popiołów i żużla „Lubień” w ramach, którego deponowane są również odpady niebezpieczne.

Składowiska odpadów na terenie Gminy Kleszczów				
Nazwa i lokalizacja	Wypełnienie %	Ilość zeskładowanych (unieszkodliw.) odpadów w 2008 r. (Mg)	Planowany termin zamknięcia	Typ składowiska
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rogowcu	55	6 360	-	inne niż obojętne i niebezpieczne
Mokre składowisko popiołu i żużla z kwaterą na składowanie odpadów zawierających azbest „Lubień”	80	2 117 361	-	inne niż obojętne i niebezpieczne z kwaterą na odpady niebezpieczne
Składowisko na zwałowisku wewnętrznym KWB „Bełchatów” - Piaski	4	209 628	-	inne niż obojętne i niebezpieczne

Z myślą o podmiotach zajmujących się przetwarzaniem i gospodarczym wykorzystaniem odpadów została utworzona strefa przemysłowa w Bogumiłowie.

Zakłady w niej funkcjonujące będą wchodzić w skład Regionalnego Centrum Przetwarzania Odpadów.

8.2.h. Telekomunikacja.

Gmina Kleszczów posiada własny rozbudowany system telekomunikacyjny, którego głównym operatorem jest Agencja Rozwoju Regionalnego „ARREKS” z siedzibą w Kleszczowie. Działająca w ramach systemu infrastruktura pozwala na zapewnienie każdemu zainteresowanemu dostępu do pełnego zakresu:

- usług telefonii stacjonarnej,
- usług telefonii radiowej,
- dostępu do szerokopasmowego internetu,
- usług szybkiej transmisji danych,
- usług stałego dostępu do internetu,
- dzierżawy łączy.

Na terenie strefy przemysłowej w Kleszczowie zlokalizowane są dwie stacje bazowe telefonii komórkowej.

9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

9.1. Kierunki i wizje rozwoju gminy wg dokumentów strategicznych.

Potrzeby gminy obrazują między innymi wnioski mieszkańców składane do poprzednich edycji zmiany studium, z których wynika, iż lokalna społeczność w głównej mierze zainteresowana była przeznaczeniem nowych terenów na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zabudowę usługową oraz zabudowę produkcyjną. Poza ww. wnioskami mieszkańców, istotne są również wnioski związane ze wzrostem potencjału gospodarczego gminy i dotyczące możliwości lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł.

Zasadniczym dokumentem określającym potrzeby i możliwości rozwoju gminy jest „Długookresowa Strategia Rozwoju Gminy Kleszczów na lata 2016-2030+”.

W Strategii przeprowadzono analizę uwarunkowań rozwoju gminy, której cechą charakterystyczną jest rozróżnienie czynników, zjawisk oraz procesów

zewnątrznych i wewnętrznych.

Analiza SWOT z jednej strony identyfikuje szanse i zagrożenia rozwojowe gminy, z drugiej przedstawia jej silne i słabe strony, mające obecnie lub mogące mieć w przyszłości wpływ na skalę i tempo jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

W poniższej tabeli uwzględniono:

- wewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy:
  - silne strony gminy – czynniki stymulujące i wspierające rozwój gminy,
  - słabe strony gminy – czynniki ograniczające i hamujące rozwój gminy,
- zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy:
  - kluczowe szanse tkwiące w otoczeniu gminy Kleszczów – czynniki stymulujące i wspierające rozwój gminy,
  - kluczowe zagrożenia tkwiące w otoczeniu gminy Kleszczów – czynniki ograniczające i hamujące rozwój gminy.

Analiza SWOT gminy Kleszczów w zestawieniu tabelarycznym	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie w centralnej Polsce, w pobliżu głównych dróg, - Wysokie pokrycie planistyczne (mpzp), - Szeroka oferta uzbrojonych terenów inwestycyjnych w dyspozycji samorządu, - Uzbrojenie terenów budowlanych, - Korzystna sytuacja demograficzna, - Wsparcie dzietności na poziomie lokalnym („becikowe”), - Aktywna polityka mieszkaniowa gminy, - Funkcjonowanie Kopalni i Elektrowni – duża stabilność zatrudnienia, znaczne dochody do budżetu, - Istnienie wielu prężnych zakładów produkcyjnych i usługowych, - Powołanie Klastra „Budownictwo Polski Centralnej”, - Korzystne ceny zakupu i zasilania terenów inwestycyjnych, - Funkcjonowanie lokalnych instytucji otoczenia biznesu (Fundacja, ARR ARREKS), - Aktywna pomoc rolnikom w gminie, - Ogólnie korzystna sytuacja na rynku pracy, - Aktywność gminy na rynku pracy – GCI – 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak bezpośredniego dostępu do dróg krajowych, - Nadmiar wyznaczonych terenów pod zabudowę, - Niskie wskaźniki przedsiębiorczości, - Niedobór miejsc pracy dla kobiet, - Znaczna stopa bezrobocia kobiet, - Wysoki odsetek korzystających z pomocy społecznej, - Nasilony i rosnący ruch samochodowy, w tym ciężarowy, - Niska konkurencyjność rolnictwa (słabe gleby, rozdrobnienie gospodarstw, brak specjalizacji), - Małe znaczenie i niski standard linii kolejowej, - Zanieczyszczenie emisją (gł.) pyłami z zakładów i dróg, - Przesuszenie gleb, lej depresyjny, - Stereotypowy wizerunek gminy (gmina górnicza z bogatym „socjałem” – eldorado),

<p>„Kiosk z pracą”,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wysokie wydatki inwestycyjne na przedsięwzięcia rozwojowe – „inwestowanie w teren (konkurencyjność gospodarki)”, - Wysokie wydatki na kulturę, edukację, sport – „inwestowanie w ludzi”, - Rozbudowany pakiet opieki zdrowotnej (przychodnie, apteki, wizyty specjalistów), - Rozbudowane, dobrze wyposażone placówki oświaty i wychowania, - Kompleks SOLPARK, łączący wiele funkcji edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, - Wprowadzenie stypendiów dla uczniów, - Dobre wyniki egzaminów gimnazjalnych, - Funkcjonowanie technikum z atrakcyjną ofertą i wysokimi wynikami kształcenia, - Placówka kultury w każdym sołectwie, - Aktywność w zakresie sportu (liczne, nowe obiekty, prężny LKS), - Zainteresowanie mieszkańców sprawami gminy, wysoka frekwencja wyborcza, - Rozbudowany system bezpieczeństwa (policja, OSP), - Wysokie wpływy do budżetu (najwyższe w kraju na 1 mieszkańca), - Stała, wysoka nadwyżka budżetowa, - Aktywność gminy w zakresie rozwoju infrastruktury sieciowej, zwłaszcza zaopatrzenia w energię, - Znaczne zasoby wód mineralnych, - Atrakcyjność krajoznawcza, w tym największa odkrywka, 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ukończenie budowy autostrady A1 z węzłem Kamieńsk, - Korzystne prognozy demograficzne, - Rozwój działalności gospodarczej bazującej na zasobach lokalnych, w tym kwalifikacjach pracowników, - Rozwój produkcji energii z nowych źródeł, - Możliwość korzystania z różnorodnych źródeł finansowania (w tym zewnętrznych), - Poprawa stanu środowiska (mniejsza emisja zanieczyszczeń z energetyki, przemysłu?, „odbudowa” wód podziemnych), - Budowa drogi przez wkop, - Zagospodarowanie terenów poodkrywkowych – wytworzenie atrakcji o b. dużym zasięgu, - Wykorzystanie wód geotermalnych, - Modernizacja i rozbudowa linii kolejowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - Lepsza dostępność innych ośrodków, - Wzrost kosztów pracy – redukcja aktywności podmiotów bazujących na taniej sile roboczej, - Wcześniejsze „wygaszenie” kopalni i elektrowni – problemy rynku pracy i budżetu, - Duży majątek trwały do utrzymania (w przeliczeniu na liczbę mieszkańców) – zagrożenie pułapki przeinwestowania i dekapitalizacji, - Ostra konkurencja innych, dynamicznych gmin w zakresie lokalizacji „atrakcji”, - Pogorszenie warunków dla rolnictwa przez obudowę terenów rolnych, - Pogorszenie warunków życia, zwłaszcza z powodu zatłoczenia dróg (hałas, pyły,

	wypadki, korki?), - Utrata możliwości wykorzystania wód mineralnych spod odkrywki.
--	---

Przeprowadzona analiza szans i zagrożeń zewnętrznych oraz identyfikacja silnych i słabych uwarunkowań wewnętrznych umożliwiła wskazanie strategicznych wyzwań rozwoju gminy do roku 2030+. oraz wykazała główne problemy i trendy. Wizja rozwoju gminy Kleszczów określona została następująco:

Gmina Kleszczów jako lider zrównoważonego, inteligentnego rozwoju w Polsce oferuje najlepsze warunki pracy, zamieszkania i inwestowania oraz stanowi rozwijającą się strefę wypoczynku nad powstającym Jeziorem Kleszczowskim.

Strategię realizacji powyższej wizji oparto na trzech celach strategicznych długookresowych, w ramach których wyznaczono cele strategiczne średnio - okresowe:

- Cel strategiczny długookresowy: utrzymanie pozycji lidera w zakresie warunków życia

Cele strategiczne średniookresowe:

- racjonalizacja wydatków gminy (utrzymanie rozwoju przy mniejszej kwocie wydatków),
- rozwój budownictwa mieszkaniowego dla różnych grup społecznych,
- budowa modelu aktywizacji społeczności i rozwoju osobistego objętych nim osób,
- wdrożenie innowacji (nowych rozwiązań) na skalę krajową w zakresie ochrony środowiska i usług publicznych (np. edukacji);
- Cel strategiczny długookresowy: Rozwój gospodarczy w oparciu o innowacyjne projekty gospodarcze (w tym kwalifikacje mieszkańców)

Cele strategiczne średniookresowe:

- rozwój przedsiębiorczości mieszkańców,
- rozwój produkcji na wyższym poziomie technologii (zamiast produkcji prostej stawianie na produkcję maszyn, narzędzi, leków),
- rozwój współpracy lokalnych podmiotów gospodarczych,
- rozwój produkcji energii z nowych źródeł,
- poprawa dostępności transportowej (budowa drogi przez wkop, poprawa

wykorzystania kolei);

- Cel strategiczny długookresowy: Zaplanowanie i rozwój gminy jako centrum wypoczynku (czasu wolnego)

Cele strategiczne średniookresowe:

- opracowanie koncepcji zagospodarowania terenów podkrywkowych,
- rozwój bazy pobytowej i pakietów wypoczynkowych.

9.2. Uwarunkowania formalne dla określenia potrzeb i możliwości rozwoju gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) głównym zadaniem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest określenie polityki przestrzennej gminy, również w zakresie lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Następuje to m.in. przez wyznaczenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów.

Określenie kierunków zagospodarowania, w tym obszarów przeznaczonych pod zabudowę oraz wyłączonych spod zabudowy winno następować po określeniu istniejących uwarunkowań oraz przeanalizowaniu prognoz dotyczących przyszłego rozwoju gminy. Z uwagi na ograniczone zasoby przestrzeni, jej ład oraz skutki ekonomiczne, które rodzi przeznaczenie terenów dla określonych funkcji, należy racjonalnie nią dysponować, głównie w zakresie wyznaczania obszarów pod nową zabudowę.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777) zmieniła, w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.), brzmienie art. 10 ust. 1 pkt 7 zgodnie, z którym w Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z „potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,

c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,

d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę”.

Ponadto dodano ust. 5 -7, w których uszczegółowiono wymagania dotyczące ww. bilansu terenów.

Zagadnienia wskazane powyżej w lit. a, b, c zostały szczegółowo omówione w Rozdziale II – Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego.

- Zagadnienia ekonomiczne w:
  - pkt 5.2. Rynek pracy (w tym m.in. liczba i struktura podmiotów gospodarczych),
  - pkt 6. Uwarunkowania wynikające z diagnozy ekonomicznej gminy Kleszczów (w tym m.in.: dochody i wydatki z budżetu gminy);
- Zagadnienia środowiskowe w:
  - pkt 3. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego (w tym poszczególne elementy środowiska przyrodniczego),
  - pkt 7.1. Udokumentowane złoża kopalin,
  - pkt 7.2. Obszary i tereny górnicze,
  - pkt 7.3. Zagrożenia naturalne;
- Zagadnienia społeczne w pkt 5. Uwarunkowania społeczno-demograficzne:
  - pkt 5.1. Demografia (rozwój i zmiany w strukturze demograficznej ludności, analiza trendów umieralności i płodności, migracje ludności, prognoza ludności),
  - pkt 5.2. Rynek pracy (w tym bezrobocie),
  - pkt 5.3. Warunki życia i poziom zamożności społeczeństwa (gospodarka mieszkaniowa, warunki zamieszkania),
  - pkt 5.4. – 5.8. - wyposażenie w infrastrukturę społeczną.

Zagadnienie wskazane w lit. d - bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę - zamieszczono w dokumentacji planistycznej.

9.3. Analiza wprowadzonych zmian pod kątem potrzeb i możliwości rozwoju gminy – obszar objęty „Zmianą studium 2017”.

Ze względu na stosunkowo nieznaczny upływ czasu od zatwierdzenia „Zmiany studium 2015” – 3 lata, „Zmiana studium 2017” miała charakter korekty obejmującej punktowe zmiany, których zakres określała uchwała inicjująca procedurę sporządzenia tej edycji zmiany Studium.

Podejmowane zmiany dotyczyły zmiany przeznaczenia terenów o niewielkich powierzchniach (punktowy charakter).

Rozmieszczenie i charakterystyka terenów objętych zmianą					
	przedmiot zmiany	przeznaczenie terenu przed zmianą	przeznaczenie terenu po zmianie	grupa terenów wg przyjętej poniżej klasyfikacji	powierzchnia [ha]
1.	teren w obrębie Kleszczów przy ul. Tulipanova	MN	MW	II	0,64
2.	teren w obrębie Wolica (w południowo-wschodniej części obrębu)	RM	MN/U	II	0,3
3.	teren w obrębie Rogowiec (w północnej części obrębu)	MN U ZLd	U U U	II I III	0,25 0,31 0,41

Zgodnie z zamieszczonymi powyżej danymi zmiany obejmowały następujące grupy terenów:

I – tereny, dla których zachowano dotychczasowe przeznaczenie pod zabudowę:

- U

-----
razem – 0,31 ha (16,2%)

II – tereny, dla których zmieniono dotychczasowe przeznaczenie pod zabudowę:

- z MN na MW
- z RM na MN/U
- z MN na U

---

razem – 1,19 ha (62,3%)

III – tereny biologicznie czynne, w tym przeznaczone do zalesienia – zmiana przeznaczenia na:

- U

---

razem – 0,41 (21,5%)

Powyższe zestawienie wskazuje, iż na tereny przeznaczone pod zabudowę składają się:

78,5% powierzchni objętej zmianami, tj. 0,012% powierzchni gminy stanowią tereny, na których wyłącznie zmieniono przeznaczenie terenów lub zachowano dotychczasowe, nie generując tym samym powstania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę;

21,5% powierzchni objętej zmianami, tj. 0,003% powierzchni gminy, stanowią tereny, które zostały wskazane do zabudowy. Jest to niewielka powierzchnia, która została wyznaczona w ramach uzupełniania istniejącej zwartej zabudowy.

Należy podkreślić, że tereny objęte zmianami i przeznaczone pod zabudowę zajmują łącznie 0,015% powierzchni gminy, co jednoznacznie wskazuje na marginalny charakter zmian. Opisane powyżej zmiany mają charakter punktowy i porządkujący.

W odniesieniu do możliwości finansowania przez gminę infrastruktury komunikacyjnej i technicznej należy stwierdzić, iż tereny objęte zmianą przeznaczenia znajdują się w zasięgu istniejącego układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej.

9.4. Obszar objęty „Zmianą studium 2018” w świetle wymagań art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy na tle bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę w gminie

Zakres obecnej „Zmiany studium 2018” określa uchwała inicjująca procedurę sporządzenia tej edycji dokumentu.

Wprowadzone zmiany dotyczą głównie zmiany przeznaczenia terenów w rejonie wysadu solnego Dębina w celu umożliwienia planowanego połączenia dwóch wyrobisk górniczych złoża Bełchatów, tj. Pola Szczerców i Pola Bełchatów i obejmują wyznaczenie nowego zasięgu terenów eksploatacji powierzchniowej oraz terenów przemysłowych stanowiących pas technologiczny pod obiekty towarzyszące wydobywaniu węgla brunatnego wraz z weryfikacją układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej.

Rozmieszczenie i charakterystyka terenów objętych zmianą przeznaczenia				
przedmiot zmiany	przeznaczenie terenu przed zmianą przeznaczenia	przeznaczenie terenu po zmianie przeznaczenia	grupa terenów wg przyjętej poniżej klasyfikacji	powierzchnia [ha]
teren określony w uchwale inicjującej procedurę sporządzenia „Zmiany studium 2018”	P	PG/EF	II	120,34
	PG	PG/EF	I	537,00
	R	PG/EF	IV	4,71
	ZL	PG/EF	IV	13,60
	P	P/EF	I	109,47
	PG	P/EF	III	0,44
	ZL	P/EF	IV	13,51

Zgodnie z zamieszczonymi powyżej danymi zmiany obejmują następujące grupy terenów:

I – tereny, dla których zachowano dotychczasowe przeznaczenie:

- P – P/EF,
- PG – PG/EF

-----
razem – 646,47 ha (80,9%)

II – tereny, dla których zmieniono dotychczasowe przeznaczenie pod zabudowę na tereny eksploatacji powierzchniowej:

- z P na PG/EF

-----
razem – 120,34 ha (15,1%)

III – tereny eksploatacji powierzchniowej PG – zmiana przeznaczenia na:

- P/EF

-----
razem – 0,44 ha (0,1%)

IV – tereny biologicznie czynne, w tym tereny rolne i leśne – zmiana przeznaczenia na:

- P/EF, PG/EF

-----
razem – 31,82 ha (3,9%)

W „Zmianie studium 2018” odniesiono się do bilansu sporządzonego w ramach poprzedniej „Zmiany studium 2017”.

W niżej zamieszczonej tabeli punkty 1-5 dotyczą bilansu sporządzonego w „Zmianie studium 2017”, natomiast punkty 6-9 zostały sporządzone dla potrzeb obecnej „Zmiany studium 2018” i wynikają ze zmian przeznaczenia wprowadzonych w tej edycji dokumentu.

	M	U	P
1. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę (m ² pow. użytkowej)	ok. 77,0 tys.	ok. 132,7 tys.	- *
2. Chłonność obszaru o w pełni wykształconej zwartej strukturze (m ² pow. użytkowej)	ok. 63,3 tys.	ok. 36,9 tys.	ok. 8,4 tys.
3. Chłonność obszaru poza obszarem o w pełni wykształconej zwartej strukturze przeznaczone w mpzp pod zabudowę (m ² pow. użytkowej)	ok. 298,5 tys.	ok. 199,0 tys.	ok. 2 141,2 tys.**

4. Porównanie poz. 1 z sumą poz. 2 i 3 (m ² pow. użytkowej)	- 284,8 tys.	- 103,2 tys.	- *
5. Nowa zabudowa wyznaczona w „Zmianie studium 2017” (m ² pow. użytkowej)	ok. 3,4 tys.	ok. 1,8 tys.	0
6. Bilans (pkt 4 zweryfikowany o pkt 5) (m ² pow. użytkowej)	- 288,2 tys.	-105,0 tys.	-
7. Tereny zabudowy, z których zrezygnowano w „Zmianie studium 2018” na skutek zmiany przeznaczenia (m ² pow. użytkowej)	0	0	0 **
8. Tereny zabudowy wyznaczone w „Zmianie studium 2018” (m ² pow. użytkowej)	0	0	0
9. Bilans terenów zabudowy w „Zmianie studium 2018” - poz. 8 minus poz. 7 (m ² pow. użytkowej)	0	0	0

* ze względu na specyfikę gminy – lokalizację kopalni węgla brunatnego oraz elektrowni Bełchatów – inwestycji o znaczeniu krajowym, ŁSSE – Podstrefy Kleszczów, samorządowych stref przemysłowych odstąpiono od szacowania maksymalnego zapotrzebowania na zabudowę produkcyjną odniesionego do sytuacji demograficznej gminy

** przyjmuje się, że tereny eksploatacji powierzchniowej oraz znajdujące się wokół nich tereny produkcyjne stanowiące strefy funkcjonalne obsługi technologicznej kopalni ze względu na charakter zagospodarowania nie są objęte bilansem

Podsumowanie bilansu

W obecnej „Zmianie studium 2018”:

- zabudowa mieszkaniowa – powierzchnia użytkowa nie uległa zmianie.
- zabudowa usługowa - powierzchnia użytkowa nie uległa zmianie.
- zabudowa produkcyjna - powierzchnia użytkowa nie uległa zmianie.

W odniesieniu do możliwości finansowania przez gminę infrastruktury komunikacyjnej i technicznej należy stwierdzić, iż tereny objęte zmianą przeznaczenia - tereny eksploatacji powierzchniowej oraz znajdujące się wokół nich tereny produkcyjne stanowiące strefy funkcjonalne obsługi technologicznej kopalni

nie będą wymagać budowy infrastruktury komunikacyjnej i technicznej realizowanej z środków publicznych.

10. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Na obszarze gminy Kleszczów planuje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- budowę rurociągu przesyłowego CO₂ odzyskiwanego w procesie filtracji, który ma przebiegać od nowo wybudowanego bloku energetycznego w kierunku północno – wschodnim w stronę gminy Bełchatów,
- budowę instalacji do termicznego przekształcania odpadów w Bogumiłowie,
- budowę projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia zasilającymi gminę od strony południowej i północnej wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I-ego stopnia,
- powstanie ośrodka geotermalnego zlokalizowanego w miejscowości Kleszczów,
- modernizację i przebudowę istniejącej oraz budowę projektowanej linii kolejowej do strefy przemysłowej w Bogumiłowie,
- lokalizację projektowanego zbiornika retencyjnego o powierzchni powyżej 5 ha „Czyżów” w oparciu o aneks do „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji”,
- powiększenie rezerwatu przyrody „Łuszczanowice”.

Lokalizacja planowanej elektrowni jądrowej na terenie gminy Kleszczów została ustalona bez konsultacji z władzami i społeczeństwem gminy. Planowana budowa tak kontrowersyjnego obiektu jakim jest elektrownia jądrowa wywołała burzliwe dyskusje i powszechny sprzeciw mieszkańców. W związku z tym na posiedzeniu Komisji Budżetu, Rozwoju, Rolnictwa i Ochrony Środowiska w dniu 8 kwietnia 2010 roku komisja podtrzymała stanowisko Rady Gminy zajęte na XLV sesji w dniu 6 stycznia 2010 roku o nie wyrażaniu zgody na lokalizację elektrowni jądrowej na terenie Gminy Kleszczów.

III. Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego.

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

1.1. Struktura funkcjonalna.

Pod względem zagospodarowania, podtrzymując wytyczne zmienianej edycji zmiany studium z 2013 r., w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy Kleszczów wyróżnia się trzy podstawowe strefy:

- północną – w której dominuje funkcja przemysłowa. To tu zlokalizowany jest główny element kompleksu energetycznego, czyli Elektrownia Bełchatów wraz z nowym blokiem elektrowni o mocy 858 MW, zaplecze techniczno – biurowe kopalni, składowisko popiołów „Bagno Lubień”, składowisko odpadów przemysłowych, centralna oczyszczalnia ścieków, strefa przemysłowa w Bogumiłowie ukierunkowana na gospodarowanie odpadami, tereny produkcyjno-usługowe zlokalizowane w Rogowcu,
- centralną – w której dominuje funkcja przemysłowa związana z eksploatacją węgla brunatnego. Znajduje się tu odkrywka Pola Bełchatów i docelowo część odkrywki Pola Szczerców, zwałowisko wewnętrzne na którym zlokalizowane są składowiska kopalin towarzyszących, składowisko popiołów i żużła, a docelowo również farma wiatrowa, pasy technologiczne i tereny przeznaczone do docelowego zagospodarowania przez Kopalnię,
- południową – na terenie której znajduje się główny układ osadniczy obejmujący tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej (istniejącej i projektowanej). W związku z tym, że gmina szybko się rozwija i jest ukierunkowana na pozyskiwanie nowych inwestorów w tej części zlokalizowane są również strefy przemysłowe (Kleszczów i Żłobnica). Dominująca tu niegdyś funkcja rolnicza w związku ze stopniowo postępującą urbanizacją jest sukcesywnie wypierana przez zespoły zabudowy mieszkaniowej i przemysłowo-

usługowej.

1.2. Struktura przestrzenna i kierunki zagospodarowania.

Kierunki zmian struktury przestrzennej powinny być oparte o zasadę zrównoważonego rozwoju i uwzględniać istniejące i przewidywane procesy, które w znacznym stopniu determinują przekształcenie układu funkcjonalnego. Wprowadzane zmiany muszą mieć na celu zwiększanie konkurencyjności obszaru gminy w regionie, co przekłada się na szeroko rozumiany rozwój społeczno - gospodarczy i podnosi jakość życia jego mieszkańców. Z tego powodu należy dążyć do uporządkowania struktur przestrzennych poprzez tworzenie czytelnie wyodrębnionych stref zabudowy: mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, terenów rekreacji i turystyki.

Analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, uwzględnienie wytycznych zawartych w dostępnych opracowaniach oraz bilans potrzeb i możliwości rozwoju gminy pozwala określić funkcję poszczególnych jednostek i obszarów oraz założenia polityki przestrzennej.

Podtrzymując podział struktury przestrzennej gminy, wyznacza się następujące kierunki zagospodarowania poszczególnych stref:

● strefa północna:

- produkcja energii elektrycznej w oparciu o węgiel brunatny ze złoża Bełchatów z uwzględnieniem powiązanych technologicznie struktur przestrzennych (składowisko Lubień, sieć przesyłowa, zbiorniki wód kopalnianych, itp.),
- działalność przemysłowa w ramach terenów produkcyjnych w Rogowcu i na obszarze zaplecza kopalni Bełchatów,
- rozwój strefy przemysłowej w Bogumiłowie (preferencja przedsięwzięć związanych z utylizacją odpadów uwzględniających technologie proekologiczne) - możliwość poszerzenia terenu w kierunku północno-zachodnim o wyznaczoną rezerwę, w momencie zagospodarowania 50% powierzchni pierwotnego obszaru,

- stopniowa rekultywacja terenów pogórnicznych oraz poszerzenie powierzchni kompleksów leśnych przez stopniowe zalesianie gruntów nieużytkowanych rolniczo,
- zabudowa mieszkaniowa miejscowości Kamień, Rogowiec i Stefanowizna jako funkcja uzupełniająca;
- strefa centralna:
  - eksploatacja węgla brunatnego złoża Bełchatów – Pole Bełchatów, a następnie Pole Szczerców,
  - realizacja farmy wiatrowej na zwałowisku wewnętrznym,
  - budowa wschodniej części obwodnicy gminnej,
  - powiązanie komunikacyjne głównego układu osadniczego znajdującego się na południu gminy z częścią północną poprzez budowę drogi na zwałowisku wewnętrznym,
  - rekultywacja składowiska popiołów i żużla na zwałowisku wewnętrznym,
  - docelowe zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych w kierunku sportowo-rekreacyjnym:
    - wyrobisko górnicze – zbiornik wodny z siecią infrastruktury rekreacyjno-turystycznej,
    - zwałowisko wewnętrzne – tereny sportowo-rekreacyjne (część zachodnia) oraz farma wiatrowa i tereny leśne (część wschodnia);
- strefa południowa:
  - rozwój przestrzenny i funkcjonalny podstawowego układu osadniczego,
  - wytworzenie nowoczesnego centrum gminy poprzez koncentrację zabudowy wielofunkcyjnej (mieszkaniowej i usługowej) oraz zorganizowanie w jego granicach przestrzeni publicznych (placu, skwerów, terenów zieleni urządzonej),
  - w ramach zagospodarowania „nowego centrum” preferencja działalności wykorzystujących zasoby wód geotermalnych,
  - promocja i dążenie do sukcesywnego zagospodarowywania stref przemysłowych w Kleszczowie i Żłobnicy,

- docelowo po zakończeniu eksploatacji zagospodarowanie terenów położonych na północy miejscowości Kleszczów i Żłobnica jako zaplecza turystycznego oraz sportowo-rekreacyjnego dla projektowanego w wyrobisku zbiornika wodnego,
- uwzględnienie jako rekreacyjno - wypoczynkowych terenów w sąsiedztwie projektowanego zbiornika wodnego w Czyżowie - zaplecze dla ruchu turystycznego,
- rolnictwo jako funkcja uzupełniająca.

W celu poprawy konkurencyjności terenów związanych z działalnością gospodarczą zakłada się doposażenie poszczególnych obszarów w infrastrukturę techniczną oraz wspieranie rozwoju gałęzi przemysłu wdrażających technologie proekologiczne oraz wykorzystujących „czyste źródła energii”.

Charakter gminy oraz zakładane zamierzenia inwestycyjne wiążą się z koniecznością poszerzania terenów przeznaczonych pod zabudowę, eksploatację powierzchniową lub elementy infrastrukturalne. Ryzyko nieodwracalnego zniekształcenia krajobrazu i zaburzenia równowagi funkcjonujących na terenie gminy i w sąsiedztwie ekosystemów wymusza równoległe z postępem urbanizacji działania mające na celu zniwelowanie oddziaływania na środowisko oraz poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Jako główne działania w tym kierunku zakłada się:

- redukcję emisji zanieczyszczeń,
- rekultywację terenów pogórnicych i zdegradowanych,
- powiększenie terenów leśnych,
- ochronę rezerwatu przyrody,
- wyłączenie z zabudowy terenów otwartych o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego, które tworzą strefę systemu ekologicznego gminy i pozostawienie ich w dotychczasowym zagospodarowaniu.

Określone kierunki zagospodarowania stanowią uaktualnienie, kontynuację i rozwinięcie wytycznych zawartych zarówno we wcześniejszych edycjach studium jak również w opracowaniach dotyczących przedmiotowego terenu. Zakładają maksymalne wykorzystanie istniejących walorów gospodarczych (nie zapominając

o wartościach przyrodniczo–kulturowych) za główny kierunek przyjmuje się dalszą stymulację, rozwój i podniesienie rangi gminy w strukturze województwa.

1.3. Przeznaczenie terenów.

Charakterystyka przeznaczenia terenów w ramach poszczególnych jednostek		
Podstawowe przeznaczenie terenu - funkcja wiodąca	Funkcja uzupełniająca	Wytyczne i zalecenia
MW Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	Tereny zabudowy usługowej	<ul style="list-style-type: none"> ● nowa zabudowa powinna stanowić uzupełnienie istniejącej struktury i nawiązywać do jej charakteru, ● zaleca się lokalizowanie funkcji usługowej jako nieuciążliwej usytuowanej w parterach budynków, ● zakłada się możliwość realizacji, w ramach wyznaczonego terenu, nowych nie wyznaczonych w zmianie studium ciągów komunikacyjnych, parkingów oraz lokalnych przestrzeni zieleni urządzonej i rekreacji (skwery i place zabaw), ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją;
MN Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Tereny zabudowy usługowej	<ul style="list-style-type: none"> ● należy dążyć do uzupełnienia istniejącej struktury poprzez wypełnianie luk w pasmach zabudowy, porządkowania przestrzeni oraz tworzenia lokalnych wnętrz urbanistycznych, ● zaleca się lokalizację funkcji uzupełniającej w ramach budynku mieszkalnego lub zblokowanego z nim budynku usługowego, ● w ramach istniejących siedlisk zabudowy zagrodowej zlokalizowanych w ramach zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się budowę, rozbudowę i przebudowę budynków inwentarskich, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● zakłada się możliwość realizacji w ramach terenu nowych nie wyznaczonych w zmianie studium ciągów komunikacyjnych, parkingów oraz lokalnych przestrzeni zieleni urządzonej i rekreacji (skwery i place zabaw), ● nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru;
MN/U Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej		<ul style="list-style-type: none"> ● dążenie do uzupełnienia istniejącej struktury poprzez wypełnianie luk w pasmach zabudowy, porządkowanie przestrzeni oraz tworzenia lokalnych wnętrz urbanistycznych, ● dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych w formie wolnostojącej, ● w ramach istniejących siedlisk zabudowy zagrodowej

		<p>zlokalizowanych w ramach zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się budowę, rozbudowę i przebudowę budynków inwentarskich,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się możliwość realizacji w ramach terenu nowych nie wyznaczonych w zmianie studium ciągów komunikacyjnych, parkingów, lokalnych przestrzeni zieleni urządzonej i rekreacji (skwery i place zabaw) oraz pasów zieleni izolacyjnej sytuowanej wzdłuż istniejącej obwodnicy gminnej, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● w przypadku realizacji obiektu usługowego zaleca się realizację miejsc postojowych w ilości przewidzianej dla zabudowy usługowej, ● przystosowanie istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem, ● nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru, ● zakaz prowadzenia działalności o uciążliwości wykraczającej poza granice nieruchomości;
RM Tereny zabudowy zagrodowej	Tereny zabudowy usługowej	<ul style="list-style-type: none"> ● zaleca się lokalizację funkcji uzupełniającej w ramach budynku mieszkalnego lub zblokowanego z nim budynku usługowego, ● należy dążyć do uzupełnienia istniejącej struktury poprzez wypełnianie luk w pasmach zabudowy, porządkowania przestrzeni oraz tworzenia lokalnych wnętrz urbanistycznych, ● przystosowanie istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, ● nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru, ● budynki o różnych funkcjach (mieszkaniowej, gospodarczej, inwentarskiej) powinny tworzyć jednolity zespół spójny z zabudową terenów sąsiednich, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją;
M/UC Tereny zabudowy wielofunkcyjnej centrum	<p>Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej</p> <p>Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej</p> <p>Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● w ramach podstawowego przeznaczenia przewiduje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej w tym obiekty: handlu, nieuciążliwego rzemiosła, gastronomii, administracyjno-biurowe, obsługi finansowej, kultury, rozrywki, oświaty, ochrony zdrowia, opieki społecznej, bazy noclegowe, hotele oraz obiekty związane z obsługą turystyki i wypoczynkiem, ● realizacja w ramach terenu miejsc postojowych w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej

	<p>Tereny zabudowy usługowej</p>	<p>działalności lub zagwarantowanie możliwości korzystania z parkingów ogólnodostępnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się lokalizację ogólnodostępnych parków, skwerów, placów zabaw, itp. wyposażonych w obiekty małej architektury, ● w ramach wyznaczonej na rysunku zmiany studium granicy obszarów przestrzeni publicznej możliwość lokalizacji ogólnodostępnego placu połączonego z terenami z nim sąsiadującymi za pomocą ciągów komunikacyjnych, ● obowiązek sporządzenia koncepcji zagospodarowania terenu dla projektowanego „nowego centrum”, która stworzy jednorodny zespół urbanistyczny powiązany funkcjonalnie z otoczeniem, ● możliwość realizacji, w ramach przedmiotowego przeznaczenia nowych nie wyznaczonych ciągów komunikacyjnych, parkingów oraz pasów zieleni izolacyjnej sytuowanej wzdłuż istniejącej obwodnicy gminnej, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● przewiduje się realizację połączenia komunikacyjnego pomiędzy terenami M/UC i UC/M w formie nadziemnej kładki pieszo-rowerowej, ● zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², ● zakaz prowadzenia działalności o uciążliwości wykraczającej poza granice nieruchomości, ● nakaz dostosowania obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
<p>UC/M Tereny zabudowy wielofunkcyjnej centrum</p>	<p>Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej</p> <p>Tereny zabudowy usługowej</p> <p>Tereny usług oświaty</p> <p>Tereny usług sportu</p> <p>Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, obsługi turystyki</p> <p>Tereny usług kultu religijnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● w ramach podstawowego przeznaczenia przewiduje się lokalizację zabudowy usługowej w tym obiekty: handlu, gastronomi, administracyjno-biurowe, obsługi finansowej, kongresowe i wystawiennicze, kultury, rozrywki, oświaty, ochrony zdrowia oraz bazy noclegowe, hotele oraz terenowe urządzenia sportowe (w tym boiska, korty, itp.), ● preferowanie działalności wykorzystujących zasoby wód geotermalnych, ● dopuszczenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wyłącznie dla osób prowadzących na danym terenie działalność gospodarczą, ● realizacja w ramach terenu miejsc postojowych w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności lub zagwarantowanie możliwości korzystania z parkingów ogólnodostępnych, ● zakłada się lokalizację ogólnodostępnych parków, skwerów, placów zabaw, itp. wyposażonych w obiekty małej architektury, ● w ramach wyznaczonej na rysunku zmiany studium granicy obszarów przestrzeni publicznej możliwość

		<p>lokalizacji ogólnodostępnego placu połączonego z terenami z nim sąsiadującymi za pomocą ciągów komunikacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● obowiązek sporządzenia koncepcji zagospodarowania terenu dla projektowanego placu, która stworzy jednorodny zespół urbanistyczny powiązany funkcjonalnie z otoczeniem ● możliwość realizacji, w ramach przedmiotowego przeznaczenia nowych nie wyznaczonych ciągów komunikacyjnych, parkingów oraz pasów zieleni izolacyjnej sytuowanej wzdłuż istniejącej obwodnicy gminnej, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● przewiduje się realizację połączenia komunikacyjnego pomiędzy terenami M/UC i UC/M w formie nadziemnej kładki pieszo-rowerowej, ● dopuszcza się lokalizację krzyży, kaplic, ołtarzy polowych, amfiteatrów, itp., ● zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², ● zakaz prowadzenia działalności o uciążliwości wykraczającej poza granice nieruchomości, ● nakaz dostosowania obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
<p>U Tereny zabudowy usługowej</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● należy dostosować istniejące zagospodarowanie do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem, ● w ramach terenów usługowych zlokalizowanych na terenie projektowanego osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowanej w Kolonii Łuszczanowice dopuszcza się, w razie zaistnienia takiej potrzeby, lokalizację budynków związanych z usługami oświaty, kultury wraz z potrzebną infrastrukturą, ● tereny te należy wyposażyć w odpowiednio wkomponowaną zieleń urządzoną, małą architekturę oraz parkingi w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności, ● nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązywać do jej charakteru, ● zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² z wyjątkiem terenu położonego w Kleszczowie w sąsiedztwie skrzyżowania ulic: Milenijnej i Ogrodowej, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło,

		<p>gospodarką ściekową oraz telekomunikacją,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zakaz prowadzenia działalności o uciążliwości wykraczającej poza granice nieruchomości, ● maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, ● nakaz dostosowania obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
<p>UC Tereny zabudowy usługowej centrum</p>	<p>Tereny zabudowy usługowej</p> <p>Tereny usług oświaty</p> <p>Tereny usług sportu</p> <p>Tereny usług kultury religijnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● w ramach podstawowego przeznaczenia przewiduje się lokalizację zabudowy usługowej w tym obiekty: handlu, gastronomii, administracyjno-biurowe, obsługi finansowej, kongresowe i wystawiennicze, kultury, rozrywki, oświaty, ochrony zdrowia, bazy noclegowe, hotele oraz terenowe urzędnia sportowe (w tym boiska, korty itp.), z preferowaniem takich usług, które mogłyby wykorzystać istniejące zasoby wód geotermalnych, ● możliwość lokalizacji ogólnodostępnych przestrzeni publicznych (w tym parków, skwerów, placów zabaw) wyposażonych w obiekty małej architektury oraz parkingi w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności, ● możliwość realizacji, w ramach przedmiotowego przeznaczenia nowych nie wyznaczonych ciągów komunikacyjnych oraz pasów zieleni izolacyjnej sytuowanej wzdłuż istniejącej obwodnicy gminnej, ● zakłada się możliwość lokalizacji urzędów, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● dopuszcza się lokalizację krzyży, kaplic, ołtarzy polowych, amfiteatrów, itp., ● zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², ● zakaz prowadzenia działalności o uciążliwości wykraczającej poza granice nieruchomości, ● zakaz stosowania ogrodzeń wykonanych z prefabrykowanych płyt betonowych, ● nakaz dostosowania obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
<p>UO Tereny usług oświaty</p>	<p>Tereny usług sportu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● w ramach podstawowego przeznaczenia przewiduje się lokalizację szkół, przedszkoli, żłobków, itp. oraz współdziałających z nimi jednostek: internatów, świetlic, bibliotek, itp., ● w ramach terenów dopuszcza się lokalizację placów zabaw, boisk, trybun, terenowych urzędów sportowych oraz wszelkiej związanej z nimi infrastruktury, ● gabaryty i forma architektoniczna lokalizowanych obiektów powinna współgrać z otoczeniem, uzupełniać je i wzbogacać, ● tereny te należy wyposażyć w odpowiednio zakomponowaną zieleń urządzoną, małą architekturę oraz parkingi w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności,

		<ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, ● nakaz dostosowania obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
UK Tereny usług kultu religijnego		<ul style="list-style-type: none"> ● w ramach podstawowego przeznaczenia przewiduje się lokalizację obiektów kultu religijnego (kościół, kaplic, sal parafialnych itp.) oraz towarzyszących im obiektów mieszkaniowych i gospodarczych, ● dopuszcza się w ramach terenów organizację parkingów związanych z obsługą funkcji podstawowej, skwerów, placów oraz zieleni urządzonej, ● maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu;
US Tereny usług sportu	Tereny zabudowy usługowej	<ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się urządzenie boisk, lodowisk, hal sportowych, basenów, placów zabaw oraz innych terenowych urządzeń sportowych, ● dopuszcza się lokalizację trybun, zadaszeń, szatni, zaplecza biurowo-administracyjnego i gospodarczego oraz infrastruktury związanej z funkcją terenu, ● w ramach funkcji uzupełniającej dopuszcza się obiekty związane z obsługą podstawowego przeznaczenia terenu (handel, gastronomia, hotelarstwo), a w miejscowości Czyżów również strażnice, dom kultury i świetlice wiejską, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● w ramach terenu zakłada się realizację odpowiedniej ilości miejsc postojowych związanych z jego obsługą;
UT Tereny rekreacyjno-wypoczynko-we, obsługi turystyki Rezerwa pod tereny rekreacyjno-wypoczynko-we, obsługi turystyki	Tereny zabudowy usługowej	<ul style="list-style-type: none"> ● w ramach podstawowego przeznaczenia przewiduje się lokalizację obiektów związanych z turystyką i wypoczynkiem (baza noclegowa i gastronomiczna, pola biwakowe, itp.) oraz sportem i rekreacją (boiska, urządzenia sportowe, plaże, kąpieliska, itp.), ● ze względu na ogólnodostępny charakter i specyfikę przeznaczenia zakłada się tworzenie przestrzeni publicznych połączonych z obszarami sąsiednimi za pomocą terenów zielonych oraz ciągów pieszo – jezdnych, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● zaleca się maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu; <p>Dla rezerwy pod tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, obsługi turystyki zlokalizowanych na północy miejscowości Kleszczów</p>

		<p>i Żłobnica:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się zagospodarowanie jako zaplecze turystyczne oraz sportowo-rekreacyjne projektowanego zbiornika wodnego w wyrobisku po zakończeniu eksploatacji, ● zakłada się lokalizację obiektów związanych z turystyką i wypoczynkiem (baza noclegowa i gastronomiczna, pola biwakowe, itp.) oraz sportem i rekreacją (boiska, urządzenia sportowe, pola golfowe, plaże, kąpieliska, przystanie, itp.) a także centra rozrywki, lunaparki, obiekty usługowe, konferencyjne i wystawiennicze, ● pozostałe ustalenia zgodne z zapisami dla przedmiotowego przeznaczenia;
<p>P-U Tereny produkcyjno-usługowe</p>	Tereny zabudowy mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> ● dopuszcza się lokalizowanie budynków mieszkalnych wyłącznie dla właścicieli i obsługi, ● zakaz realizacji przedsięwzięć, których oddziaływanie na środowisko wykracza poza granice działki, do której właściciel posiada tytuł prawny, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● zaleca się urządzenie terenu z zastosowaniem zieleni izolacyjnej lokalizowanej wzdłuż granic;
<p>P Tereny produkcyjne, składy i magazyny</p> <p>Rezerwa pod tereny produkcyjne, składy i magazyny</p>	Tereny zabudowy usługowej	<ul style="list-style-type: none"> ● lokalizacja zakładów przemysłowych, składów, baz budowlanych, baz sprzętu technicznego, baz transportowych oraz parków technologicznych, ● dla strefy przemysłowej w Bogumiłowie i Rogowcu poza w/w głównym przeznaczeniem określa się dodatkowo możliwość lokalizacji przedsięwzięć związanych z gospodarowaniem odpadami w zakresie technologii proekologicznej oraz źródeł wytwórczych energii elektrycznej pochodzącej z utylizacji odpadów, ● w ramach funkcji uzupełniającej przewiduje się realizację stacji obsługi pojazdów, obiektów drobnej wytwórczości oraz usług rzemiosła, ● dopuszcza się lokalizację terenów usługowych (np. przychodni zdrowia, sklepu) związanych z obsługą podstawowego przeznaczenia terenu, ● możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, ● możliwość lokalizacji bocznic kolejowych, ● zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, ● w ramach terenów sąsiadujących z zabudową mieszkaniową (również w przypadku, gdy tereny rozdzielone są drogą) obowiązek urządzenia pasa zieleni izolacyjnej, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz

		<p style="text-align: center;">telekomunikacją;</p> <p>Dla terenów Elektrowni Bełchatów zaznaczonych na rysunku zmiany studium (czerwoną ramką i fioletowym wypełnieniem) ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przeznaczenie podstawowe to obiekty związane z produkcją energii elektrycznej i ciepłej, ● dopuszcza się inne formy zagospodarowania przemysłowego, nie będących w sprzeczności z funkcją podstawową, ● dopuszcza się możliwość budowy, przebudowy, rozbudowy w oparciu o aktualne plany inwestycyjne i remontowe, ● zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej; <p>Dla terenów Kopalni Bełchatów zaznaczonych na rysunku zmiany studium (granatową ramką i fioletowym wypełnieniem) oraz terenów produkcyjnych zlokalizowanych wokół wyrobiska ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przeznaczenie podstawowe to przemysł wydobywczy węgla brunatnego metodą odkrywkową wraz z pasem technologicznym pod urządzenia towarzyszące, obiekty produkcyjne, składowiska, ● dopuszcza się inne formy zagospodarowania przemysłowego, które nie są sprzeczne z funkcją podstawową, ● dopuszcza się możliwość budowy, przebudowy, rozbudowy zgodnie z Załoženiami Techniczno – Ekonomicznymi Budowy Odkrywki Węgla Brunatnego „Szczerców” i „Bełchatów”, ● zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej; <p>Dla terenów samorządowych stref przemysłowych zaznaczonych na rysunku zmiany studium (fioletową linią w układzie kreska, kropka) ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dopuszcza się możliwość produkcji energii elektrycznej z wykorzystaniem instalacji fotowoltaicznych wraz z lokalizacją niezbędnych elementów stanowiących infrastrukturę towarzyszącą, ● w przypadku zagospodarowania w formie farmy fotowoltaicznej wytwarzającej energię o mocy przekraczającej 100kW strefa ochronna związana z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikająca z rozmieszczenia ww. urządzeń nie może wykraczać poza ustaloną na rysunku zmiany studium granicę samorządowej strefy przemysłowej. <p>Dla rezerwy pod tereny produkcyjne, składy i magazyny zlokalizowanej w sąsiedztwie strefy przemysłowej w Bogumiłowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● możliwość uruchomienia terenu, w momencie zagospodarowania 50% powierzchni pierwotnego obszaru, ● pozostałe ustalenia zgodne z zapisami dla przedmiotowego przeznaczenia; <p>● warunki zagospodarowania w ramach podstawowego</p>
PG	Tereny	

<p>Tereny eksploatacji powierzchniowej</p>	<p>infrastruktury technicznej</p>	<p>przeznaczenia terenu, eksploatacji, kierunki rekultywacji zgodnie z wydanymi koncesjami,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dla terenów eksploatacji powierzchniowej (z wyłączeniem terenów eksploatacji węgla brunatnego) przewiduje się leśny kierunek rekultywacji, ● w ramach terenu dopuszcza się lokalizację zaplecza gospodarczo-socjalnego oraz obiektów i urządzeń związanych z obsługą podstawowego przeznaczenia, ● możliwość lokalizacji urządzeń i obiektów służących zaopatrzeniu w wodę, energię elektryczną, energię ciepłą, dotyczących gospodarką ściekową i unieszkodliwiania odpadów oraz innej infrastruktury technicznej związanej z obsługą terenu, <p>Dla terenu eksploatacji powierzchniowej położonego w Żłobnicy, w bezpośrednim sąsiedztwie terenu wskazanego dla lokalizacji farmy fotowoltaicznej ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dopuszcza się zagospodarowania związane z produkcją energii elektrycznej z wykorzystaniem instalacji fotowoltaicznych wraz z lokalizacją niezbędnych elementów stanowiących infrastrukturę towarzyszącą, ● wszelkie ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW muszą się zawrzeć w granicach strefy wyznaczonej na rysunku planu;
<p>PS Tereny składowisk</p>	<p>Tereny infrastruktury technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● w ramach funkcji uzupełniającej dopuszcza się lokalizowanie terenów infrastruktury technicznej związanych z obsługą składowisk, ● obowiązek rekultywacji niezwłocznie po zakończeniu działalności na danym terenie, ● możliwość lokalizacji urządzeń i obiektów służących zaopatrzeniu w wodę, energię elektryczną, energię ciepłą, dotyczących telekomunikacji, gospodarki ściekowej i unieszkodliwiania odpadów oraz innej infrastruktury technicznej związanej z obsługą terenu, ● dopuszcza się eksploatację kopalni składowanych w obrębie wierzchołki wałownika wewnętrznego;
<p>IT Tereny infrastruktury technicznej</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się utrzymanie dotychczasowego zagospodarowania oraz możliwość lokalizowania nowych budynków, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wynikających z funkcji terenu, ● możliwość lokalizacji urządzeń i obiektów służących zaopatrzeniu w wodę, energię elektryczną, energię ciepłą, dotyczących telekomunikacji, gospodarki ściekowej i unieszkodliwiania odpadów oraz innej infrastruktury technicznej związanej z obsługą terenu, ● dopuszcza się w związku z budową, rozbudową, przebudową lub modernizacją systemów infrastruktury technicznej lokalizowanie obiektów i urządzeń związanych z ich funkcjonowaniem poza wyznaczonymi terenami;
<p>KS</p>	<p>Tereny zabudowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● podstawowe przeznaczenie terenu zakłada

<p>Tereny obsługi komunikacji</p>	<p>usługowej</p>	<p>zagospodarowanie związane z obsługą ruchu samochodowego – stacja paliw, parkingi oraz obiekty związane z doraźną obsługą pojazdów,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● jako uzupełnienie wiodącej funkcji terenu dopuszcza się działalność związaną z handlem i gastronomią oraz realizacją terenów zieleni urządzonej, ● zagospodarowanie w ramach podstawowego przeznaczenia stwarza niebezpieczeństwo emisji zanieczyszczeń do gleby w związku z czym zakłada się, iż wody opadowe z utwardzonych powierzchni przed wprowadzeniem do kanalizacji deszczowej zostaną poddane podczyszczeniu, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją;
<p>KK Tereny kolejowe</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się utrzymanie istniejącej oraz realizację projektowanej linii kolejowej zaznaczonej na załącznikach graficznych zmiany studium, ● dopuszcza się możliwość lokalizacji sieci i urządzeń kolejowych, bocznic, parkingów oraz placów rozładunkowych i przeładunkowych;
<p>KL Tereny komunikacji lotniczej</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● zakłada się zagospodarowanie związane z transportem lotniczym, ● w ramach terenu dopuszcza się lokalizację zaplecza związanego z przeznaczeniem terenu jak również obiektów i urządzeń związanych z jego obsługą , ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją;
<p>EW Tereny wskazane do lokalizacji farm wiatrowych</p>	<p>Tereny infrastruktury technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazane tereny służą lokalizacji inwestycji polegającej na budowie zespołu elektrowni wiatrowych, ● dopuszcza się etapowanie inwestycji jednocześnie zakazując realizacji pojedynczych turbin jako docelowego zagospodarowania, ● przy wyznaczaniu konkretnej lokalizacji poszczególnych obiektów należy uwzględnić istniejące zagospodarowanie (sąsiadującą zabudowę mieszkaniową) i dostosować odległość przedsięwzięcia od terenów objętych ochroną akustyczną, ● ostateczne usytuowanie poszczególnych elektrowni wiatrowych wiązać się będzie z przeprowadzeniem badań mających na celu określenie oddziaływania na środowisko, ● w ramach terenu dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z obsługą farmy wiatrowej (stacje elektroenergetyczne, sieci energetyczne, itp.) oraz terenów infrastruktury technicznej, ● wszelkie ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające

		z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW muszą się zawrzeć w granicach strefy wyznaczonej na rysunku planu;
EF Tereny wskazane do lokalizacji farm fotowoltaicznych	Tereny infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazane tereny służą lokalizacji inwestycji polegającej na budowie farmy (<i>farm</i>) fotowoltaicznej (<i>ych</i>), ● dopuszcza się częściowe wykorzystanie wskazanego terenu dla ww. zagospodarowania, ● w ramach terenu dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z obsługą farmy fotowoltaicznej (stacje elektroenergetyczne, sieci energetyczne itp.) oraz terenów infrastruktury technicznej, ● wszelkie ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW muszą się zawrzeć w granicach strefy wyznaczonej na rysunku planu; <p>Dla terenów wskazanych w obszarze Kopalni Bełchatów:</p> <p><i>dla terenu objętego „Zmianą studium 2015” ustala się:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● lokalizacja farmy fotowoltaicznej może stanowić zagospodarowanie alternatywne lub uzupełniające w stosunku do zagospodarowania w formie zespołów elektrowni wiatrowych, ● wykorzystanie dla zabudowy infrastruktury w zakresie energii odnawialnej jest możliwe do czasu przystąpienia do rekultywacji usytuowanych w sąsiedztwie zbiorników popiołowych, w ramach której planuje się zagospodarowanie zgromadzonych na terenie nadmiarów zwałowanego nadkładu do przykrycia zeskładowanego w ww. zbiornikach popiołu; <p><i>dla terenu objętego „Zmianą studium 2018” ustala się:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● wykorzystanie dla zabudowy infrastruktury w zakresie energii odnawialnej jest możliwe do czasu przystąpienia do rekultywacji wyrobiska. <p>Dla terenu wskazanego w Żłobnicy ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● w ramach zagospodarowania obowiązuje zachowanie pasa terenu o szerokości 20 m na każdą stronę od cieków wodnych wolnych od sytuowania instalacji fotowoltaicznych;
ZP Tereny zieleni urządzonej		<ul style="list-style-type: none"> ● jako główną formę zagospodarowania terenów określa się urządzenie parków, skwerów, placów zabaw itp., ● zakłada się lokalizację obiektów małej architektury (rzeźb, ławek, koszy, itp.), oświetlenia oraz terenowych urządzeń sportowych jako elementów integralnego wyposażenia terenu, ● zaleca się ochronę, konserwację oraz maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, ● zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych poza obiektami małej architektury stanowiącymi wyposażenie terenu oraz obiektami związanymi z obsługą terenu, ● uporządkowana zieleń, szereg obiektów małej

		<p>architektury oraz dbałość wkładana w utrzymanie terenów ma na celu w ramach zwartych struktur mieszkaniowych stworzenia enklaw służących wypoczynkowi, a jednocześnie eksponujących wartości kulturowe danego terenu oraz umacniających poczucie lokalnej więzi społecznej;</p>
ZC Tereny cmentarzy		<ul style="list-style-type: none"> zakłada się utrzymanie obecnego zagospodarowania wraz z możliwością realizacji obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu (kaplica, itp.) oraz jej obsługą (parking);
ZL Tereny leśne		<ul style="list-style-type: none"> podstawowe przeznaczenie terenów stanowią lasy wraz z wszelkimi obiektami i urządzeniami służącymi prowadzeniu racjonalnej gospodarki leśnej, w ramach funkcji terenu zakłada się wszelkie działania mające na celu utrzymanie kompleksów leśnych jako ważnego elementu ekosystemu, z możliwością jego powiększenia, dopuszcza się, w przypadku braku możliwości innych rozwiązań, lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, dopuszcza się na terenach leśnych tworzenie polan śródleśnych, niewielkich zbiorników wodnych, rowów i zbiorników melioracyjnych, poza działaniami prowadzonymi w ramach gospodarki leśnej zakłada się wykorzystanie terenów leśnych jako bazy rekreacyjnej służącej aktywnemu wypoczynkowi, propagowanie polityki ekologicznej, świadomego i racjonalnego korzystania z zasobów naturalnych oraz wdrażanie struktur służących ochronie i umiejętnemu kształtowaniu środowiska stanowi element polityki, której celem ma być utrzymanie i powiększenie terenów wolnych od zabudowy, w tym terenów leśnych, składających się na system ekologiczny gminy, popularyzacja miejsc o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych przez realizację ścieżek dydaktycznych, szlaków turystycznych, infrastruktury obsługującej ruch podróżnych oraz obiekty małej architektury, w tym: altany ekologiczne itp.;
ZLd Tereny przeznaczone do zalesienia		<ul style="list-style-type: none"> określone przeznaczenie terenu jest kierunkiem polityki (stopniowe zalesienie gruntów prowadzące do powiększenia terenów leśnych oraz rozbudowy systemu ekologicznego), nie wyklucza obecnej formy użytkowania (grunty orne, łąki, itp.) do czasu docelowego zagospodarowania, zakaz realizacji nowej zabudowy za wyjątkiem obiektów, budynków i urządzeń służących gospodarce leśnej, dopuszcza się, w przypadku braku możliwości innych rozwiązań, lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, do czasu zalesienia, obowiązuje użytkowanie gruntów zgodne z obecnym sposobem ich wykorzystywania,

		<ul style="list-style-type: none"> ● zachowanie istniejących siedlisk zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych w ramach terenu z możliwością ich modernizacji, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy, ● dopuszcza się zalesianie, nie wyznaczonych na rysunku studium terenów rolnych (gleby niższych klas bonitacyjnych), na których zakończono użytkowanie rolnicze;
RŁ Tereny trwałych użytków zielonych		<ul style="list-style-type: none"> ● utrzymanie obecnego zagospodarowania w postaci łąk i pastwisk jako naturalnych terenów zielonych oraz lokalnych korytarzy ekologicznych, ● zwiększenie zasobów wodnych poprzez budowę zbiorników małej retencji, ● ochrona dolin rzecznych oraz ostoi fauny i flory przez tworzenie miejscowych zadrzewień, w jak największym stopniu utrzymywanie naturalnych skupisk roślinności wysokiej oraz jak najmniejszej urbanizacji, ● dopuszcza się rolnicze wykorzystanie terenów oraz miejscowe udostępnianie dla funkcji turystycznej, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● zachowanie rozproszonej zabudowy zagrodowej z możliwością budowy, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy budynków w ramach istniejącego siedliska, ● zakaz lokalizacji przegród przestrzennych w poprzek dolin za wyjątkiem budowli służących gospodarce wodnej;
R Tereny rolne		<ul style="list-style-type: none"> ● podstawowym przeznaczeniem terenu są uprawy rolne, ● za uzupełnienie wiodącej funkcji uznaje się łąki, zadrzewienia, zakrzewienia i tereny trwałych użytków zielonych, ● ogranicza się do minimum przeznaczenie gleb chronionych na cele nierolnicze, ● dopuszcza się lokalizację budynków gospodarczych związanych z rolnictwem, ● zakłada się możliwość lokalizacji urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją, ● zachowanie rozproszonej zabudowy zagrodowej z możliwością budowy, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy budynków w ramach istniejącego siedliska, ● dopuszcza się zalesianie nie wyznaczonych na rysunku zmiany studium terenów rolnych (gleby niższych klas bonitacyjnych), na których zakończono użytkowanie rolnicze;
W Tereny wód		<ul style="list-style-type: none"> ● jako główne zagospodarowanie i podstawowe przeznaczenie terenów uznaje się rzeki, ciekі, rowy,

powierzchniowych		<p>istniejące i projektowane zbiorniki wodne,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● jako kierunek w zakresie zagospodarowania określa się zwiększenie zasobów wodnych poprzez budowę zbiorników małej retencji, ● zakaz lokalizacji przegród przestrzennych w poprzek cieków, za wyjątkiem budowli służących gospodarce wodnej, ● zachowanie istniejącej sieci rowów i systemów drenarskich zapewniających prawidłowe funkcjonowanie odwodnienia i odbioru wód, ● zapewnienie możliwości dojazdu do terenów wód powierzchniowych, ● zakaz zrzutu nieoczyszczonych ścieków do wód.
------------------	--	---

1.4. Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów.

Parametry i wskaźniki urbanistyczne				
Przeznaczenie terenu	Minimalna wielkość wydzielonej działki budowlanej (m ²)	Maksymalna powierzchnia zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)	Maksymalna wysokość budynków
MW Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	2000	60	30	do 4 kondygnacji
MN Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	700	50	40	budynki mieszkalne: 11 m lub 3 kondygnacje budynki gospodarcze i garażowe: 6 m
MN/U Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej	1000	70	20	budynki mieszkalne i usługowe: 12 m lub 3 kondygnacje budynki gospodarcze i garażowe: 6 m
RM Tereny zabudowy zagrodowej	1000	60	30	budynki mieszkalne: 12 m lub 3 kondygnacje budynki gospodarcze, inwentarskie i garażowe: 12 m
U Tereny zabudowy usługowej	700	75	15	budynki usługowe: 12 m lub 3 kondygnacje budynki gospodarcze i garażowe: 6 m
UO	1000	60	20	budynki usług oświaty:

Tereny usług oświaty				16 m budynki gospodarcze i garażowe: 6 m
US Tereny usług sportu i rekreacji	1000	15	60	12 m lub 3 kondygnacje
UT Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, obsługi turystyki	2000	30	60	12 m lub 3 kondygnacje
P-U Tereny produkcyjno-usługowe	1000	70	5	12 m
P Tereny produkcyjne, składy i magazyny	2000	70	5	25 m
KS Tereny obsługi komunikacji	1000	50	20	7

Określona w powyższej tabeli maksymalna wysokość budynków nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności, masztów, silosów, zadaszeń nad trybunami, boiskami i terenowymi urządzeniami sportowymi oraz innych obiektów wynikających z technologii produkcji. W przypadku obiektów budowlanych o wysokości równej i większej od 50 m n.p.t., zachodzi konieczność zgłoszenia planowanej inwestycji do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę w celu uzgodnienia lokalizacji oraz ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.

Parametry i wskaźniki dotyczące terenów produkcyjnych, składów i magazynów nie dotyczą zagospodarowania obszaru elektrowni oraz kopalni ze względu na jego skomplikowaną strukturę .

Pozostałe, niewymienione w powyższej tabeli tereny, ze względu na ich specyfikę należy potraktować odrębnie, a parametry i wskaźniki sprecyzować indywidualnie na etapie opracowania planu miejscowego.

Ponadto, odrębnej analizy wymagają tereny lokalizacji farm wiatrowych. Przyjmuje się, że gabaryty projektowanych obiektów budowlanych winny być

określane każdorazowo ze względu na ich silną ingerencję w krajobraz. Decyzje lokalizacyjne należy podejmować ze szczególnym uwzględnieniem siedzib ludzkich istniejących w sąsiedztwie, ewentualnych tras wędrówek ptaków oraz występujących w sąsiedztwie obszarów ochrony przyrody.

Przy określaniu lokalizacji farm wiatrowych, należy dążyć do maksymalnego ograniczenia zakresu potencjalnych uciążliwości na otoczenie.

1.5. Tereny wskazane do wyłączenia spod zabudowy.

Tereny wymagające wyłączenia spod zabudowy obejmują kilka kategorii, wiążących się z uciążliwością obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, potrzebą utrzymania rezerw terenowych dla inwestycji infrastrukturalnych, koniecznością zachowania zasobów środowiska i wymogów ładu przestrzennego, brakiem przydatności gruntów dla zabudowy.

Wyżej wymienione tereny to:

- strefy oddziaływania kopalni i elektrowni, w tym:
  - obszary zlokalizowane w pasie minimum 150 m wokół górnych projektowanych krawędzi wyrobiska Pola Bełchatów i Pola Szczerców,
  - obszary wyrobisk górniczych oraz zwałowiska wewnętrznego Pola Bełchatów,
  - obszary usytuowane w rejonie wsi Kamień (od projektowanej krawędzi wyrobiska do drogi Rogowiec-Chabielice), poza terenami zabudowy wyznaczonymi na rysunku,
  - obszary zlokalizowane w obręb filara rozdzielającego istniejące wyrobisko Pola Bełchatów i projektowane wyrobisko Pola Szczerców,
- strefy ochronne cmentarzy – odległości co najmniej 150 m dla zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź przechowujących artykuły żywności oraz od studni, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody pitnej lub dla potrzeb gospodarczych; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w odległości 50-150 m od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone,

- strefy oddziaływania obiektów infrastruktury technicznej,
- strefy ochronne ujęć wody,
- obszary ochrony przyrody:
  - użytki ekologiczne,
  - rezerwat przyrody wraz z terenem przewidzianym do projektowanego poszerzenia,
- tereny leśne oraz obszary przeznaczone do zalesienia (z wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej),
- tereny wód śródlądowych i projektowanych zbiorników wodnych,
- tereny dolin rzecznych, korytarze i ciągi ekologiczne oraz ich lokalne obszary węzłowe.

Wyłączenie spod zabudowy w/w terenów oznacza brak możliwości realizacji nowych obiektów kubaturowych, jednocześnie uwzględniając i zachowując istniejące siedliska i zlokalizowaną w nich zabudowę. Dopuszcza się również realizację niezbędnych urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, zakładając jak najmniejszą ingerencję w środowisko przyrodnicze i krajobraz.

1.6. Wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń studium w zakresie kierunków i wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania i przeznaczenia terenów.

Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów należy traktować jako wielkości wyjściowe. Przy sporządzaniu planów miejscowych, każdorazowo należy przeanalizować uwarunkowania przestrzenne danego terenu w odpowiednim stopniu uszczegółowienia oraz dostosować podane wielkości do zamierzeń przyjętych założeń urbanistycznych i kompozycyjnych.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uściślić granice terenów wyłączonych spod zabudowy, uwzględniając istniejące uwarunkowania, w szczególności istniejącą zabudowę oraz projektowane, nie określone na rysunku, ze względu na skalę opracowania oraz nie istniejące w chwili obecnej, lecz dopuszczone zapisami zmiany studium pozostałe struktury

przestrzenne (np. infrastruktura techniczna).

2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

Odkrywkowa eksploatacja węgla brunatnego wymuszona przestrzenną formą występowania złoża oraz zagospodarowanie pozyskiwanego surowca w procesie produkcji energii elektrycznej i technologicznie związana z tym infrastruktura powodują w sposób nieunikniony zmiany w przestrzeni. Wynikające z tego faktu zainwestowanie terenów i zachodzące w jego ramach procesy stanowią największe zagrożenie dla poszczególnych elementów środowiska, przyrody oraz krajobrazu, w odniesieniu nie tylko do gminy Kleszczów ale wielokrotnie większego obszaru. Rozpatrując rozmiar i zasięg ingerencji w naturalną strukturę otoczenia określenie zestawu uniwersalnych wytycznych służących ochronie przyrody i środowiska oraz niwelujących zakłócenia krajobrazu staje się trudne lub wręcz niemożliwe. W zależności od zastosowanej techniki oraz opracowanej technologii, wrażliwości poszczególnych komponentów środowiska i przyrody na negatywne formy oddziaływania i przyjęte w związku z tym sposoby zabezpieczeń, należy założyć działania prowadzące do likwidacji, kompensacji lub minimalizacji powstałych przeobrażeń. Skala przedsięwzięcia, obecny stopień zdegradowania oraz projektowane przeznaczenie terenów i dopuszczony zakres zainwestowania sprawiają, iż w proces odtwarzania zniekształconego systemu ekologicznego powinna zaangażować się nie tylko lokalna społeczność i władze gminy ale również organy samorządu i struktury działające w ramach powiatu i województwa.

Przepisy o ochronie środowiska określają wytyczne odnośnie zapewnienia warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska. Z tego powodu należy dążyć do eliminowania i ograniczenia zagrożeń oraz podejmowania działań, które będą temu zapobiegać. Kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych powinno uwzględniać racjonalne wykorzystanie przestrzeni co wiąże się z lokalizowaniem funkcji i odpowiednim sposobem zagospodarowania terenu zgodnym z jego predyspozycjami przyrodniczymi (walorami i wrażliwością na degradację). W związku z czym, rozwój układów

zabudowy powinien maksymalnie wykorzystywać już istniejące zainwestowanie (w szczególności sieć drogową i systemy infrastruktury technicznej) i zagospodarowanie terenów.

Ochrona środowiska wyrażona poprzez rozwiązania planistyczne, które należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma na celu poprawę warunków życia ludzi poprzez poprawę jakości środowiska oraz proekologiczny rozwój przestrzenny oparty o minimalizację konfliktów wywołanych w skutek postępującej urbanizacji. Cele te powinny być realizowane w szczególności poprzez ochronę niżej określonych elementów środowiska.

2.1. Powierzchnia ziemi.

Teren gminy Kleszczów jest jednym z najbardziej przekształconych obszarów w skali kraju. Jego struktura została na nowo ukształtowana w wyniku powierzchniowej eksploatacji surowców w okresie ostatnich 30 lat. Powstałe w ten sposób wielkopowierzchniowe formy, w tym wyrobisko Pola Bełchatów, docelowa odkrywka Pola Szczerców (powstałe na skutek eksploatacji węgla brunatnego), uzupełnione stosunkowo mniejszymi formami uformowanymi w procesach pozyskiwania kruszywa naturalnego stanowią główne formy deformacji powierzchni ziemi, wskutek których, zmniejszeniu uległy powierzchnie pól uprawnych, łąk, pastwisk i lasów.

Zajmowanie gruntów pod wyrobisko górnicze Pola Bełchatów zostało zakończone w 2005 r. tj. wraz z zakończeniem pracy pierwszego poziomu nadkładowego, po osiągnięciu robotami górniczymi docelowej projektowanej zachodniej granicy wyrobiska. W Polu Szczerców przewiduje się, że zajmowanie gruntów pod budowę wyrobiska górniczego oraz obiekty związane z uzbrojeniem terenu, odbywać się będzie do ok. 2030 roku. Otrzymane masy ziemne będą wykorzystane do wyplącania wyrobiska poeksploatacyjnego i utworzenia zwałowiska zewnętrznego zlokalizowanego na terenie gminy Szczerców. Odpowiednie gospodarowanie zasobami ziemi przez kopalnię może stworzyć także „pozytywne” formy terenu, które po zakończeniu procesu rekultywacji na nowo wpiszą się

w krajobraz gminy (np. zwałowisko wewnętrzne Pola Bełchatów ma być wykorzystane do rozwoju funkcji rekreacyjno – wypoczynkowej, która będzie towarzyszyć projektowanemu zbiornikowi wodnemu znajdującemu się w ramach obecnego wyrobiska).

2.2. Wody powierzchniowe i podziemne.

W wyniku intensywnie prowadzonego odwodnienia Pola Bełchatów i Pola Szczerców zmieniły się naturalne zasoby wodne – przekształcona została sieć hydrograficzna, która musiała być dostosowana do odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego, zmieniły się warunki krążenia wód podziemnych, powstał lej depresyjny. Z tego powodu bardzo ważne jest odpowiednie gospodarowanie zasobami wodnymi. W celu ich ochrony należy:

- zakazać rolniczego wykorzystania ścieków w strefach ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych,
- dostosować lokalizację nowych obiektów, uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych,
- zakazać prowadzenia nowych działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne, w tym wznoszenia budowli wodnych, przegradzania dolin rzecznych (nie służących gospodarce wodnej), wylesień, wycinania zadrzewień i zakrzewień nadrzecznych,
- na terenach zurbanizowanych stosować nowe technologie, wpływające na czystość i ilość odprowadzanych ścieków, w tym budowę i modernizację urządzeń oczyszczających ścieki technologiczne,
- zakazać przekształcania studni na zbiorniki przeznaczone do magazynowania nieczystości ciekłych,
- zakazać lokalizacji składowisk odpadów na terenach łąk, pastwisk, w dolinach rzecznych,
- zwiększyć zasoby wodne poprzez realizację zbiornika małej retencji „Czyżów”, (powierzchnia powyżej 5 ha) wyznaczonego w aneksie do „Programu Małej Retencji Województwa Łódzkiego”.

Południowa część gminy znajdują się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód

Podziemnych (408) Niecka Miechowska NW (16). Zaleca się na tym obszarze wysoki reżim sanitarny, realizowany poprzez ograniczanie lokalizacji inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na przedmiot ochrony, w szczególności ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń (substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i wód powierzchniowych.

Ustala się następujące zasady ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych:

- w przypadku przeznaczenia gruntów zdrenowanych na cele inne niż rolnicze, konieczna będzie przebudowa sieci melioracyjnej w sposób zapewniający właściwe odwodnienie terenów przyległych,
- obowiązek przebudowy urządzeń melioracyjnych w sposób umożliwiający funkcjonowanie systemu drenarskiego, w przypadku zmiany użytkowania terenów, na których występują urządzenia melioracyjne, po wcześniejszym uzgodnieniu z organem właściwym w sprawie ochrony urządzeń melioracji wodnych,
- obowiązek wystąpienia do organu właściwego w sprawie ochrony urządzeń melioracji wodnych o wykreślenie z ewidencji urządzeń melioracji wodnych powierzchni zajętej na przedmiotowy cel.

2.3. System ekologiczny i walory krajobrazowe.

System ekologiczny gminy będący składową systemu wojewódzkiego i krajowego ma za zadanie ochronę istniejących walorów przyrodniczych, zapewnienie równowagi biocenotycznej. Zawiera on takie charakterystyczne elementy przestrzenne jak:

- korytarze ekologiczne – czyli struktury charakteryzujące się pasmowym przebiegiem, które łączą się z obszarami węzłowymi oraz z terenami do nich przylegającymi tworząc sieć o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Stanowią one schronienie dla wielu gatunków roślin i zwierząt zapewniając im odpowiednie warunki do przemieszczania się. Umożliwiają migrację organizmów oraz ich wzajemne kontakty np. przez doliny rzeczne,
- ciągi ekologiczne – które stanowią istotne powiązania o znaczeniu lokalnym, złożone z dolin mniejszych rzek i cieków wodnych. Włączenie ich w system ekologiczny zapewni im ochronę hydrologiczną,

- lokalne obszary węzłowe – miejsca przecięcia korytarzy i ciągów ekologicznych, powierzchniowe strefy o dużym bogactwie biologicznym wpływające na równowagę terenów zlokalizowanych w ich sąsiedztwie. Wyróżniają się one z otoczenia bogactwem ekosystemów oraz obfitują w różne gatunki.

W celu ochrony systemu ekologicznego i walorów krajobrazowych należy:

- zdecydowanie ograniczyć możliwość lokalizacji nowej zabudowy na terenach charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi (w tym: w dolinie rzeki Widawki i dolinach innych mniejszych cieków),
- naturalne tereny zielone znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zurbanizowanych, w razie zaistnienia takiej potrzeby, zagospodarowywać na tereny: sportu, rekreacji, wypoczynku, które będą charakteryzować się dużą powierzchnią biologicznie czynną i będą w niewielkim sposób zniekształcać tereny przyrodnicze przez co utrzymają one ciągłość systemu ekologicznego,
- na terenach o nachyleniu powyżej 5° (występujących w obrębie zwałowiska wewnętrznego oraz wyrobisk poeksploatacyjnych) utrzymać jak największą intensywność zadrzewień oraz enklaw roślinności mającą na celu zapobiec spływom powierzchniowym,
- zachować naturalne ukształtowanie dolin z systemem zadrzewień i zakrzewień,
- zakazać rozpraszania zabudowy i lokalizowania jej na terenach otwartych,
- stosować zieleń izolacyjną dla terenów szczególnie uciążliwych dla środowiska i negatywnie wpływających na krajobraz gminy;

2.4. Zasoby surowców naturalnych.

Podstawę bazy surowcowej na terenie gminy stanowią złoża surowców naturalnych, w tym złoża Bełchatów i Kocielizna 2. Zasady i warunki ich ochrony w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin muszą uwzględniać zapisy prawa geologicznego i górniczego. Warunki zagospodarowania złoża, sposób i wielkość wydobycia, granice obszaru i terenu górniczego oraz kierunki rekultywacji powinny być zgodne z wydanymi koncesjami górniczymi.

Na terenie gminy Kleszczów zabrania się wydobywania kopalin wykonywanego inaczej niż jako koncesjonowana działalność gospodarcza, a przy eksploatacji

surowców należy stosować technologie, które mają najmniejszy negatywny wpływ na środowisko.

Na terenie gminy Kleszczów nie występują obiekty lub obszary dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

2.5. Powietrze atmosferyczne.

W celu poprawy jakości powietrza, należy zmniejszyć emisję zanieczyszczeń poprzez następujące działania:

- minimalizację emisji u źródła jego powstawania, poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii,
- eksploatację złóż ograniczającą niezorganizowane pylenie,
- utrzymanie urządzeń infrastruktury technicznej w dobrym stanie technicznym,
- stosowanie urządzeń ochronnych oraz wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych,
- ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów, pochodzącej z domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób, poprzez:
  - ograniczenie stosowania wysokoemisyjnych paliw na rzecz paliw gazowych, olejowych i źródeł odnawialnych,
  - stosowanie energooszczędnych materiałów budowlanych,
  - wykonywanie termomodernizacji budynków,
  - edukację ekologiczną społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie preferencji dla lokalizacji nowych podmiotów gospodarczych, wykorzystujących przyjazne środowisku technologie wytwarzania,
- preferencje dla szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych,
- preferencje dla stosowania technologii eliminujących szkodliwe emisje.

2.6. Hałas.

Na terenie gminy zdefiniowano trzy podstawowe źródła hałasu: przemysłowy, komunikacyjny, komunalny, z czego najbardziej uciążliwy dla mieszkańców gminy jest hałas związany z działalnością Kopalni i Elektrowni. Ustala się następujące zasady ochrony akustycznej:

- na terenach chronionych akustycznie (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku) obowiązuje zakaz przekraczania norm hałasu,
- na terenach chronionych akustycznie (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku), na których odnotowywane są przekroczenia obowiązujących norm ustala się:
  - w rejonie wsi Kamień obowiązek podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie uciążliwości związanych z funkcjonowaniem taśmociągów łączących Pole Bełchatów z Polem Szczerców w tym wykup gospodarstw zgodnie z uchwałą podjętą przez Zarząd *PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.*,
  - w rejonie wsi Rogowiec w przypadku lokalizacji nowych budynków, należy stosować rozwiązania techniczne ograniczające negatywny wpływ hałasu,
- wyznacza się wokół stacji wysokich napięć strefy ochronny akustycznej wynoszące 150 m,
- każdorazowa lokalizacja farm wiatrowych musi uwzględniać istniejące i nowo projektowane tereny chronione akustycznie (należy wyznaczyć strefę ochronną od każdej turbiny, której odległość będzie uzależniona od projektowanej mocy wiatraka),
- wszelkie ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW muszą się zawrzeć w granicach strefy wyznaczonej na rysunku planu.

W przypadku lokalizacji ww. urządzeń w postaci instalacji fotowoltaicznych usytuowanych w ramach samorządowych stref przemysłowych ograniczenia,

o których mowa powyżej muszą się zawierać w granicach tych stref przemysłowych;

- w przypadku natężonego hałasu wywołanego ruchem komunikacyjnym należy przewidzieć realizację ekranów akustycznych,
- należy dążyć do naturalnego zabezpieczenia szlaków komunikacyjnych przed hałasem poprzez zastosowanie zieleni przydrożnej.

2.7. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Działaniem w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Kleszczów będzie:

- zakaz lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w strefach ochronnych (pasach technologicznych) wyznaczonych wzdłuż istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych 400 kV, 220 kV i 110 kV.

Minimalna szerokość stref wynosi:

- 80 m dla linii 400 kV (40 m na każdą stronę),
- 50 m dla linii 220 kV (25 m na każdą stronę),
- 36 m dla linii 110 kV (18 m na każdą stronę).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzenia dotrzymania tych poziomów, urządzenia, które wymagają pozwolenia na emitowanie promieniowania elektromagnetycznego, eksploatowane po uruchomieniu nowego bloku, to źródła pola elektromagnetycznego będące własnością Elektrowni Bełchatów i znajdujące się na jej terenie. Nie będą one oddziaływały poza granice Elektrowni.

2.8. Ludność.

Ze względu na skalę działalności i zajętą powierzchnię terenu za główną strukturę mogącą mieć niekorzystny wpływ na zdrowie ludności uznano kompleks paliwowo-energetyczny. Eksploatacja węgla brunatnego pomimo zajmowanego znacznie większego obszaru oddziałuje na ludzi w zdecydowanie mniejszym stopniu niż pobliska Elektrownia. Zanieczyszczenia spowodowane emisją z Elektrowni

pomimo zastosowanych zabezpieczeń negatywnie wpływają na stan powietrza atmosferycznego na obszarze województwa łódzkiego.

Potencjalnymi czynnikami, które mogą mieć negatywny wpływ na ludzi są wywołane eksploatacją wstrząsy sejsmiczne oraz procesy osiadania powierzchni terenu. Niekorzystnym zjawiskiem jest również osuwanie się mas ziemnych, jednak ze względu na jego występowanie w obrębie wyrobiska oraz zboczy zwałowisk nie jest ono źródłem dużego zagrożenia dla osób mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie kopalni. Analizy zaistniałych wstrząsów sejsmicznych nie wykazały szkodliwego wpływu na budynki mieszkalne sprawne technicznie z punktu widzenia norm budowlanych. Podobnie obserwacje procesu osiadania powierzchni terenu wskazują, że nie miały one większego wpływu na zabudowę oraz obiekty infrastruktury technicznej, a tym samym nie stwarzają zagrożenia dla ludzi i środków transportu.

W dotychczasowej eksploatacji węgla brunatnego ze złoża Bełchatów gdzie przestrzegane są ogólne zasady BHP, nie stwierdzono występowania zagrożenia metanowego. Podobna uwaga dotyczy pożarów endogenicznych (samozapłonów węgla).

Przy założeniu, iż stan zdrowia w głównej mierze kształtują takie czynniki jak: sposób odżywiania się, wypoczywania, radzenia sobie ze stresem, aktywność ruchowa, zabiegi służące higienie osobistej, nałogi oraz uwzględniając projektowane przeznaczenia terenów i dopuszczalne ich zagospodarowanie nie przewiduje się elementów przestrzeni mogących mieć bezpośredni stały negatywny wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi.

Ustalenia dotyczące ochrony terenów rolnych, łąk i pastwisk, lasów i zalesień zostały przedstawione w rozdziale 3 pkt. 10.

2.9. Obszary ochrony przyrody.

W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w stosunku do obszarów i obiektów objętych formami ochrony należy brać pod uwagę zakazy określone w obowiązujących przepisach dotyczących ochrony przyrody oraz akty prawne, dotyczące ochrony wymienionych poniżej form ochrony

przyrody.

2.9.a. Obszar chronionego krajobrazu.

Północno – wschodnia część gminy Kleszczów wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawki”, który został powołany ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną przez niego funkcję korytarza ekologicznego, który pozwoli na uzyskanie łączności doliny Widawki z doliną Warty oraz z doliną Pilicy przez obszary zlokalizowane na wschód od Radomska.

Szczegółowe wytyczne związane z realizacją nowych przedsięwzięć zawarte zostały w:

- rozporządzeniu Nr 59/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 4 grudnia 2007 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Widawki,
- rozporządzeniu Nr 37/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 17 listopada 2008 r. zmieniającego rozporządzenie Wojewody Łódzkiego w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki,
- rozporządzeniu Nr 13/2009 Wojewody Łódzkiego zmieniającym rozporządzenie Nr 59/2007 w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki zmienione rozporządzeniem Nr 37/2008,
- uchwale Nr LXI/1685/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 października 2010 r.

Przepisy obowiązujące w granicach OCHK Doliny Widawki aktualnie regulują zapisy Uchwały Nr XIV/237/11 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 sierpnia 2011 r. (Dz. Urz. Woj. łódzkiego Nr 311, poz. 3134 ze zm.).

2.9.b. Rezerwat przyrody.

Rezerwat przyrody „Łuszczanowice” jako rezerwat leśny ma za zadanie ochronę naturalnego drzewostanu jodłowego oraz stanowi powierzchnię kontrolną dla badań nad oddziaływaniem Kopalni i Elektrowni na lasy. Jego celem jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsca naturalnego

występowania drzewostanu jodłowego, który na terenie rezerwatu znajduje się przy północnej granicy swojego geograficznego zasięgu.

Wszelkie zakazy oraz wytyczne dotyczące ochrony zawarte w aktach powołujących (zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 19 kwietnia 1979 r.) oraz planie ochrony ustanowionym Zarządzeniem Nr 37/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz przepisach dotyczących ochrony przyrody muszą znaleźć odniesienie w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W celu objęcia ochroną nowych obszarów projektuje się rozszerzenie granic rezerwatu zgodnie z przebiegiem określonym na załączniku graficznym. Pod względem formalnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie przyrody powiększenie obszaru rezerwatu następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody.

2.9.c. Użytki ekologiczne.

Z uwagi na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, w tym: śródleśnych oczek wodnych, bagien, na terenie gminy Kleszczów utworzono 6 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 2,6 ha. Wszelkie zakazy oraz wytyczne dotyczące ochrony zawarte w aktach je powołujących oraz przepisach dotyczących ochrony przyrody muszą znaleźć odniesienie w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego, obszary leśne, rozległe użytki zielone oraz pola czy doliny rzeczne stanowią dobro gminy, o które należy zadbać w odpowiedni sposób. Dbłość o ład przestrzenny należy do zadań samorządu terytorialnego, a uporządkowanie przestrzeni rolno-leśnej powinno polegać na docelowym określeniu na terenie gminy sposobu użytkowania gruntów o kierunku

rolnym lub leśnym, poprzez wyznaczenie linii rozgraniczającej lasy oraz grunty przewidziane do zalesienia, od gruntów przeznaczonych wyłącznie na cele rolne. Przebieg granicy rolno-leśnej powinien być wyznaczony w oparciu o warunki glebowo-przyrodnicze oraz naturalne granice fizjograficzne i wprowadzone do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Kleszczów.

3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

3.1.a. Tereny rolne.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego terenów rolniczych:

- ogranicza się do minimum przeznaczenie gleb chronionych na cele nierolnicze,
- wykorzystanie terenu na cele produkcji rolniczej, ze znacznym udziałem gospodarki polowej,
- poprawianie wartości użytkowej gleb oraz zapobieganie obniżania ich produktywności,
- rozwój rolnictwa ekologicznego, szczególnie na gruntach najwyższych klas,
- zmianę struktury agrarnej (zwiększenie średniej wielkości gospodarstw),
- zakaz parcelacji terenów rolnych na małe działki (w zamyśle budowlane),
- dopuszcza się adaptację istniejącej, rozproszonej zabudowy zagrodowej, tj. rozbudowę, przebudowę, nadbudowę i wymianę budynków w ramach istniejącego siedliska,
- przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością rolniczą, a także innych obiektów budowlanych, należy stosować takie rozwiązania, które ograniczają skutki ujemnego oddziaływania na grunty,
- inicjowanie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, jako pozarolniczego źródła dochodu w celu zmniejszenia zatrudnienia w rolnictwie,
- utrzymanie tras komunikacyjnych i ciągów infrastruktury technicznej z dopuszczeniem ich uzupełnień w niezbędnym zakresie,
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej,
- zakaz zrzutu ścieków do rowów melioracyjnych i bezpośrednio do gleby,

- zachowanie istniejącej sieci rowów i systemów drenarskich zapewniających prawidłowe funkcjonowanie odwodnienia i odbioru wód; przy zmianie ich przeznaczenia konieczna jest kompleksowa przebudowa sieci drenarskich, pod nadzorem organu właściwego w sprawie ochrony urządzeń melioracji wodnych,
- zwiększenie zasobów wodnych gminy Kleszczów, która znajduje się w zasięgu leja depresji odkrywki Bełchatów poprzez realizację zbiornika małej retencji „Czyżów” (powyżej 5 ha) wyznaczonego na rysunku zmiany studium,
- w wypadku występowania lub odkrycia stanowisk archeologicznych należy je oznaczyć, zabezpieczyć i powiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, Wójta Gminy Kleszczów.

3.1.b. Tereny trwałych użytków zielonych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla terenów trwałych użytków zielonych:

- ochrona przyrodniczej struktury zieleni wysokiej, średniej i niskiej, cieków, użytków ekologicznych, w tym wszystkich terenów stanowiących lub mogących stanowić system lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych, mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów poprzez zdecydowane ograniczenie zabudowy,
- utrzymanie istniejących kompleksów zadrzewień śródpolnych wraz z możliwością ich powiększenia,
- stosowanie biologicznej obudowy cieków, rozwijanie istniejących i tworzenie nowych pasów zarośli i zadrzewień wzdłuż rowów, drobnych cieków i dróg polnych – pełnione przez nie funkcje wodochronne i wiatrochronne są szczególnie istotne z uwagi na przesuszenie gruntów na większości obszaru gminy,
- dla części dolin znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych, w razie zaistnienia takiej potrzeby, zaleca się ich przekształcenie w tereny zieleni niskiej, urządzonej ogólnodostępnej z przeznaczeniem dla potrzeb rekreacji codziennej,
- dopuszcza się adaptację istniejącej, rozproszonej zabudowy zagrodowej, tj. rozbudowę, przebudowę, nadbudowę i wymianę budynków w ramach istniejącego siedliska,

- zakaz lokalizacji przegród przestrzennych w poprzek dolin, za wyjątkiem budowli służących gospodarce wodnej,
- dopuszcza się niezbędne urządzenia z zakresu gospodarki wodnej i rolniczej,
- dopuszcza się, w razie zaistnienia takiej potrzeby, lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej,
- zapewnienie możliwości dojazdu do wód powierzchniowych i do urządzeń melioracyjnych,
- rozwój komunikacji i niezbędnej infrastruktury technicznej, warunkuje się spełnieniem wymagań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu, zróżnicowanych w zależności od położenia i cech poszczególnych fragmentów terenu,
- zakaz składowania odpadów,
- zakaz wypalania użytków zielonych,
- obszary dolin rzecznych, cieków i obniżeń powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu jako tereny otwarte, umożliwiające przewietrzenie terenu,
- tereny te mogą być wykorzystywane dla funkcji rekreacyjnej, przy zachowaniu następujących zasad:
  - ruch turystyczny pieszy, powinien odbywać się na wyznaczonych ścieżkach,
  - ruch turystyczny rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych i odpowiednio urządzonych tras,
  - dopuszcza się urządzenie punktów widokowych i miejsc odpoczynku,
- w wypadku występowania lub odkrycia stanowisk archeologicznych należy je oznaczyć, zabezpieczyć i powiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, Wójta Gminy Kleszczów.

3.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.

3.2.a. Tereny leśne.

Tereny leśne bez względu na formę własności, pełnią funkcje ochronne i turystyczno-wypoczynkowe.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla terenów leśnych (lasów państwowych i prywatnych):

- ochronę i utrzymanie istniejących ekosystemów leśnych i zadrzewień śródpolnych wraz z możliwością powiększenia w oparciu o obowiązujące przepisy,
- prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem ostoi gniazdowania i bytowania ptactwa (łącznie z zachowaniem drzew dziuplastych),
- na terenach leśnych dopuszcza się tworzenie polan śródleśnych i niewielkich zbiorników wodnych, cieków melioracyjnych,
- dopuszcza się przeprowadzenie, w razie braku innych możliwości, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (najlepiej z wykorzystaniem istniejących dróg, duktów i przecinek),
- w odniesieniu do dróg i szlaków stosuje się odpowiednio przepisy jak dla dróg dojazdowych i pożarowo-leśnych,
- zachowanie w stanie naturalnym i ochrona leśnego rezerwatu przyrody „Łuszczanowice”,
- zachowanie w stanie naturalnym i ochrona użytków ekologicznych, tj. bagien, trzęsawisk itp.,
- ochronę gleb leśnych,
- ograniczenia stosowania środków chemicznych,
- wykorzystanie terenów dla potrzeb turystyki i wypoczynku, z wykluczeniem rozwoju funkcji osadniczych, przy zachowaniu następujących zasad:
  - ruch turystyczny pieszy powinien odbywać się na wyznaczonych trasach, z określeniem rejonów swobodnej penetracji terenu, uzgodnionych z właściwym Nadleśnictwem,
  - ruch turystyczny rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych przez właściwe Nadleśnictwo i odpowiednio urządzonych tras śródleśnych,
  - dopuszcza się urządzenie punktów widokowych i miejsc wypoczynku,
  - rozwój urządzeń związanych z turystyką, wypoczynkiem i sportem, a także niezbędnych urządzeń z zakresu gospodarki leśnej oraz komunikacji i infrastruktury technicznej warunkuje się spełnieniem wymogów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

Powyższe ustalenia mają na celu ochronę terenów wartościowych oraz zobowiązania właścicieli do zachowania odpowiedniej równowagi w ekosystemach, kształtowania

ich równowagi i naturalnej odporności. Realizacja powyższych zasad ma na celu wyrównanie i ujednoczenie stanu systemów lasów prywatnych do lepszych jakościowo lasów państwowych.

3.2.b. Tereny przeznaczone do zalesienia.

Największe kompleksy terenów przewidzianych do zalesienia znajdują się na północ od odkrywki węgla brunatnego i stanowią powiększenie strefy buforowej od kompleksu paliwowo-energetycznego. Dolesienia zlokalizowane w rejonie miejscowości Czyżów są zapleczem dla terenów rekreacyjno – wypoczynkowych, te znajdujące się w sąsiedztwie wsi Antoniówka powstały w wyniku procesu rekultywacji po kopalni piasku i żwiru.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla terenów dolesień:

- dopuszcza się, w razie braku innych możliwości, lokalizacje obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (najlepiej z wykorzystaniem istniejących dróg, duktów i przecinek),
- zachowanie istniejących siedlisk z możliwością ich modernizacji, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy,
- do czasu zalesienia, użytkowanie gruntów zgodnie z obecnym użytkowaniem terenu,
- promocję programu zalesiania i zadrzewiania obejmującego sukcesywne zwiększanie powierzchni zalesianych lub zadrzewianych na terenach o małej przydatności rolniczej i nie użytkowanych rolniczo,
- zalesianie obszarów śródleśnych (warunki tam panujące są niekorzystne dla upraw z powodów częstych inwersji temperatury) i tym samym wypełnianie luk w zwartych kompleksach leśnych,
- ze względu na ochronny status lasów należy uwzględniać głównie ich przyrodnicze funkcje z ograniczeniem wykorzystania gospodarczego,
- opracowanie projektowe i prowadzenie działalności związanej z zalesieniami terenów wymaga opinii właściwego Nadleśnictwa i służby nadzoru nad melioracjami.

Wyżej wymienione działania wpłyną na poprawę retencji, zmniejszenie izolacji

ekosystemów leśnych, zwiększenie walorów krajobrazu oraz poprawienie naturalnych warunków do łęgów oraz bytowania drobnej zwierzyny i ptactwa.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

4.1. Cele i przedmiot ochrony.

Przepisy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakazują wszystkim obywatelom ochronę dóbr kultury oraz zobowiązują samorząd terytorialny do stworzenia prawnych, organizacyjnych i finansowych warunków, które je zapewnią. Na mocy przepisów o ochronie zabytków w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz inne zabytki nieruchome znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków. Na etapie planu miejscowego należy ustalić właściwy sposób ochrony tych zabytków.

Obiekty o szczególnych walorach kulturowych i historycznych podlegające ochronie:

- obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków,
- stanowiska archeologiczne.

Zabiegi konserwatorskie mają na celu głównie:

- zachowanie tożsamości historyczno-kulturowej,
- zachowanie istniejących walorów historycznych,
- zachowanie śladów osadnictwa wiejskiego jako świadków historii przestrzennej i kultury materialnej tego terenu,
- eliminacje elementów zagrażających ochronie i eksponowaniu zabytków,
- zachowanie układów przestrzennych historycznych miejscowości,
- zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury, a rozwojem przestrzennym.

Na terenie gminy Kleszczów nie występują obszary pomników zagłady oraz ich strefy

ochronne.

4.2. Obszary ochrony.

Zmiana studium określa podstawowe zasady ochrony oraz proponuje wprowadzenie stref ochrony konserwatorskiej obejmujących tereny charakteryzujące się wysokimi wartościami kulturowymi i krajobrazowymi. Granice stref przedstawiono na planszy „Kierunki zagospodarowania, polityka funkcjonalno-przestrzenna”. Zasięgi stref mają charakter wstępny i wymagają uszczegółowienia na etapie opracowywania planów miejscowych poszczególnych terenów.

4.2.a. Strefa „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Strefą ochrony konserwatorskiej A obejmuje się wpisany do rejestru zabytków zespół kościoła p.w. Jana Chrzciciela w Łękińsku wraz z przykościelnym cmentarzem. Jest to obszar uznany za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne. W strefie tej obowiązuje zachowanie historycznego obiektu wraz ze wszystkimi elementami tj. formą i wystrojem elewacji, detalami architektonicznymi itp. Obowiązuje priorytet zachowania, odtwarzania i eksponowania walorów zabytkowych.

W granicach strefy obowiązuje:

- zachowanie i konserwacja zabudowy zabytkowej,
- ochrona historycznie ukształtowanych granic parku i cmentarza,
- zachowanie układu kompozycyjnego alejek i składu gatunkowego zieleni parkowej oraz rewaloryzacja elementów zabytkowych,
- usunięcie dysharmonizujących nawarstwień.

4.2.b. Strefa „E” – ochrony ekspozycji.

Strefa ochrony ekspozycji E obejmuje tereny zlokalizowane w sąsiedztwie kościoła w Łękińsku wraz z istniejącym drzewostanem, który stanowi wyraźną dominantę wśród obszarów zabudowy mieszkaniowej.

W granicach strefy obowiązuje:

- ochrona ekspozycji poprzez zakaz realizacji budynków zasłaniających widok na zabytek oraz obiektów pozostających w dysharmonii przestrzennej i kompozycyjnej z zabytkiem,
- ograniczenie nowych nasadzeń zielenią wysoką.

4.2.c. Strefa „W” – stanowiska archeologiczne.

Na terenach objętych strefą (na terenie stanowisk archeologicznych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie) przy przedsięwzięciach związanych z koniecznością prowadzenia prac ziemnych lub dokonywaniu zmian charakteru dotychczasowej działalności określenie zakresu i rodzaju niezbędnych badań archeologicznych następuje według przepisów odrębnych dotyczących zabytków i opieki nad zabytkami;

4.2.d. Strefa „OW” – obserwacji i ochrony archeologicznej.

Na terenach objętych strefą przy przedsięwzięciach związanych z koniecznością prowadzenia prac ziemnych oraz w przypadku odkrycia przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem, obowiązują warunki określone w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, określenie zakresu i rodzaju niezbędnych badań archeologicznych następuje według tych przepisów.

4.3. Wytyczne i zasady ochrony.

Ustala się zasady zapewniające ochronę i opiekę nad zabytkami występującymi terenie gminy Kleszczów:

- obiekty o walorach historycznych będące charakterystycznymi elementami historycznej zabudowy, zwłaszcza obiekty wpisane do ewidencji i rejestru zabytków należy przewidzieć do trwałej adaptacji, z zachowaniem tradycyjnych dla lokalnej tradycji budowlanej form i faktur:
  - adaptacja i modernizacja winna odbywać się na zasadach zapewniających zachowanie istotnych dla miejscowej tradycji form architektonicznych, proporcji, detalu, materiałów i faktur wypraw zewnętrznych,

- wszelkie działania, które dotyczą zmiany gabarytów i zmian w sposobie dyspozycji i artykulacji elewacji, w tym proporcji otworów zewnętrznych i form zewnętrznej stolarki otworowej muszą uwzględniać zbytkowy charakter obiektów i wymogi przepisów odrębnych,
  - dopuszcza się rozbiórkę zabytku włączonego do ewidencji, gdy będzie ona uzasadniona względami technicznymi – w sytuacji, gdy nie jest możliwe opanowanie zagrożenia dla bezpieczeństwa,
  - wszelkie zmiany w otoczeniu i sąsiedztwie zabytków, a także na obszarach zabytkowych, których charakter może mieć wpływ na walory zabytków (np. ekspozycyjne) – przebudowa istniejących i budowa nowych obiektów, a także sposób zagospodarowania przestrzeni – nie mogą pogorszyć stanu zachowania zabytku ani naruszać ich wartości,
  - na obszarach zabytkowych i w sąsiedztwie zabytków nowa zabudowa powinna stanowić harmonijnie zakomponowaną całość z istniejącymi elementami zabudowy historycznej, uwzględniając skalę, gabaryty, proporcje, sposób kompozycji i wyprawę elewacji zewnętrznych,
  - w celu ochrony zabytków archeologicznych narażonych na zniszczenie w wyniku projektowanych działań tj. :
    - wszelkie działania związane z naruszeniem stratygrafii uwarstwień ziemnych w rejonie lokalizacji stanowisk archeologicznych, w otoczeniu zabytków na obszarach zabytkowych, w tym w obrębie historycznych jednostek osadniczych,
    - inwestycje o charakterze liniowym związane z naruszeniem stratygrafii uwarstwień ziemnych, a także nowe drogi oraz inwestycje, które wiążą się z wykopami szeroko płaszczyznowymi – zlokalizowane w granicach strefy obserwacji archeologicznej
- zapewnienie poprzedzających ww. inwestycje ratowniczych badań archeologicznych następuje według przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego jest odpowiednia infrastruktura. Stanowi ona fundament dla wszelkiej działalności gospodarczej oraz wyznacznik warunków życia i pracy ludności. Infrastruktura zawsze warunkuje ten rozwój, a w niektórych przypadkach może nawet go stymulować. Niewystarczające wyposażenie infrastrukturalne wpływa niekorzystnie na:

- zainteresowanie potencjalnych inwestorów zarówno w dziedzinie przemysłu, jak i usług,
- powstawanie inicjatyw lokalnych, dotyczących tzw. małej przedsiębiorczości,
- możliwości wykorzystania walorów turystycznych i rekreacyjnych,
- produkcję rolną, jej jakość i wykorzystanie surowców rolniczych oraz zasobów pracy na wsi.

5.1. Układ komunikacyjny.

5.1.a. Układ drogowy.

Obszar gminy posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny, na który składają się drogi powiatowe, gminne oraz sieć dróg wewnętrznych, których część znajduje się w zarządzie kopalni i elektrowni.

Wysokie zagęszczenie ciągów komunikacyjnych zapewnia dobrą dostępność do terenów zurbanizowanych (w tym terenów mieszkaniowych, usługowych, stref przemysłowych), co zwiększa atrakcyjność gospodarczą gminy.

Zakłada się rozbudowę dotychczasowej siatki układu drogowego o:

- kontynuację budowy projektowanego odcinka obwodnicy gminnej na odcinku Kleszczów – Czyżów (klasy Z), w celu wyeliminowania ruchu tranzytowego z terenów zabudowy mieszkaniowej, *z uwzględnieniem, iż zgodnie z Uchwałą Nr XXXVI/341/2017 Rady Gminy Kleszczów ww. obwodnica na odcinku od granicy gminy w miejscowości Kamień do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1901E w miejscowości Żłobnica została pozbawiona kategorii drogi publicznej i otrzymała status drogi wewnętrznej. Fragment tej drogi w granicach*

obszaru objętego „Zmianą studium 2018” zostanie zlikwidowany i zajęty pod wyrobisko górnicze Pola Szczerców i Pola Bełchatów,

- budowę drogi relacji Kleszczów – Słok – Bełchatów (klasy Z) biegnącej przez teren zwałowiska wewnętrznego Pola Bełchatów, w celu dogodniejszego powiązania części południowej gminy z częścią północną oraz z rejonem Bełchatowa,
- budowę drogi klasy GP Kleszczów – węzeł „Kamieńsk” (autostrada A-1),
- połączenie ul. Modrzewiowej w Łękińsku (biegnącej wzdłuż zabudowy produkcyjno – usługowej) drogą klasy L z projektowanym odcinkiem obwodnicy gminnej,
- budowę nowych dróg (klasy D) zlokalizowanych w sąsiedztwie projektowanego zbiornika małej retencji „Czyżów”,
- przebudowę skrzyżowania na terenie wsi Czyżów, które docelowo ma połączyć projektowany odcinek obwodnicy gminnej z drogą powiatową nr 1500 E,
- budowę sieci dróg dojazdowych wewnątrz nowo wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej oraz przebudowę skrzyżowań w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa.

Na podstawową sieć układu komunikacyjnego na terenie gminy Kleszczów składają się ulice zbiorcze (Z), lokalne (L) i dojazdowe (D), które pozostają w zarządzie Starostwa Powiatowego oraz Urzędu Gminy.

Drogi powiatowe stanowią sieć powiązań zewnętrznych. Umożliwiają one dojazd do największych miast w regionie: Bełchatowa, Piotrkowa Trybunalskiego i Radomska. Drogi gminne uzupełniają tę sieć umożliwiając swobodne przemieszczanie się między miejscowościami zlokalizowanymi na terenie gminy. Klasy dróg są zgodne z oznaczeniami znajdującymi się na rysunku zmiany studium. Drogi te charakteryzują się dobrym stanem technicznym, są wyposażone w instalacje i urządzenia drogowe.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa, sieć drogowa powinna zostać sparametryzowana. Wytyczne niniejszej zmiany studium w tym zakresie dotyczą w szczególności szerokości pasa drogowego uzależnionego od klasy drogi:

- drogi zbiorcze - min. 20 m,
- drogi lokalne - min. 12-15 m,
- drogi dojazdowe - min. 10-12 m.

Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym zmiany studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Nowe obiekty winny spełniać wskaźniki i kierunki określone w niniejszym opracowaniu.

W ramach istniejących dróg powiatowych i gminnych na rysunku zmiany studium zaznaczono skrzyżowania typu rondo. Dopuszcza się lokalizację nowych skrzyżowań typu rondo w ramach modernizacji i przebudowy istniejących oraz budowy projektowanych ciągów komunikacyjnych.

5.1.b. Sieć ścieżek rowerowych.

Gmina Kleszczów posiada rozbudowaną sieć tras rowerowych tworzącą spójną całość, dzięki czemu systematycznie udaje się wyprowadzać coraz większą część ruchu rowerowego z jezdni, gdzie rowerzyści mogą stanowić potencjalne utrudnienie. Dalszy rozwój sieci powinien być realizowany z uwzględnieniem bieżących potrzeb i nowo wyznaczanych terenów zurbanizowanych, które powinny być połączone z istniejącymi trasami rowerowymi.

Na terenie gminy znajduje się fragment projektowanego szlaku rowerowego o znaczeniu ponadlokalnym – Magistrała Rowerowa N-S, który na południu wytrasowano wzdłuż drogi powiatowej nr 3915 E (na obszarze wsi Łękińsko), następnie szlak skręca w prawo i biegnie wzdłuż drogi powiatowej nr 1900 E (w sąsiedztwie wsi Czyżów), która prowadzi go dalej na północ poza granice gminy. W północnej części szlak ponownie wchodzi na obszar gminy i biegnie wzdłuż drogi powiatowej nr 1902 E.

5.1.c. Komunikacja zbiorowa.

Podstawowym rodzajem transportu, który zaspakaja potrzeby miejscowej ludności jest indywidualna komunikacja samochodowa, która dzięki dobrze

rozwiniętej infrastrukturze drogowej umożliwi dojazd do każdej miejscowości na terenie gminy oraz na obszary gmin ościennych. Połączenia zewnętrzne są obsługiwane przez sieć linii autobusowych PKS, która łączy przedmiotowy obszar z najważniejszymi miastami województwa. Jej uzupełnieniem są autobusy, przywożące pracowników Kopalni i Elektrowni.

5.1.d. Układ kolejowy.

Przez teren gminy Kleszczów przebiega linia kolejowa nr 848 relacji Zarzecze – Biały Ług będąca własnością Kopalni Jest ona przedłużeniem linii kolejowej nr 24 relacji Piotrków Trybunalski – Zarzecze. Na linii nr 848 usytuowana jest stacja kopalniana Rogowiec, która obsługuje ruch towarowy.

Przewiduje się budowę nowej linii kolejowej mającej na celu obsługę strefy przemysłowej w Bogumiłowie poprzez odejście linii z Bełchatowa w kierunku południowo – wschodnim.

5.1.e. Parkowanie.

Parking to nieobudowane i niewydzielone przegrodami miejsca postoju samochodów lub innych środków komunikacji, które pełnią bardzo ważną funkcję w procesie prawidłowego kształtowania przestrzeni zurbanizowanych. Wskaźniki parkowania dla poszczególnych jednostek są zróżnicowane i zależą od rodzaju jego przeznaczenia np.: dla zabudowy mieszkaniowej należy przyjąć co najmniej jedno miejsce postojowe na mieszkanie, podczas gdy dla terenów usługowych odpowiednia liczba miejsc postojowych powinna być kształtowana na podstawie wskaźników zapotrzebowania uzależnionego od typu obiektu usługowego. Miejsca te powinny zaspakajać potrzeby parkowania samochodów pracowników i użytkowników oraz uwzględniać dobową rotację samochodów.

Wskaźniki parkowania		
Rodzaj obiektu	Podstawa odniesienia	Minimalna liczba miejsc parkingowych
Biura i urzędy	10 zatrudnionych	3
Obiekty handlowe	100 m ² powierzchni sprzedaży	5
Gastronomia	20 miejsc konsumpcyjnych	5
Usługi kultury i centra konferencyjne	10 miejsc	3
Hotele	10 miejsc hotelowych	4

Ochrona zdrowia	100 m ² powierzchni użytkowej	3
Placówki oświatowe	10 zatrudnionych	4
Obiekty sportowe	20 miejsc/użytkowników	4
Zakłady produkcyjne, składy, magazyny	10 zatrudnionych	3

Realizowanie w/w miejsc postojowych w ramach poszczególnych rodzajów przedsięwzięć powinno odbywać się na wyznaczonych działkach tychże obiektów. W przypadku obiektów wielofunkcyjnych, wymagana jest sumaryczna liczba miejsc dla równoczesnego użytkowania.

Dopuszcza się odstępstwa od wymagań dotyczących ilości miejsc postojowych, w przypadku gdy:

- inwestycja dotyczy przebudowy lub modernizacji zabudowy istniejącej, a warunki przestrzenne terenu nie pozwalają na realizację określonych wymagań,
- inwestycja wiąże się z realizacją lub funkcjonowaniem ogólnodostępnego parkingu, a przewidywana do zajęcia ilość miejsc postojowych, określona zgodnie z wytycznymi zmiany studium utrudni w znaczący sposób jego użytkowanie,
- inwestor, który nie może spełnić określonych wyżej wymogów na własnej działce oraz działce sąsiedniej uzyska zgodę Urzędu Gminy na wykorzystywanie miejsc postojowych w liniach rozgraniczenia ulic lub na innych terenach gminnych.

5.2. Infrastruktura techniczna.

5.2.a. Zaopatrzenie w wodę.

Planowany rozwój gminy wymaga rozbudowy sieci wodociągowej w szczególności na terenach stref przemysłowych i osiedli mieszkaniowych. Szacuje się, że obecne źródła zaopatrzenia w wodę po pokryciu potrzeb bytowo-gospodarczych mieszkańców wsi i osiedli jak i towarzyszących im usług pokrywają potrzeby stref przemysłowych w Kleszczowie i Żłobnicy. Strefa w Bogumiłowie podobnie jak tereny kompleksu paliwowo-energetycznego posiadają własne ujęcia niezależne od sieci zaopatrującej mieszkańców.

Wobec znacznego planowanego rozwoju stref przemysłowych należy liczyć się jednak z potrzebą opracowania programu budowy nowych lub rozbudowy istniejących ujęć wody. Ponadto uwzględnić należy działania na rzecz utrzymania sprawności systemów wodociągowych, usprawnienia technologii uzdatniania wody, likwidacji punktów krytycznych z punktu widzenia awaryjności i pewności dostaw oraz racjonalnej i oszczędnej gospodarki zasobami wód.

5.2.b. Gospodarka ściekowa.

Przewiduje się dalszą rozbudowę systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną w oparciu o istniejące oczyszczalnie ścieków. W miejscach gdzie budowa zbiorczych systemów kanalizacji jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona zakłada się, że odprowadzanie ścieków odbywać się będzie do przydomowych oczyszczalni.

5.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną zachodzi potrzeba modernizacji, rozbudowy i budowy sieci średniego i niskiego napięcia jako rozwinięcia inwestycji związanych z budową linii wysokiego napięcia oraz głównych punktów zasilania. Wg „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Kleszczów” zrealizowane przedsięwzięcia zabezpieczają z nadwyżką potrzeby gminy w zakresie dostępności mocy elektrycznej.

W związku z powiększeniem zasięgu eksploatacji powierzchniowej w granicach połączonych wyrobisk górniczych Pola Szczerców i Pola Bełchatów przewiduje się przełożenie linii kablowej wysokiego napięcia 110 kV prowadzonej wzdłuż odcinka drogi zbiorczej przewidzianego do likwidacji.

Największą planowaną w zmianie studium inwestycją elektroenergetyczną jest lokalizacja farmy wiatrowej na zwałowisku wewnętrznym, źródła wytwórcze energii elektrycznej pochodzącej z utylizacji odpadów (ok. 10 MW) w strefie przemysłowej w Bogumiłowie. Dodatkowo w ramach zmian studium dopuszczono urządzenia wytwarzające energię w postaci instalacji fotowoltaicznych sytuowanych

w samorządowych strefach przemysłowych, Żłobnicy i jako alternatywne lub uzupełniające przeznaczenie na terenie ww. zwałowiska wewnętrznego w obrębach Wola Grzymalina i Piaski, a także w rejonie wysadu solnego Dębina.

Wskazane przedsięwzięcia pociągną za sobą wzbogacenie systemu energetycznego oraz spowoduje wzrost udziału czystej energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych.

Na terenach, których walory estetyczne powinny być podkreślone, sieć rozdzielczą wykonywać należy w wersji kablowej. Należy także podejmować działania zmierzające do systematycznej modernizacji i rozbudowy infrastruktury elektroenergetycznej, mającej na celu zaspokojenie potrzeb, ujawniających się wraz z sukcesywnym rozwojem przestrzennym gminy i jej aktywizacją gospodarczą.

W ramach prowadzonych prac związanych z przebudową i rozbudową sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej na terenie gminy należy dążyć do kablowania istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia i napowietrznych linii oświetlenia ulicznego.

5.2.d. Zaopatrzenie w gaz.

Mając na uwadze przygotowanie uzbrojenia terenu stref przemysłowych i zaspokojenie potrzeb przyszłych inwestorów gmina przeprowadziła rozeznanie docelowych potrzeb gazowych. Wykonana została „koncepcja gazyfikacji gminy Kleszczów”. Oprócz potrzeb przemysłowych koncepcja objęła również dotychczas nie zgazyfikowane tereny zabudowy mieszkaniowej.

Określono różne warianty projektowanej sieci gazowej w zależności od wielkości potrzeb jej odbiorców. Obecnie trwa ich weryfikacja w stosunku do zdolności przesyłowej istniejącej magistrali.

Ze względu na dynamiczny rozwój prowadzone są również niezależnie od założeń koncepcji rozmowy dotyczące bezpośredniego doprowadzenia do stref przemysłowych gazociągu wysokiego ciśnienia. Ze względu na powstającą strefę przemysłową Bogumiłów rozważane jest wzmocnienie zasilania gminy Kleszczów w rejonie przedmiotowej strefy w oparciu o stację redukcyjno – pomiarową I stopnia w Kamieńsku.

Ponadto w ramach inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wyznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

na załączniku graficznym określono wstępny przebieg dwóch projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia zasilających gminę od strony południowej i północnej wraz z lokalizacją stacji redukcyjno-pomiarowych I-ego stopnia.

5.2.e. Zaopatrzenie w ciepło.

Zakłada się utrzymanie oraz modernizację i ewentualną rozbudowę funkcjonujących scentralizowanych systemów ogrzewania wykorzystujących jako paliwo zarówno gaz jak i olej opałowy. Sposób ogrzewania zabudowy jednorodzinnej opiera się na wykorzystaniu indywidualnych źródeł ciepła zasilanych tradycyjnymi nośnikami energii. W celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin główne zmiany dotyczyć będą modernizacji kotłowni węglowych oraz stopniowej ich wymiany na zasilane paliwem ekologicznym.

Ponadto postuluje się rozbudowę sieci cieplnej zasilanej przez Elektrownię oraz wykorzystanie jej do zaopatrzenia obiektów realizowanych w ramach stref przemysłowych.

5.2.f. Energia geotermalna.

Potencjalnym źródłem energii na terenie miejscowości Kleszczów jest istniejący otwór wód geotermalnych GT-1 o temperaturze wody złożowej wynoszącej 52,2°C. Ponieważ woda ta charakteryzuje się wysoką mineralizacją konieczne jest wykonanie otworu zatłaczającego GT-2 wraz z rurociągiem, który odprowadzi solanki do warstw górotworu, z którego została wydobyta. W ten sposób pozyskiwane ciepło może w przyszłości służyć ogrzewaniu projektowanych terenów usług sportu, turystyki.

5.2.g. Gospodarka odpadami.

Odpady komunalne odbierają wyspecjalizowane firmy i transportują je na składowisko odpadów w Woli Kruszyńskiej (gmina Bełchatów). Odpady przemysłowe, których głównym emitorem jest elektrownia lokalizuje się w wyznaczonych do tego celu składowiskach (składowisko popiołu i żużla "Lubień" i składowisko zlokalizowane na terenie zwałowiska wewnętrznego Pola Bełchatów), których parametry zostały określono w pozwoleniu zintegrowanym.

Z myślą o podmiotach zajmujących się przetwarzaniem i gospodarczym wykorzystaniem odpadów została utworzona strefa przemysłowa w Bogumiłowie. Zakłady w niej funkcjonujące będą wchodzić w skład Regionalnego Centrum Przetwarzania Odpadów w ramach którego planuje się budowę instalacji do termicznego przekształcania odpadów.

5.2.h. Telekomunikacja.

Rozwój stref przemysłowych pociąga za sobą konieczność rozbudowy sieci, w tym budowę linii światłowodowej do strefy przetwarzania odpadów w Bogumiłowie. Zasadą realizowaną przez władze gminy jest doskonalenie infrastruktury zgodnie z szybkim postępem technologicznym w tej dziedzinie, ponieważ umożliwia to poszerzenie zakresu świadczonych usług oraz utrzymuje stałą atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów. W związku z powyższym przewiduje się dalszy rozwój sieci teleinformatycznych, w tym rozbudowę sieci światłowodowych i objęcie nowo wyznaczonych terenów gminnym zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się na dalszy rozwój szerokopasmowego dostępu do internetu oraz bezpłatnych ogólnodostępnych kawiarenek internetowych.

Wszelkie zakazy i ograniczenia określone w niniejszej zmianie studium nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego z zakresu łączności.

6. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, osuwania się mas ziemnych, osiadania terenu i drgań sejsmicznych.

6.1. Zagrożenie powodzią.

Dla rzeki Widawki Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu opracował studium ochrony przeciwpowodziowej wyznaczające granice zasięgu wód powodziowych o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ (średnio raz na sto lat). Zgodnie z tym studium na terenie gminy Kleszczów nie występują

obszary szczególnego zagrożenia powodnią z uwagi na to, że wody o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ w całości mieszczą się w korycie rzeki. Teren ten znajduje się bowiem w zasięgu leja depresji spowodowanego odkrywkową eksploatacją węgla brunatnego, co przyczynia się do obniżenia zwierciadła wód podziemnych zasilających ciek. *Wg stanu na 03.2018 r. Gmina Kleszczów znajduje się w zasięgu wpływu odwodnienia i pozostanie w zasięgu leja depresji KWB Bełchatów zgodnie z prognozą zawartą w „Operacie wodnoprawnym na odwodnienie Zakładu Górniczego KWB Bełchatów”.* Znacznym przekształceniom uległa także naturalna sieć hydrograficzna: przebudowano i uszczelniono koryta rzek: Widawki, Krasówki, Strugi Żłobnickiej i Strugi Aleksandrowskiej, wybudowano sieć kanałów melioracyjnych. W wyniku spiętrzenia rzeki Widawki powstały 2 zbiorniki retencyjne „Słok” i „Wawrzkowizna”, które poza funkcją magazynowania i poboru wody dla Elektrowni, stanowią podstawę ochrony przeciwpowodziowej tego terenu. Sytuacja ta jednak może ulec zmianie w chwili rozpoczęcia rekultywacji, po zakończeniu eksploatacji węgla brunatnego w Polu Bełchatów i Polu Szczerców. Zasięg leja depresji będzie stopniowo się zmniejszał, a zwierciadło wód podziemnych powinno się systematycznie podnosić, w wyniku zaprzestania działania prac odwadniających Kopalni. W związku z tym występujące niegdyś lokalnie podtopienia łąk i pastwisk położonych w dolinach rzecznych mogą powrócić. Z tego powodu tereny te należy pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu i zdecydowane ograniczyć możliwość lokalizacji nowej zabudowy na tym obszarze.

6.2. Osuwanie się mas ziemnych.

Na terenie gminy występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Zjawisko to wynika bezpośrednio z działalności odkrywki Bełchatów, która położona jest w rowie tektonicznym o wyjątkowo skomplikowanej budowie geologicznej cechującej się dużymi zaburzeniami osadów, co sprzyja powstawaniu osuwisk. Procesy te mogą występować na zboczach i skarpach wyrobisk i zwałowisk (zwałowiska wewnętrznego, zewnętrznego, składowiskach). Na terenie wyrobiska najbardziej niebezpieczne są osuwiska jedno- lub wieloskarpowe, które swoim zasięgiem przekraczają górną jego krawędź

i obejmują powierzchnie terenu sąsiadującego z odkrywką. Na skarpach stałych spodziewać się należy także spływów powierzchniowych osadów związanych z erozją w okresie nawalnych opadów. Mniejsze osuwiska są charakterystyczne dla terenów zwałowiska zewnętrznego, wewnętrznego i składowisk. Sposób zwałowania jest procesem trudnym ze względu na niejednorodność składowanych gruntów, a sam proces powstawania osuwisk jest związany z występowaniem w skarpach osadów ilastych i pylastych, funkcjonowaniem zbiorników wód powierzchniowych przed czołem zwałowiska (składowiska) i erozją spowodowaną obfitymi deszczami.

W okresie ponad 30-letniej eksploatacji na skarpach wyrobiska dochodziło do szeregu procesów osuwania się terenu. Największe z nich zachodziły w kilku etapach i poprzedzone były rozwojem szczelin lokalnych osuwisk i obrywów, które nasilając się przyczyniały się do powstania procesów osuwiskowych. Powstające osuwiska stanowiły zagrożenie dla znajdujących się głównie na poziomach i skarpach stałych oraz na powierzchni terenu obiektów systemu odwodnienia powierzchniowego i w głębokiego, taśmociągów, zasilania elektrycznego oraz obiektów komunikacyjnych. Trzy osuwiska zajęły teren poza projektowaną krawędzią południową wyrobiska, natomiast nie przekroczyły docelowej granicy zajęcia terenu przyjętej w obecnie obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Dwa z nich znajdują się w dużej odległości od nieruchomości i innych obiektów infrastruktury technicznej. Ostatnie powstałe w 2005 roku, a zlokalizowane w rejonie miejscowości Żłobnica znajdowało się w odległości 80 m od obiektów budowlanych. Granice osuwisk, które wykroczyły poza krawędź wyrobiska zaznaczono żółtym szrafem na rysunku zmiany studium zatytułowanym „Kierunki zagospodarowania, polityka funkcjonalno - przestrzenna”.

Rozwój zainicjowanych procesów deformacji skarp i poziomów górniczych mogących prowadzić do powstania dużych osuwisk został powstrzymany w wyniku podjęcia szeregu działań zabezpieczających. Prace te polegały na odciążeniu górnych partii zbocza w zagrożonych rejonach, podparciu zagrożonych części zbocza przyporą zwałową, odcinkowym przeprojektowaniu zbocza, przeprofilowaniu zagrożonych odcinków sprzętem pomocniczym. Stosowana technologia prowadzenia prac wydobywczych oraz składowania materiałów zabezpiecza w dużym stopniu tereny

zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Na bieżąco prowadzi się okresowe kontrole i obserwacje, prognozuje się warunki stateczności zboczy. Także rozpoczęty proces rekultywacji wyrobiska znacznie polepszy bezpieczeństwo odcinków charakteryzujących się słabymi parametrami stateczności. Aktualnie nie występuje zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego dla mieszkańców miejscowości Żłobnica i Kleszczów oraz obiektów infrastruktury technicznej w rejonie istniejących na południowym zboczu osuwisk.

6.3. Osiadania powierzchni terenu.

W wyniku prowadzonego przez kopalnię odwodnienia może dochodzić do procesów osiadania powierzchni terenu. W celu określenia wpływu osiadań na istniejącą zabudowę *ustalono* kategorie deformacji terenu górniczego.

Prognoza osiadań i odkształceń, związanych z rozwojem wyrobiska górniczego i zwałowiska Pola Szczerców oraz rekultywacją wyrobiska górniczego Pola Bełchatów (2018 r.) przewiduje możliwość wystąpienia na obszarze gminy Kleszczów wskaźnika deformacji odpowiadającego kategorii 0 – nie ma żadnego wpływu na istniejącą i nowo projektowaną zabudowę,

Przekroczenie wartości odkształceń dla kategorii „0” stwierdzono jedynie w 4 parach otworów, jednak ze względu na to, że pary te są znacznie oddalone od siebie nie jest możliwe wyznaczenie na ich podstawie terenu górniczego kategorii „I”.

6.4. Procesy sejsmiczne.

Ogniska wstrząsów sejsmicznych koncentrują się głównie w lokalnych polach naprężeń, a więc w strefach uskokowych, a także w miejscach, w których następują zmiany własności geotechnicznych górotworu, np. w wyniku odwodnienia. Szczególnie predysponowanymi miejscami do tworzenia wysokoenergetycznych wstrząsów górotworu są strefy naturalnych zaburzeń tektonicznych, w których zachodzi proces wyrównywania naprężeń do stanu równowagi. W górotworze o mało skomplikowanej tektonice emisja energii sejsmicznej przejawia się na ogół wstrząsami niskoenergetycznymi. Ogniska wstrząsów korelują się również z miejscami, w których zachodzi zmiana parametrów fizyko-mechanicznych gruntów

w wyniku prowadzonych robót górniczych (np. zdejmowania kolejnych warstw nadkładu).

Przez teren gminy Kleszczów przechodzą izolinie przyspieszeń drgań powierzchni gruntów o wartościach 500 mm/s², 250 mm/s² i 120 mm/s², odpowiadające prognozowanym zasięgom oddziaływania wstrząsów sejsmicznych na ludzi i ich bezpośrednie otoczenie.

Wartość izolinii decyduje o rodzaju oddziaływania:

- dla terenów położonych w zasięgu izolinii przyspieszeń drgań gruntu o wartości 500 mm/s² - 750 mm/s² należy realizować nowe obiekty o wysokiej trwałości (budowle o konstrukcji monolitycznej, żelbetowe i betonowe oraz domy drewniane wzmocnione). Nie dopuszcza się realizacji budynków o średniej trwałości (budynki z cegły, elementów prefabrykowanych, kamienia prasowanego itp.) oraz budynków o najprostszej konstrukcji tzn. z kamienia łamanego, cegły niewypalanej itp.,
- dla terenów położonych w zasięgu izolinii przyspieszeń drgań gruntu o wartości 250 mm/s² - 500 mm/s² należy realizować nowe obiekty co najmniej o średniej trwałości (budynki z cegły, elementów prefabrykowanych, kamienia prasowanego itp.). Nie dopuszcza się realizacji budynków o najprostszej konstrukcji tzn. z kamienia łamanego, cegły niewypalanej itp.,
- dla terenów położonych pomiędzy zasięgiem izolinii przyspieszeń drgań gruntu o wartości 120 mm/s² a 250 mm/s², nie należy realizować budynków o najprostszej konstrukcji tzn. z kamienia łamanego, cegły niewypalanej itp., w których mogą nastąpić małe uszkodzenia w postaci drobnych rys uwidaczniających się w elewacjach budynków lub odpadanie jej kawałków.

Dotychczasowe obserwacje wskazują, iż siły wzbudzone wymienionymi oddziaływaniami są niewielkie i tylko w sporadycznych przypadkach może dojść do wystąpienia drobnych uszkodzeń w obiektach budowlanych w postaci: włosowatych zarysowań tynków i odpadania ich niewielkich płatów, złuszczenia farby ze ścian, pęknięcia źle osadzonych szyb. Nie zakłada się więc stosowania zabezpieczeń konstrukcji już istniejących obiektów, a w przypadku budownictwa nowo realizowanego profilaktyka budowlana winna sprowadzać się do przestrzegania ogólnie obowiązujących norm i wytycznych przewidzianych dla

budownictwa. W przypadku wystąpienia szkód przewiduje się zawieranie ugód z osobami poszkodowanymi.

7. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, a także obszary zdegradowane.

Na terenie gminy nie wyznacza się terenów wymagających rehabilitacji i remediacji. Również ze względu na brak potrzeby i uzasadnienia nie wskazuje się w gminie Kleszczów obszarów zdegradowanych.

Do obszarów wymagających przekształceń zaliczono grunty rolne i leśne, które znajdują się w ramach nowo wyznaczonych obszarów zurbanizowanych i wymagają zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne.

Na terenie gminy Kleszczów do obszarów wymagających rekultywacji zaliczono: tereny poeksploatacyjne Pola Bełchatów, a docelowo również Pola Szczerców, ich zaplecze techniczno – biurowe (wraz ze składowiskami odpadów) oraz tereny zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej i projektowanej odkrywki.

Ponadto zakłada się następujące kierunki rekultywacji:

Tereny wchodzące w skład Pola Bełchatów.

- **wyrobisko górnicze** – po zakończeniu eksploatacji wykonywane będą roboty górnicze polegające na wypłycaniu wyrobiska tj. zasypaniu najgłębszej jego części oraz podzwałowywaniu skarp zbocza dzięki czemu ma powstać zbiornik wodny, którego lustro wody ma sięgać +175,3 m n.p.m. Wszystkie tereny położone powyżej tego poziomu powinny być rekultywowane w kierunku leśnym i sportowo – rekreacyjnym;
- **zwałowisko wewnętrzne** – ze względu na odmienne założenia rekultywacyjne teren ten należy podzielić na część zachodnią i wschodnią, której granice wyznacza projektowana droga relacji Kleszczów – Słok – Bełchatów (pas szerokości 50 m) w kierunku północ – południe:
  - część zachodnia przylegać będzie bezpośrednio do wschodniego brzegu projektowanego zbiornika, dlatego przeznacza się ją do utworzenia terenów sportowo – rekreacyjnych z towarzyszącymi terenami

zadrzewionymi. Obecnie znajduje się tam magazyn na gips,

- część wschodnią przeznaczają się pod budowę farmy wiatrowej zlokalizowanej po wschodniej części zbiornika popiołu i żużla należącego do Elektrowni. Obszar złoża wtórnego kredy jeziornej po jego wyeksploatowaniu powinien być rekultywowany w kierunku leśnym z możliwością rozbudowy farmy wiatrowej o kolejne stanowiska z dopuszczeniem alternatywnego wykorzystania części terenu dla lokalizacji farmy fotowoltaicznej. Pozostałe tereny części wschodniej zwałowiska wewnętrznego *były* przeznaczone do rekultywacji w kierunku leśnym, *która została wykonana*;
- tereny strefy obsługi technologicznej wraz z obszarami zlokalizowanymi wokół wyrobiska i zwałowiska wewnętrznego:
  - centralna oczyszczalnia ścieków – proponuje się zachowanie istniejącej funkcji oczyszczalni,
  - osadnik wód kopalnianych nr 1 w Piaskach, po zakończeniu eksploatacji, teren ten miał być rekultywowany w kierunku wodnym zgodnie z aneksem do „Wojewódzkiego programu małej retencji”. Planowano tu zlokalizować zbiornik retencyjny „Błochy” o powierzchni powyżej 5 ha. Jednak ze względu na występujące uwarunkowania (osadnik zlokalizowany jest powyżej zwierciadła wody pobliskiej rzeki Widawki i po zaprzestaniu kierowania do niego wód z odwodnienia kopalni, planowanego na jesień 2014 r., nie będzie możliwości napełniania go wodą) oraz brak wystarczających podstaw merytorycznych (szczegółowe uzasadnienie zawarto w projekcie technicznym rekultywacji) 31.12.2013 r. Starosta Bełchatowski wydał decyzję znak: OS.6122.3.2013 ustalającą dla przedmiotowego terenu ww. leśny kierunek rekultywacji. Część prac rekultywacyjnych na terenie komór osadnika, które zostały wyłączone z użytkowania już wykonano.
  - osadnik wód kopalnianych nr 3 w Kamieniu, po zakończeniu eksploatacji przeznaczają się na teren leśny.
  - składowisko popiołów ”Lubień” – proponuje się zachowanie istniejącej

funkcji ze zmianą technologii składowania, która w niezbędnym sposób zabezpieczy przed skażeniem wody wstępne. Docelowo po zakończeniu eksploatacji węgla brunatnego przewiduje się leśny kierunek rekultywacji,

- tereny wokół wyrobiska i zwałowiska – ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo projektowanego zbiornika wodnego powinny być rekultywowane w kierunku sportowo – rekreacyjnym i zadrzewieniowym;
- zaplecze techniczno – biurowe przeznaczone zostanie na stworzenie żywego muzeum górnictwa węgla brunatnego z funkcją edukacyjną i artystyczną.

Tereny wchodzące w skład Pola Szczerców – zlokalizowane na obszarze gminy Kleszczów.

- wyrobisko górnicze – po zakończeniu eksploatacji węgla brunatnego przewiduje się prowadzenie prac górniczych związanych z jego wypłycaniem oraz podzwałowywaniem skarp. Po ich wykonaniu planuje się rozpocząć proces zalewania wyrobiska, w celu utworzenia zbiornika wodnego, którego lustro wody ma sięgać +175,3 m n.p.m.,
- tereny strefy obsługi technologicznej wraz z obszarami zlokalizowanymi wokół wyrobiska – ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo projektowanego zbiornika wodnego powinny być rekultywowane w kierunku sportowo – rekreacyjnym i zadrzewieniowym.

Na terenach wchodzących w skład Pola Bełchatów i Pola Szczerców dopuszcza się farmy fotowoltaiczne w lokalizacjach wskazanych na rysunku zmiany Studium zatytułowanym „Kierunki zagospodarowania, polityka funkcjonalno – przestrzenna”.

Po skończonym procesie rekultywacji zgodnie z zamieszczonym powyżej opisem planowano, że powstaną dwa duże zbiorniki wodne o powierzchni 1,7 tys. ha w wyrobisku Pola Bełchatów i 2,2 tys. ha w wyrobisku Pola Szczerców. Obecnie w związku z planowanym połączeniem wyrobisk Pola Bełchatów i Pola Szczerców po zakończeniu eksploatacji powstanie jeden zbiornik wodny.

Teren wchodzący w skład kopalni piasku Kocielizna 1.

Teren ten powinien być rekultywowany w kierunku leśnym, a zgodnie z decyzją Starosty Bełchatowskiego nr OS.76441-5-2/2008 w jego wyrobisku poeksploatacyjnym mogą być deponowane odpady inne niż niebezpieczne (w tym: materiały, elementy budowlane, elementy infrastruktury drogowej) do całkowitego wypełnienia, celem rekultywacji technicznej.

Teren wchodzący w skład kopalni piasku Kocielizna 2.

Teren ten powinien być rekultywowany w kierunku leśnym zgodnie z decyzją Starosty Bełchatowskiego.

Ponadto dla terenów przekształconych w wyniku działalności zakładu górniczego „Kosmin” kopalnia Antoniówka (złóże „Antoniówka i „Antoniówka II”) proces rekultywacji został zakończony.

W ramach rekultywacji terenów eksploatacji powierzchniowej w miejscowościach Żłobnica i Antoniówka zakłada się zagospodarowanie w kierunku leśnym.

Zasięg zakładanych kierunków rekultywacji określono na załączniku nr 2 do tekstu zmiany studium.

8. Polityka planistyczna.

Na terenie gminy Kleszczów nie występują tereny zamknięte oraz ich strefy ochronne.

8.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Główne założenia polityki przestrzennej gminy obejmują sporządzenie i uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich obszarów w granicach administracyjnych.

Rada Gminy Kleszczów uchwałą Nr XXXIII/342/09 z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie: aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Kleszczów poza przyjęciem wyników Analizy Zmian w Zagospodarowaniu Przestrzennym Gminy Kleszczów i uznaniem za nieaktualną zmianę studium z 2007 roku stwierdziła

również dezaktualizację ustaleń większości spośród obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jednocześnie wyrażając wolę ich zmiany.

Podjmując uchwały w sprawie zmiany ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Rada Gminy Kleszczów poszerzyła zasięg ich obowiązywania o dotychczas nieobjęte obszary.

W obecnej kadencji Uchwałą Nr XXIX/278/2017 z dnia 31 stycznia 2017 r. w sprawie: aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Kleszczów, Rada Gminy Kleszczów potwierdziła aktualność obowiązującego Studium przyjętego uchwałą Nr XIX/189/2012 Rady Gminy Kleszczów z dnia 30 marca 2012 r. i zmienionego uchwałą Nr XLIII/414/2013 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 grudnia 2013 r. i uchwałą Nr IV/28/2015 Rady Gminy Kleszczów z dnia 26 stycznia 2015 r.

Rada Gminy wskazała jednocześnie na zmianę treści ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zakresie wymogów określonych w art. 10 ust. 1 i 2 dotyczących zawartości studium.

Ponadto w ww. uchwale Rada Gminy Kleszczów stwierdziła aktualność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dopuszczając jednocześnie ich zmiany, gdy będą one wynikać ze zmiennych potrzeb inwestycyjnych, o ile nie naruszają ustaleń studium i przepisów odrębnych. Dodatkowo wskazano, że miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zatwierdzone przed 2004 r. są mniej szczegółowe i dlatego należy poddać pod rozagę ich zmianę.

Obowiązek objęcia miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów Gminy Kleszczów wynikał z przepisów ustawy prawo górnicze i geologiczne w odniesieniu do występowania terenów górniczych.

Eksploatacja węgla brunatnego w ramach ZłoŜa Bełchatów, Pole Bełchatów i Pole Szczerców spowodowała wyznaczenie następujących terenów górniczych:

- teren górniczy Pole Bełchatów - decyzją BKK/PK/714/95 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 kwietnia 1995 r.,
- teren górniczy Pole Szczerców - decyzją 25/97 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 października 1997 r.

obejmujących niemal całą powierzchnię gminy Kleszczów. Realizując zapisy ustawy Rada Gminy uchwaliła szereg planów miejscowych dla terenów zlokalizowanych wokół wyrobiska, zwałowiska wewnętrznego i przyszłej odkrywki Szczerców częściowo znajdującej się w gminie Kleszczów, których zasięg obejmuje ok. 75% powierzchni gminy.

Ponadto podjęta została także Uchwała Nr VII/93/07 Rady Gminy Kleszczów z dnia 18 kwietnia 2007 r. dotycząca przystąpienia do sporządzenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru zlokalizowanego pomiędzy granicą wyrobiska Pola Bełchatów a obecnie obowiązującymi planami, jednakże dotychczas nie została ona zrealizowana.

8.1.a. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszary przestrzeni publicznej

- Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Jako obszar rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² przewiduje się teren zabudowy usługowej zlokalizowany w Kleszczowie przylegający do skrzyżowania ulic Ogrodowej i Milenijnej.

- Obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości

Na obszarze gminy nie wyznacza się terenów do przeprowadzenia scalenia i podziałów nieruchomości trybem określonym w ustawie o gospodarce nieruchomościami i nie przewiduje się wyznaczenia takich obszarów w planach miejscowych.

- Obszary przestrzeni publicznej

Przestrzeń publiczna to obszar mający szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Wspólnie użytkowana i kształtowana przestrzeń przez lokalną społeczność jest podstawą jej istnienia, integracji oraz rozwoju sąsiadujących

z nią terenów.

Ustawowe „obciążanie” obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ma na celu ochronę przed przypadkowym, niewłaściwym zagospodarowaniem.

Wyznaczone obszary przestrzeni publicznej obejmują:

- tereny zieleni urządzonej ZP - parki, skwery oraz place zabaw,
- strefę w ramach terenów zabudowy wielofunkcyjnej centrum M/UC i UC/M - „nowego centrum” Kleszczowa.

Charakter, przeznaczenie i projektowana funkcja obszaru centrum wyróżniają go na tle struktury funkcjonalno-przestrzennej podstawowego zespołu osadniczego. Ukierunkowany na aktywne użytkowanie powinien również stać się miejscem organizacji spotkań związanych z życiem lokalnym miejscowości i gminy.

Wytworzenie takiej struktury na terenach niezurbanizowanych wymaga uwzględnienia powiązań funkcjonalnych z otoczeniem, wprowadzenia ogólnie - dostępnej i odpowiednio wkomponowanej zieleni, skwerów i placów oraz elementów „małej architektury”. Ponadto obszary przestrzeni publicznej pełnią swą rolę, gdy stają się częścią określonej społeczno-przestrzennej całości. W związku z tym nakłada się obowiązek sporządzenia koncepcji zagospodarowania terenu dla projektowanego „nowego centrum”, która stworzy jednorodny zespół urbanistyczny powiązany funkcjonalnie z otoczeniem o największym znaczeniu dla wizerunku i tożsamości miejscowości.

- Tereny cmentarzy

O założeniu lub rozszerzeniu cmentarza wyznaniowego decydują właściwe władze związku wyznaniowego. Może to nastąpić tylko na terenie przeznaczonym na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, po spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych zgodnie z przepisami odrębnymi.

- Obszary lokalizacji elektrowni wiatrowych

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 1 lipca 2016, poz. 961) odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane budynki mieszkalne lub o funkcji mieszanej w skład, której wchodzi funkcja mieszkaniowa jest równa lub większa od dziesięciokrotnej

wysokości elektrowni wiatrowej (10H). Odległość ta nie jest wymagana przy przebudowie, nadbudowie, remoncie, montażu lub odbudowie budynków o ww. przeznaczeniu.

8.1.b. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

- Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:
  - Uchwała Nr XXXV/339/2017 Rady Gminy Kleszczów z dnia 5 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie wyrobiska oraz wysadu solnego „Dębina”,
  - Uchwała Nr XXXIX/376/2017 Rady Gminy Kleszczów z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębach geodezyjnych Rogowiec, Wolica i Kleszczów,
  - Uchwała Nr XLI/413/2018 Rady Gminy Kleszczów z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Bogumiłów i Karolów,
  - Uchwała Nr XLII/418/2018 Rady Gminy Kleszczów z dnia 27 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miejscowości Kleszczów w zakresie zabudowy wielorodzinnej;
- Obszary, które wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2017 r. poz.1161), uzyskania zgody Ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze wymagają jedynie grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I – III.

Zgodnie z w/w ustawą uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nieleśne

wymagają:

- grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa – zgoda Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby,
- pozostałych gruntów leśnych – zgoda Marszałka Województwa.

Na rysunku zmiany Studium zatytułowanym „Kierunki zagospodarowania, polityka funkcjonalno-przestrzenna” zaznaczono: obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Dla wskazanych na rysunku zmiany Studium zasięgów obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dopuszcza się ich uściślenie na etapie sporządzania poszczególnych miejscowych planów. Ponadto dopuszcza się zmianę przeznaczenia gruntów leśnych zlokalizowanych wzdłuż dróg na cele nieleśne, aby umożliwić poszerzenie istniejących dróg do normatywnych szerokości wymaganych przepisami odrębnymi.

8.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego.

W Gminie Kleszczów planuje się następujące inwestycje o znaczeniu lokalnym:

- budowę projektowanej drogi relacji Kleszczów – Słok – Bełchatów biegnącej przez teren zwałowiska wewnętrznego Pola Bełchatów,
- budowę drogi Kleszczów – węzeł „Kamieńsk” (autostrada A-1),
- budowę, przebudowę i modernizację pozostałych dróg gminnych i konieczne w tym zakresie ukształtowanie dróg w nowych liniach rozgraniczających stosownie do zakładanej kategorii,
- rozbudowę infrastruktury technicznej na nowo projektowanych terenach zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej,
- budowę żłobka na osiedlu Zacisze,
- rozbudowę i modernizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Na obszarze gminy Kleszczów planuje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- budowę rurociągu przesyłowego CO₂ odzyskiwanego w procesie filtracji, który ma przebiegać od nowo wybudowanego bloku energetycznego w kierunku północno – wschodnim w stronę gminy Bełchatów. Na terenie województwa gazociąg ten projektowany jest w III wariantach przy czym ostateczny wybór wariantu oraz miejsca podziemnego składowania nastąpi w 2011 r. Tłoczony CO₂ ma być magazynowany w odpowiedniej formacji geologicznej w celu trwałego przechowywania,
- budowę farmy wiatrowej zlokalizowanej w obrębie wyrobiska wewnętrznego Pola Bełchatów,
- budowę instalacji do termicznego przekształcania odpadów w Bogumiłowie,
- budowę projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia zasilającymi gminę od strony południowej i północnej wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I-ego stopnia,
- budowę drogi klasy GP Kleszczów – węzeł „Kamieńsk” (autostrada A-1),
- modernizację i przebudowę istniejącej oraz budowę projektowanej linii kolejowej do strefy przemysłowej w Bogumiłowie,
- powstanie potencjalnego ośrodka geotermalnego zlokalizowanego w miejscowości Kleszczów, projektowanego w oparciu o dwa odwierty geotermalne,
- lokalizację projektowanego zbiornika retencyjnego o powierzchni powyżej 5 ha „Czyżów” w oparciu o aneks do „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji”,
- powiększenie rezerwatu przyrody „Łuszczanowice”,
- realizacja projektowanego szlaku turystycznego – Magistrała Rowerowa N-S.

Lokalizacja planowanej elektrowni jądrowej na terenie gminy Kleszczów została ustalona bez konsultacji z władzami i społeczeństwem gminy. Planowana budowa tak kontrowersyjnego obiektu jakim jest elektrownia jądrowa wywołała burzliwe dyskusje i powszechny sprzeciw mieszkańców. W związku z tym na posiedzeniu Komisji Budżetu, Rozwoju, Rolnictwa i Ochrony Środowiska w dniu 8 kwietnia 2010 roku komisja podtrzymała stanowisko Rady Gminy zajęte na XLV sesji w dniu 6 stycznia 2010 roku o nie wyrażaniu zgody na lokalizację elektrowni jądrowej na terenie Gminy

Kleszczów.

9. Kierunki zabezpieczenia wymogów obronności i ochrony cywilnej.

Wymogi obronności i obrony cywilnej zabezpiecza się poprzez:

- realizowanie zadań związanych z zapewnieniem ochrony i dostaw wody, produktów żywnościowych oraz płodów rolnych na terenie gminy uwzględniających sytuacje szczególne,
- zapewnienie ochrony sanitarnej w strefach ujęć wody pitnej,
- uzbrojenie istniejącej sieć wodociągowej w hydranty naziemne lub odpowiednie zbiorniki wodne z możliwością wykorzystania tych elementów w sytuacji szczególnej i dla celów przeciwpożarowych,
- zapewnienie stosownej strefy ochronnej (*pasów technologicznych*) wzdłuż linii elektroenergetycznych 400 kV, 220 kV i 110 kV,
- uwzględnienie w podpiwniczeniach nowej zabudowy użyteczności publicznej lub zakładach pracy pomieszczeń o konstrukcji odpornej na zagruzowanie z możliwością bezkolizyjnej ich adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia,
- rozwijanie łączności informatycznej i radiowej pomiędzy wszystkimi służbami technicznymi i ratowniczymi na terenie gminy,
- utrzymanie w gotowości do użycia specjalistycznego sprzętu, materiałów i środków technicznych w razie zaistnienia potencjalnego ryzyka,
- współpracowanie komórek organizacyjnych Urzędu Gminy ze służbami, inspekcjami, strażami, instytucjami oraz organizatorami w celu zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych.

IV. Podsumowanie.

1. Polityka funkcjonalno-przestrzenna.

Sporządzenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest niezbędnym ogniwem procesu planowania przestrzennego, który ustawowo jest procesem ciągłym. Studium, jako etap poprzedzający plany miejscowe, wskazuje pełen zakres możliwości realizacji przedsięwzięć planistycznych, idei i zamierzeń rozwoju oraz ograniczeń czy ochrony, w bliskiej i dalszej perspektywie czasowej.

W trakcie opracowywania przedmiotowego dokumentu kierowano się zasadami zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument spełnia jego podstawowe kryteria:

- cele społeczne realizowane przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, aby umożliwić społeczeństwu stopniowe osiągnięcie poprawy jakości życia, poprzez proporcjonalne rozmieszczenie ludności w stosunku do miejsc pracy i układów osadniczych, zachowanie prawidłowych relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami zamieszkania, pracy, odpoczynku, usług i administracji, wskazanie korzystnego techniczno-przestrzennego standardu środowiska człowieka, kształtowanie środowiska przestrzennego kreującego nowe jakościowo potrzeby i wartości społeczne,
- cele kulturowe osiągnięte przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, które chronią istniejące dziedzictwo kulturowe przed zniszczeniem lub dewastacją, poprzez powiązanie obiektów historycznych z krajobrazem naturalnym i wkomponowanie ich we współczesne struktury funkcjonalno-przestrzenne oraz poprzez tworzenie nowych istotnych wartości kulturowych,
- cele ekologiczne osiągnięte przez kształtowanie struktur przestrzennych oddziałujących hamująco na dewastację środowiska i tworzących warunki umożliwiające jego aktywną ochronę poprzez zgodność charakteru i struktury zagospodarowania przestrzennego z cechami i walorami środowiska przyrodniczego, zgodność intensywności zagospodarowania z naturalną

chłonnością środowiska oraz jego odpornością na zniszczenia, eksponowanie wartości krajobrazowych i ich harmonijne łączenie z zagospodarowaniem, tworzenie warunków zapewniających ochronę unikatowych wartości środowiska oraz umożliwiających odzyskanie utraconej równowagi ekologicznej,

- cele ekonomiczne osiągnięte przez kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki wzrostu efektywności gospodarowania poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i istniejącego majątku, kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, podatnych na dalszy rozwój, kształtowanie warunków przestrzennych tworzących korzystne procesy, kształtowanie układów przestrzennych, których struktura zwiększa sprawność i niezawodność funkcjonowania.

W wyniku przeprowadzonych analiz i studiów dokonano waloryzacji obszaru gminy i określono politykę funkcjonalno-przestrzenną – w pełni czytelną po zapoznaniu się z rysunkiem zmiany studium (plansza „Kierunki zagospodarowania, Polityka funkcjonalno–przestrzenna”), gdzie przedstawiono lokalizację poszczególnych obszarów. W przedstawionej na rysunku zmiany studium tabeli pokazano oznaczenia poszczególnych obszarów. Dokładne przypisanie i określenie funkcji danego obszaru nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z wymaganą w tych opracowaniach precyzją i stopniem uszczegółowienia. Wszelkie działania przestrzenne na obszarach nie objętych tzw. obowiązkiem sporządzenia planu, wymagają również wyprzedzających działań planistycznych obejmujących obowiązkowo obszar docelowy wraz ze strefą kontekstu przestrzennego.

2. Objaśnienie zmian w nowym opracowaniu w stosunku do poprzedniej edycji studium.

Różnice pomiędzy zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kleszczów zatwierdzoną 20 grudnia 2013 r. a poprzednią edycją tego dokumentu wynikały przede wszystkim z konieczności uaktualnienia zapisów dotyczących lokalizacji zawartych danych oraz zakresu problematyki jaka powinna zostać uwzględniona w w/w opracowaniu

zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717, z późn. zm.).

Do najważniejszych zmian należy zaliczyć:

- aktualizację danych dotyczących uwarunkowań środowiskowych, kulturowych oraz infrastrukturalnych,
- wyznaczenie nowych oraz weryfikacja istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową, rekreacji indywidualnej oraz pod działalność gospodarczą,
- wyznaczenie terenów przeznaczonych pod lokalizację farmy wiatrowej.

„Zmiana studium 2013” zatwierdzona uchwałą Nr XLIII/414/2013 Rady Gminy Kleszczów z dnia 20 grudnia 2013 r. dotyczyła określenia terenów sportowo - rekreacyjnych w obrębie geodezyjnym Czyżów.

Dla przedmiotowego obszaru, wskazanego granicami na rysunku studium, określono nowe przeznaczenie – teren usług sportu. Podstawowe przeznaczenie zostało również uzupełnione o możliwość lokalizacji strażnicy, domu kultury oraz świetlicy wiejskiej co pozwoli na kompleksowe zagospodarowanie wyznaczonego terenu.

Ponadto usunięto pierwotnie wyznaczony teren sportowo-rekreacyjny, dla którego jako kierunek wskazano sposób obecnego zagospodarowania – tereny leśne.

Zgodnie z przepisami odrębnymi w ramach tej edycji studium zostały uwzględnione:

- złożę wód termalnych „Kleszczów” oraz wykonany otwór zatłaczający GT-2,
- strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające z rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW,
- dane dotyczące obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Ponadto zgodnie z wskazaniem PGE GiEK S.A., Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów zmieniono zakres oddziaływania zakładu górniczego poprzez korektę przebiegu:

- izolinii przyspieszeń drgań gruntu,
- maksymalnego leja depresji uwzględniając stan na 31.12.2012 r.

„Zmiana studium 2015” zatwierdzona uchwałą Nr IV/28/2015 Rady Gminy w Kleszczowie z dnia 26 stycznia 2015 r. dotyczyła:

- wyznaczenia terenów umożliwiających lokowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii,
- zapisów umożliwiających produkcję energii elektrycznej w strefach przemysłowych.

Zgodnie z powyższym oraz wnioskami złożonymi do zmiany Studium w obrębach Żłobnica oraz Piaski i Wola Grzymalina wskazano tereny dla lokalizacji farm fotowoltaicznych, dla których ustalono zasady zagospodarowania. Dodatkowo dla samorządowych stref przemysłowych wprowadzono zapisy umożliwiające tego typu zagospodarowanie.

Ponadto:

- uwzględniając decyzję Ministra Środowiska znak: DGK ks-4771-21/6840/13/AK z dnia 18.02.2014 r. zmieniającą ww. koncesję Nr 25/97 z dnia 1 października 1997 r. na wydobywanie węgla brunatnego oraz kopalin towarzyszących ze złoża „Bełchatów” Pole Szczerców zweryfikowano granice obszaru górniczego „Pole Szczerców I”,
- uwzględniając materiały przekazane przez ZG KWB „Bełchatów” zweryfikowano zasięg zwałowiska wewnętrznego,
- uwzględniając decyzję Starosty Bełchatowskiego znak: OS.6122.3.2013 z dnia 31.12.2013 r. określającą leśny kierunek rekultywacji dla terenu osadnika wód kopalnianych nr 1 w Piaskach oraz stan faktyczny dotyczący wykonania części prac rekultywacyjnych zweryfikowano przeznaczenie terenu wskazanego wcześniej do rekultywacji w kierunku wodnym i utworzenie zbiornika retencyjnego „Błochy”,
- uwzględniono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zatwierdzone po dacie uchwały Rady Gminy Kleszczów zatwierdzającej zmianę studium podlegającą obecnej aktualizacji.

„Zmiana studium 2017” zatwierdzona uchwałą Nr XLVII/477/2018 Rady Gminy Kleszczów z dnia 6 września 2018 r. dotyczyła:

- zmiany przeznaczenia terenów wskazanych w uchwałach inicjujących procedurę formalną:
  - teren w obrębie Kleszczów przy ul. Tulipanowej – zmiana przeznaczenia z MN na MW,

- teren w obrębie Wolica (w południowo-wschodniej części obrębu) – zmiana przeznaczenia z RM na MN/U,
- teren w obrębie Rogowiec (w północnej części obrębu) – zmiana przeznaczenia z MN, U i ZLd na U,
- uwzględnienia wniosków zgłoszonych w trybie formalnym przez instytucje,
- uwzględnienia nowych uwarunkowań, zaistniałych po dacie zatwierdzenia zmiany Studium podlegającej obecnej aktualizacji, w tym m.in. wynikających z:
  - wejścia w życie nowych przepisów i regulacji, w tym ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), która zmieniła ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) skutkujących koniecznością aktualizacji uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, w tym:
    - uwarunkowań środowiskowych (tj. Jednolite Części Wód Powierzchniowych, Jednolite Części Wód Podziemnych, udokumentowane złoża surowców mineralnych, obszary i tereny górnicze),
    - uwarunkowań społeczno-demograficznych,
    - uwarunkowań wynikających z diagnozy ekonomicznej gminy, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej służących realizacji zadań własnych gminy,
  - a także sporządzenia bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- aktualizacji stanu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian, z wyróżnieniem opracowań obowiązujących i będących w trakcie sporządzania,
- dostosowania problematyki dotyczącej miejscowych planów do ustawowej nomenklatury z wyróżnieniem obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszarów przestrzeni publicznej, a także obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany

przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Obecna „Zmiana studium 2018” zainicjowana uchwałą Nr XXXV/338/2017 Rady Gminy Kleszczów z dnia 5 września 2017 r. wraz z jej zmianą Uchwałą Nr XLVII/478/2018 Rady Gminy Kleszczów z dnia 6 września 2018 r. dotyczy:

- zmiany przeznaczenia obszaru wskazanego w uchwale Rady Gminy (fragmenty obrębów: Dębina, Kamień, Żłobnica, Faustynów – rejon wysadu solnego Dębina) inicjującej procedurę formalną i obejmuje:
  - przeznaczenie terenów dla potrzeb prowadzenia eksploatacji złoża węgla brunatnego Szczerców „Pole Szczerców” i końcowej fazy eksploatacji złoża węgla brunatnego Bełchatów „Pole Bełchatów” z uwzględnieniem:
    - weryfikacji zasięgu terenów oznaczonych symbolami: PG i P,
    - związanej z ww. zmianami aktualizacji układu komunikacji (drogi klasy Z i L) oraz sieci infrastruktury technicznej (kablowa linia 110 kV),
    - możliwości lokalizacji farm fotowoltaicznych wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
    - wyznaczenia obszaru wymagającego zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
    - aktualizacji stanowisk archeologicznych o dużej wartości naukowej i historycznej,
    - aktualizacji kierunków rekultywacji w zakresie zasięgów terenów o zróżnicowanym przeznaczeniu,
  - aktualizacji kategorii terenów górniczych,
  - uwzględnienia wprowadzonych zmian w bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę,
  - uwzględnienia wniosków zgłoszonych w trybie formalnym przez instytucje.

3. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego.

W oparciu o uwarunkowania obejmujące zakres przestrzenno - historyczny, z uwzględnieniem cech: szczególnych miejsca i jego tożsamości, przyrodniczo-

ekologicznych, komunikacyjnych (obejmujących układ lokalny i sieć powiązań zewnętrznych), infrastruktury technicznej, infrastruktury społeczno-gospodarczej, a także według zamierzeń organów nadrzędnych oraz wskazań władz samorządu lokalnego zaproponowano koncepcję rozwoju gminy. Określa ona cele społeczne, kulturowe, ekologiczne i ekonomiczne, wskazuje kierunki rozwoju gminy na czas najbliższy i dla dalszej perspektywy czasowej. Za zasadę przyjmuje się ochronę i rozwój oraz przekształcenia i intensyfikację istniejących walorów i zjawisk. Jako wartości rozwojowe wprowadza się: stopniowe przekształcanie rozproszonej zabudowy, różne formy aktywności gospodarczej wspomagające rozwój społeczno-gospodarczy oraz uaktywnienie gospodarcze wyznaczonych terenów stref przemysłowych. Realizacja zadań powinna obejmować różne perspektywy czasowe, niejednokrotnie determinowane czynnikami będącymi poza władzą samorządu gminy.

Koncepcja zawarta w „Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kleszczów” wskazuje na wzrost aktywności gospodarczej, dostosowanej do zmiennych uwarunkowań i potrzeb, a jednocześnie chroni i rozwija istniejące walory przyrodniczo-kulturowe i wskazuje możliwość polepszenia warunków życia jej mieszkańców oraz podnoszenia rangi gminy w strukturze województwa.

4. Interpretacja zapisów i ustaleń studium.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, lecz jedynie dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Jednocześnie ustalenia zawarte w studium (i zmianie studium) są wiążące dla organów gminy sporządzających plany miejscowe. Ustalenia zawarte w tekście i załącznikach graficznych zmiany studium wyrażają jedynie kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru, nie są zaś ścisłym przesądzeniem o formie i granicach zainwestowania i użytkowania terenów. Określenia dotyczące formy użytkowania terenów dotyczą podstawowych i uzupełniających lub towarzyszących rodzajów

zabudowy. Na terenach tych mogą być realizowane także inne formy zabudowy, pod warunkiem nie pozostawania w sprzeczności z formami określonymi w zmianie studium. Przy opracowywaniu planów miejscowych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę należy przewidzieć zieleń publiczną, stwarzającą warunki do wypoczynku i rekreacji a jednocześnie stanowiącą o estetyce danego terenu. Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym zmiany studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg gminnych, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Nowe obiekty winny spełniać wskaźniki i kierunki określone w niniejszym opracowaniu.

5. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu zmiany studium.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to opracowanie strategiczne dla rozwoju przestrzennego gminy Kleszczów. Mimo, że nie ma ono rangi prawa miejscowego, to jednak stanowi oś systemu planowania przestrzennego na poziomie gminy.

W opracowanym dokumencie znalazły się informacje wynikające z:

- rozpoznania aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstaw do koordynacji sporządzania planów miejscowych,
- integrowanie polityki przestrzennej państwa z interesami gminy, a także wpływanie na formułowanie zadań rządowych, wojewódzkich i powiatowych, związanych z priorytetami rozwoju gminy,
- zbiorów informacji stwarzających warunki dla promocji przestrzennych walorów gminy w celu lokowania działalności związanej z preferowanymi formami aktywności gospodarczej i społecznej,
- promocji walorów i możliwości inwestycyjnych gminy.

Podczas kolejnych etapów realizowania opracowania analizie poddane zostały istniejące opracowania planistyczne i branżowe oraz wnioski złożone przez zainteresowanych. W ten sposób określone zostały potrzeby i aspiracje społeczeństwa, władz i przedsiębiorców, a także zjawiska wpływające na samą przestrzeń gminy. Ustalone zostały:

- stan środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- stan i faktyczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, transportową i społeczną,
- potencjał demograficzny,
- potencjał ekonomiczny i gospodarczy gminy,
- sytuacja na rynku pracy oraz problemy związane z bezrobociem.

Zebrane informacje posłużyły do przeanalizowania ich pod kątem możliwości przestrzennego kształtowania gminy. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią bazę do określenia kierunków rozwoju gminy oraz rozpoznania jej predyspozycji i możliwości z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Wyznaczone tereny inwestycyjne całkowicie zabezpieczają w bliskiej i dalekiej perspektywie potrzeby gminy w zakresie terenów budownictwa mieszkaniowego, działalności usługowej i gospodarczej na najbliższy okres, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiska. W zmianie studium znalazły się także wytyczne dotyczące zagospodarowania terenów rolnych i leśnych w taki sposób, aby nie uległy one nadmiernej degradacji.

Realizacja ustaleń zmiany studium, wynikająca z przeprowadzonych analiz opiera się przede wszystkim na:

- stymulowaniu rozwoju gminy,
- inspirowaniu i realizowaniu programów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców,
- tworzeniu infrastruktury dla istniejących i planowanych inwestycji,
- zapewnieniu współdziałania samorządu gminy z samorządem powiatowym i wojewódzkim odnośnie prowadzonych analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, zagadnień jego rozwoju, styków pomiędzy gminą a gminami sąsiednimi,

- analizie i kontrolowaniu stopnia wykorzystania gruntów.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że dotychczasowe kierunki rozwoju i istniejące funkcje gminy mogą być kontynuowane, pod warunkiem zwrócenia większej uwagi na zrównoważony rozwój wszystkich z nich oraz na aktywizację mniej znaczących dotychczas funkcji, do takiego stopnia aby stały się czynnikami napędzającymi rozwój gminy Kleszczów.